

Fehér VÁRtervező KFT.

8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

tel.: +36 70/385 0133

email: feterv@feterv.hu

MÁTYÁSDOMB

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT ÉS
SZABÁLYOZÁSI TERV KÉSZÍTÉSE

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

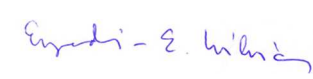

MEGBÍZÓ:

Mátyásdomb Község Önkormányzata
8134 Mátyásdomb Fő utca 17.

FELELŐS TERVEZŐ:

Fehér Vártervező Kft.
8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

ALÁÍRÓLAP

Ertl Antal építésmérnök, településtervező TT-07-0075	
Bodó Beáta Településtervező TT 07-368	
Tájrendezés, környezetalakítási munkarész Bruckner Attila kertésmérnök TK 19-0244	
Közlekedési munkarész: Pálffy György Kamarai szám: Tkö 07-0808, 07-50682	
Környezetvédelmi munkarész Enyedi-Egyed Szilvia SZÉM-03/07-0671, SZKV/07-0671	
Diószegei András Környezetirányítási és környezetvéd. szakértő: SZKV-01-13515/2015	

Tartalomjegyzék:

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉS	6
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	6
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	6
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	6
1.2.2. Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2030	7
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	11
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	32
1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK	38
1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA	38
1.7. A település társadalma	38
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	38
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	53
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	54
1.8. A település humán infrastruktúrája	54
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	54
1.9. A település gazdasága	56
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	56
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	61
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	61
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	62
1.12.1. Természeti adottságok	62
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	64
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat	64
1.12.2.2. A tájhasználat értékelése	66
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	67
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	67
1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	67
1.12.3.3. Országos ökológiai hálózat	69
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	69
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	70

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek, zöldfelületi ellátottság értékelése	71
1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése	71
A vizsgált településrész területén a zöldfelületi ellátottság értéke csaknem 100%, hiszen többségében szántók és abban szigetszerűen elszórva kis (jellemzően egy-két hektáros) erdőfoltok találhatók. Egyedül a mátyásdombi bekötőút nem funkcionál zöldfelületként.....	
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	71
1.14. Az épített környezet vizsgálata	71
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	71
1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata	71
1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok	74
1.14.3. alulhasznosított barnamezős területek és konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	74
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	74
1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat	74
1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat.....	74
1.14.3. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	75
1.14.4 Az építmények vizsgálata, településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok.....	75
1.14.5. Az épített környezet értékei	75
1.14.5.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag.....	75
1.14.5.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület.....	75
1.14.5.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	75
1.14.6. Az épített környezet konfliktusai, problémái.....	75
1.15. Közlekedés	75
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	75
1.15.2. Közúti közlekedés.....	76
1.16. Közművesítés	77
1.16.1. A közművek jelenlegi kiépítettsége állapota.	77
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	77
1.17.1. Talaj és a földtani közeg állapota	77
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	78
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme.....	79
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	82
1.17.5. Sugárzás védelem	84
1.17.6. Hulladékkezelés, hulladékgazdálkodás	84

1.18. Katasztrófavédelem (terület-felhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők).....	86
1.18.1. építésföldtani korlátok	86
1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei.....	86
1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek.....	86
1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei.....	86
1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség	87
1.18.2.1. árvízveszélyes területek.....	87
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely	87
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	87
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	87
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	87

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Mátyásdomb község Fejér megyében, Székesfehérvártól 30 kilométerre délnyugatra fekszik. A kistérség központjától, Enyingtől 6 kilométerre van.

A település az országos közúthálózaton a 6301. jelű (Polgárdi-Mátyásdomb összekötő út) közúton érhető el. A közút közvetlenül csatlakozik az országos főúthálózat részét képező 7. sz. főúthoz Polgárdiban, illetve a 64. sz. főúthoz a település határában.

A szomszédos Kisláng és Soponya településen keresztül a 63. sz. főút is elérhető.

A település a Mezőföldön, Székesfehérvártól délre található. Szomszédos települései Enying, Lepsény, Mezőszentgyörgy, Kisláng, Dég, Lajoskomárom.

A külterületen a mezőgazdasági, jól hasznosítható szántó és legelőterületek vannak túlnyomó többségben, erdőterületek a település nyugati részén találhatók.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

A jelenleg hatályos Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió megnevezésű dokumentumot a 1/2014. (I. 3.) számú határozatával fogadta el az országgyűlés. A koncepció az ország átfogó fejlesztését megalapozó dokumentum, amely meghatározza az ország hosszú távú fejlesztési irányát, integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja.

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika céljai és prioritásai teljesülésének érdekében a Konceptió egyrészt horizontális szempontokat fogalmaz meg, melyeket az átfogó gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokban jelenít meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és a megvalósítás egészében érvényesíteni kell, másrészt alapelveket határoz meg a fejlesztéspolitika keretében igénybe vett források felhasználásával kapcsolatban, valamint a kedvezményezett térségekkel-települések besorolásával kapcsolatban:

A Konceptió tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt határoz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú–fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során – a Konceptióban megfogalmazott elvek figyelembevételével – a specifikus célokat a lehetséges kitorési pontok és fordulatot igénylő területek alapján szakpolitikában érvényesítendő specifikus célokként és területi specifikus célokként határozza meg.

A fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. A Konceptió a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során. Az egyes nemzeti prioritások alatt azonosított fejlesztési tématerületek az európai uniós források felhasználásának keretét képező 2014–2020-as fejlesztési programok tématerületeit is megalapozzák.

A Konceptió szerint az ország 19 megyei önkormányzata és Budapest Főváros Önkormányzata, mint területi önkormányzat a Konceptióban megfogalmazott célok, mint kötelező keretek következetes figyelembevétele mellett jelölték ki a fejlesztési terveikben, programjaikban saját céljaikat, illetve határozták meg prioritásaikat és intézkedéseiket.

Fejér megyére vonatkozóan az országos koncepció az alábbiakat tartalmazza:

- A belföldi népességmozgás egyenlegét tekintve Pest megye mellett Fejér, Győr- Moson-Sopron és Vas megye a legvonzóbb vándorlási célpont
- Az újonnan leszakadóban levő, de még nem egyértelműen periférikus helyzetű térségek megjelenése Zala, Somogy, Veszprém, Tolna, Baranya és Fejér megyékben a legszembetűnőbb.
- Fejér megye alacsony településszáma (108), kevésbé kisfalvas szerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piacgazdaságba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai kkv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugat-magyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

AZ ORSZÁGOS KONCEPCIÓ FEJÉR MEGYÉRE VONATKOZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYAI:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása.
- A termőföld és az ivóvízkincs védelme; a Velencei-tó, a Séd-Gaja-Nádorrendszer revitalizációja, részvétel a Duna Stratégiában; a természeti értékek megóvása.
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján.
- A még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében.
- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása,
- illetve Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése.
- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása.
- A közép-magyarországi kórház és fekvőbeteg ellátó rendszerhez való kapcsolódás minőségi megvalósítása, a területi szak- és járóbeteg-ellátás teljessé válása.
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése.
- Székesfehérvár hagyományait gondozó, helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett önálló egészségügyi, kulturális, gazdaságszervező központtá alakítása.
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok

1.2.2. Fejér Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2030

Fejér Megye Önkormányzata - a miniszteri jóváhagyást követően - a Konceptiót a 45/2021. (III.31.) önkormányzati határozatával fogadta el.

II.1. Jövőkép

Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytérégi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak fenntartásával, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

Fejér megye tradicionális nagytérégi pozícióinak erősödése várható úgy interregionális, mint a megyén túlnyúló, országos kapcsolatokban, míg a Duna révén a térség még inkább integrálódik a nemzetközi vérkeringésbe. A gazdasági kapcsolatok erősödése várható az országot kelet-nyugati irányban átszelő új, M8-as gyorsforgalmi út 2020 utáni kiépülésével Ausztria – Veszprém – Székesfehérvár, valamint Dunaújváros – Kecskemét irányába, amely feltárja a megye déli periférikus térségeit is. Ez és a 2030-ig a Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd szakaszon kiépülő 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszthető 13. sz., a 81. sz. és a 63. sz. főutak megkönnyítik majd a térség kiváló termőhelyi adottságainak jobb hasznosítását, javítva agrárpiaci pozícióit, továbbá egy ipari/logisztikai ipari/gazdasági nagytérég kialakulását a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros – Kecskemét vonalon. A Budapest – Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően további jelentős ipari/logisztikai cégek települnek Bicske térségébe. A megye déli térségeinek felzárkóztatása megindul a célzott és integrált beavatkozások eredményeként, amelynek során Sárbogárd térségi szerepe erősödik. Az észak-dél irányú M6 autópálya 2024-re az országhatárig kiépül, biztosítva az összeköttetést a délszláv országokkal.

Az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége (VVVTFT), valamint Székesfehérvár és a Duna-mente turisztikai potenciálja – a természeti-kulturális örökség bázisán – fenntarthatóan hasznosul, így 2030-ra a térség nemzetközileg vonzó szegmentált turisztikai célterületté válik.

A megyeszékhely Székesfehérvár meglevő kiváló logisztikai és ipari háttérét hasznosítva, hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégiája aktív megvalósítójaként európai szinten is számon tartott gazdasági erőcentrummá fejlődik. Fejlesztés-transzfer központi szerepe erősödik, versenyképes tudás- és munkaerőkínálat, innovatív vállalati környezet, elismert színvonalú műszaki felsőoktatás jellemzi, magas hozzáadott értékű gazdasági és oktatási-kutatási/kulturális szolgáltatásaival emeli várostérsége pozícióját a hazai urbanus térszerkezetben. Dunaújváros megújuló és élhető iparvárosként a monostrukturális ipari fellegvárból innovációs és szolgáltató térségközponttá fejlődik a hagyományos húzóágazatok mellett (ipar, fémkohászat, élelmiszeripar, gumiabroncs- és papírgyártás) a K+F+I, tudásintenzív és innovatív ágazatok, specializálódó vas és acélgyártás, logisztika, sport, üzleti és konferenciaturizmus és a specializált turizmus, mint kitörési pontok fejlesztésével, a megyehatáron túlra és a Duna túlsó partjára kiterjedő vonzással.

Dunaújváros térsége gazdaságának diverzifikálásához járulhat hozzá az Iváncsa térségben kialakuló gazdasági övezet.

Fejér megye 2030-ra nagytérégi együttműködéssel erősíti pozícióit:

- Erősíti a megyén túlnyúló, országos kapcsolatait
- Bővíti interregionális kapcsolatait:

A megye stratégiai térstruktúrája

Fejér Megye Területfejlesztési 2014. évben elfogadott koncepciója a megyét hat funkcionális térségre osztja, melyet az új koncepció is megtartott.

Mátyásdomb az 5. Felzárkóztatandó térség – Fejér megye déli része funkcionális térséghez tartozik.

„Kihasztnátlan természeti és kulturális adottságokkal, kiváló mezőgazdasági termőhelyi potenciállal rendelkező periférikus térség. A megye meghatározó térszerkezeti vonalai elkerülnek, lakosságának

jelentős része az alacsony jövedelmezőségű mezőgazdaságból él. Az infrastrukturális fejlesztések hatékonysága alacsony színvonalú, fenntartásuk fajlagos költsége a periférikus helyzetű településeken nagyon magas. Társadalmi – gazdasági - jövedelmi mutatói kedvezőtlenek. Kapcsolódik a Közép-Duna menti kiemelt térséghez, ezért fontos cél, hogy a Paks II. fejlesztés térségi kisugárzó hatása ebben a térségben is érvényesüljön (kiemelten a közúti és vasúti elérhetőség, szakképzés, humán erőforrás, a rövid ellátási láncok, turizmus/rekreáció fejlesztése terén).

CÉLRENDSZER ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA

Jövőkép 2013-2030							
FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése							
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, , zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértess és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése						

Mátyásdomb 2015 évet követően az Enyingi járáshoz került. A járásra vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza a megyei koncepció:

Enyingi járás

Terület: 433 km²

Lakónépesség: 20 270 fő

A járáshoz tartozó települések száma: 9

Kedvezményezett járás (290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet: igen

Fejlesztendő járás (290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet: igen

Komplex programmal fejlesztendő járás (290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet: nem

Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma (105/2015. (IV. 23) Korm. rendelet): 0

Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések száma (105/2015. (IV. 23) Korm. rendelet): 2

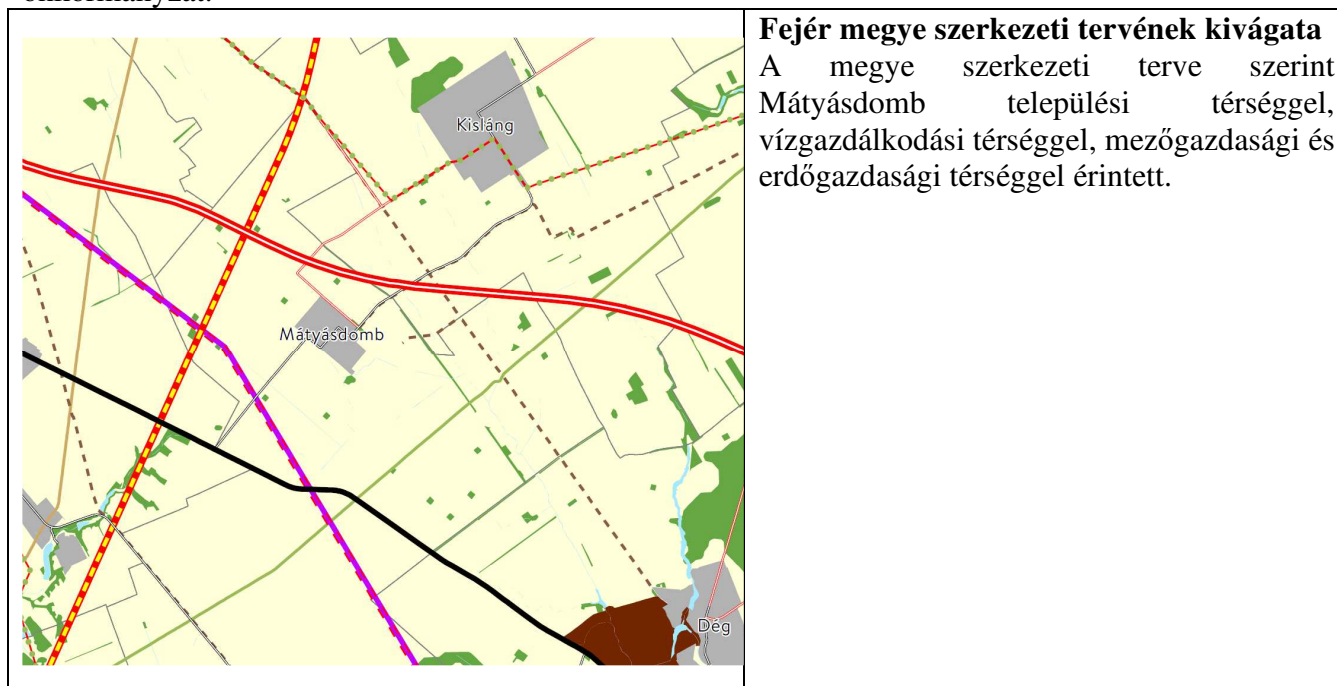
Az **Enyingi járás** a vonatkozó kormányrendelet értelmében **fejlesztendő járásnak** minősül. A járásszékhely, Enying a Balaton vonzáskörzetébe tartozik (tíz kilométer a távolság a legközelebbi parti településtől, Balatonvilágostól), ezt az előnyös tulajdonságát azonban az esetleges turizmushoz kapcsolódó fejlesztésekben nem igazán tudta kamatoztatni. A Polgárdi járás 2015. január 1-i megszűnésével az Enyingi járás négy településsel bővült: ide került Lepsény, Kisláng, Mátyásdomb és Mezőszentgyörgy is).

Település/Szolgáltatás										
Dég	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Enying	X	-	-	-	-	-	X	-	X	X
Kisláng	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X
Lajoskomárom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lepsény	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-
Mátyásdomb	X	-	-	-	X	-	-	X	-	-
Mezőkomárom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mezőszentgyörgy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabadhídvég	-	-	-	-	X	-	-	X	-	-

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Fejér Megye Területrendezési Tervével való összefüggések vizsgálata

Fejér megye Területrendezési tervét 7/2020. (II.28.) számú rendeletével fogadta el a megyei önkormányzat.

Térségi területfelhasználási kategóriák lehatárolása:

11. § A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével,

- az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
- a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
- a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszzerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;
- a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
- a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően honvédelmi, különleges, közlekedési, erdő-, gazdasági vagy intézményterület települési övezetbe kell sorolni.

A kiemelt térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírások és a megfelelés igazolása

kiemelt térségi területfelhasználási kategóriák	Területrendezési követelmények
<p>Erdőgazdálkodási térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 51,37 ha <i>Az erdőgazdálkodási térség területe a tervezési területet érintően:</i> 19,55 ha</p>	<p>MATrT 11. § a) pont szerint az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni</p>
<p>Mezőgazdálkodási térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 3381,87 ha <i>A mezőgazdasági térség területe a tervezési területet érintően:</i> 1586,419 ha</p>	<p>MATrT 11. § b) pont szerint a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki</p>
<p>Települési térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 102,44 ha <i>Területe a tervezési területet nem érinti.</i></p>	<p>MATrT 11. § d) pont szerint a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető.</p>
<p>Vízgazdálkodási térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 2,85 ha <i>A vízgazdálkodási térség területe a tervezési területet érintően:</i> 1,404 ha</p>	<p>MATrT 11. § c) pont szerint e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszzerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani</p>

Új beépítésre szánt terület kijelölés:

MATrT 12. § (1) Ha jogszabály új beépítésre szánt terület kijelölését nem tiltja, a településrendezési eszközben új beépítésre szánt területet a következő szempontok mérlegelése alapján kell kijelölni:

a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,
b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és

c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti szempontot abban az esetben nem kell alkalmazni, ha a c) pont szerinti meglévő beépítésre szánt terület – tervezett rendeltetésnek megfelelő – igénybevétele aránytalanul nagy terhet jelentene annak várható költsége miatt.

(3) Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű, legalább 50%-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy véderdőt – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy véderdő kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt

az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a véderdő területét a település arra alkalmas más területén kell kijelölni.

Műszaki infrastruktúra hálózatok

14. § (1) Az országos közlekedési infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/1-4/6. melléklet tartalmazza.
- (2) A közút számozásának nem közlekedésfejlesztési célból történő megváltoztatása a 4/1. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.
- (3) Az 50 MW és annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/7. melléklet tartalmazza.
- (4) A villamosenergia-átviteli hálózat távvezetéseit, továbbá a nemzetközi és hazai szénhidrogénszállító-vezetékek térbeli rendjét a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/8. és a 4/9. melléklet tartalmazza.
- (5) Az országos vízi létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/10. melléklet tartalmazza.
- (6) Az országos hulladékgazdálkodási létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/11. melléklet tartalmazza.
- (7) Az országos kerékpárút-törzshálózat számozásának turisztikai célból való megváltoztatása a 4/5. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.
- (8) Az M0 gyorsforgalmi út tervezett 10. sz. főút - M1-M0 közös csomópont közötti szakaszának szakági tervezéséről gondoskodni kell úgy, hogy a nyomvonal kialakítása társadalmi, természet- és környezetvédelmi szempontból a lehető legkisebb érdeksérelmet okozza.

MATrT 15. § (2) A településrendezési eszközökben

a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,

b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési terv egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterület képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterület képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.

(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

Tervezett gyorsforgalmi út

5.	M8	(Balatonfőkajár) (M7) – Sárbogárd – Baracs
----	----	--

Meglevő főút

8.	64. sz. főút:	(Simontornya)(61. sz. főút) – Enying (7. sz. főút)
----	---------------	--

Egyéb mellékutak

6301. jelű összekötő út, Mátyásdomb - Kisláng - Soponya - Polgárdi

Egyéb mellékutak (tervezett)

12. Kisláng – Mátyásdomb összekötő út

Tervezett nagysebességű vasútvonal

2. (Horvátország) – Gyékényes térsége – Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt

Ferenc Nemzetközi Repülőtér] – Záhony térsége – (Ukrajna).

Villamosenergia-átviteli hálózati távvezeték elemei

400 kV-os átviteli hálózati távvezeték meglévő elemei

1. 29 (Paks) – (Litér) I.

400 kV-os átviteli hálózati távvezeték tervezett elemei

1. (Paks) – (Litér) II.

Szénhidrogén szállítópólya elemei

Kőolajszállító vezeték (meglévő elem):

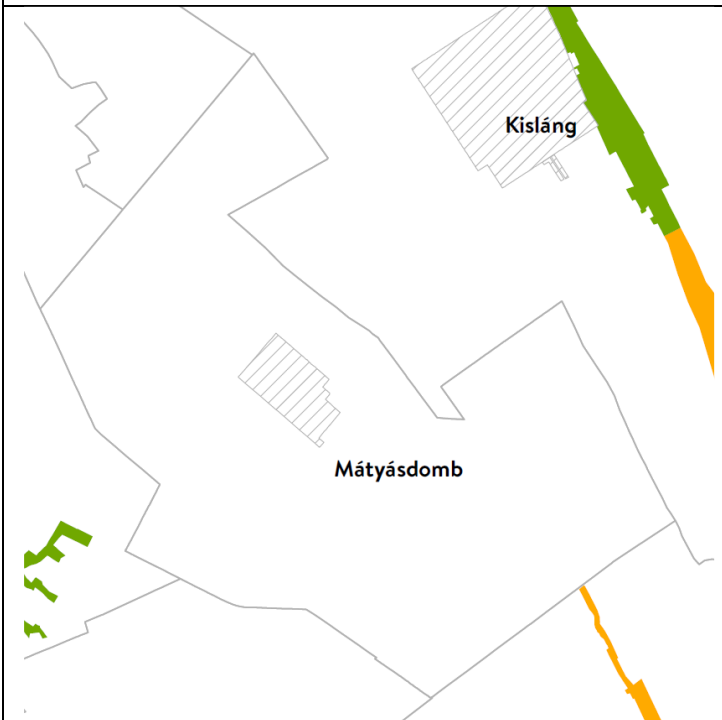
1. Adria (Százhalombatta) – Káloz – (Kára) – (Kutas) – (Berzence) - (Horvátország)

Mezőszentgyörgy csomópont és gázátadó

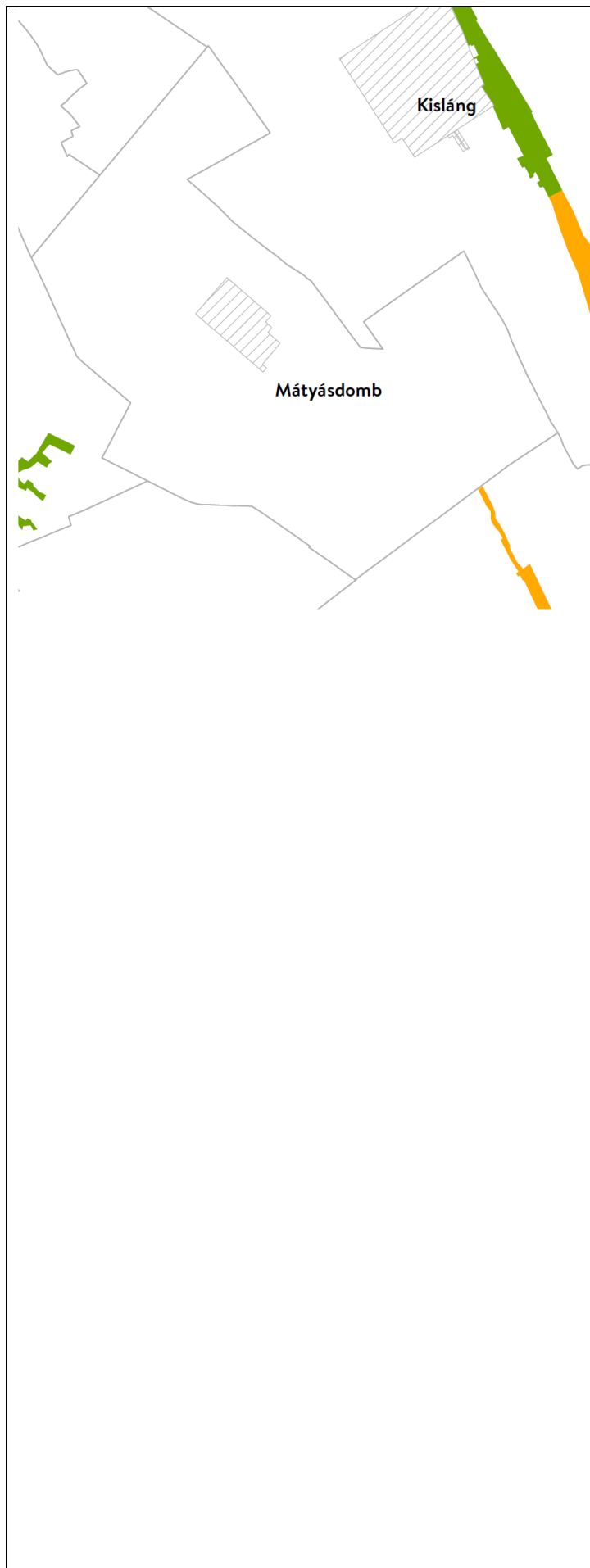
Mezőszentgyörgy-Kisláng-Mátyásdomb-Dég

Országos övezetek lehatárolása

1. Azon országos övezetek, melynek lehatárolása és az övezeti szabályok a MATrT-ben megállapításra kerültek:

Országos övezet kivágata FmTrT-ben	az övezetre vonatkozó szabályok MATrT szerint
	<p>Ökológiai hálózat magterületének övezete</p> <p>MATrT 25. §-a szerint:</p> <p>Az ökológiai hálózat magterületének övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, vagy a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:</p> <p>a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá</p> <p>b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési</p>

	<p>hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.</p> <p>Az övezet nem érinti a település területét.</p>
	<p>Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete MATrT 26. §-a szerint</p> <p>Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és</p>

építési övezet

jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli

élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha

a) a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat

ökológiai folyosó körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési

hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási

engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai

hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan

működése.

(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek

nyomvonala, továbbá az erőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását

biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával

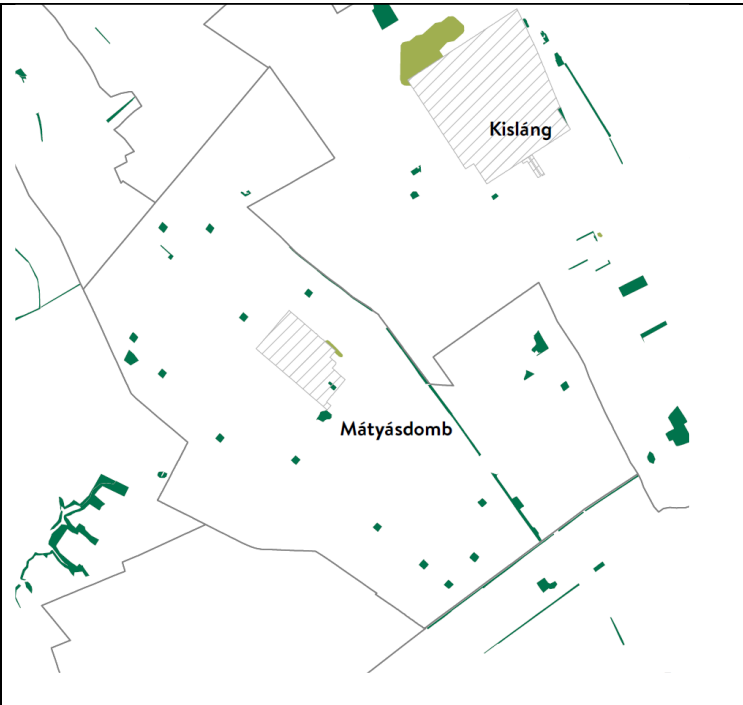
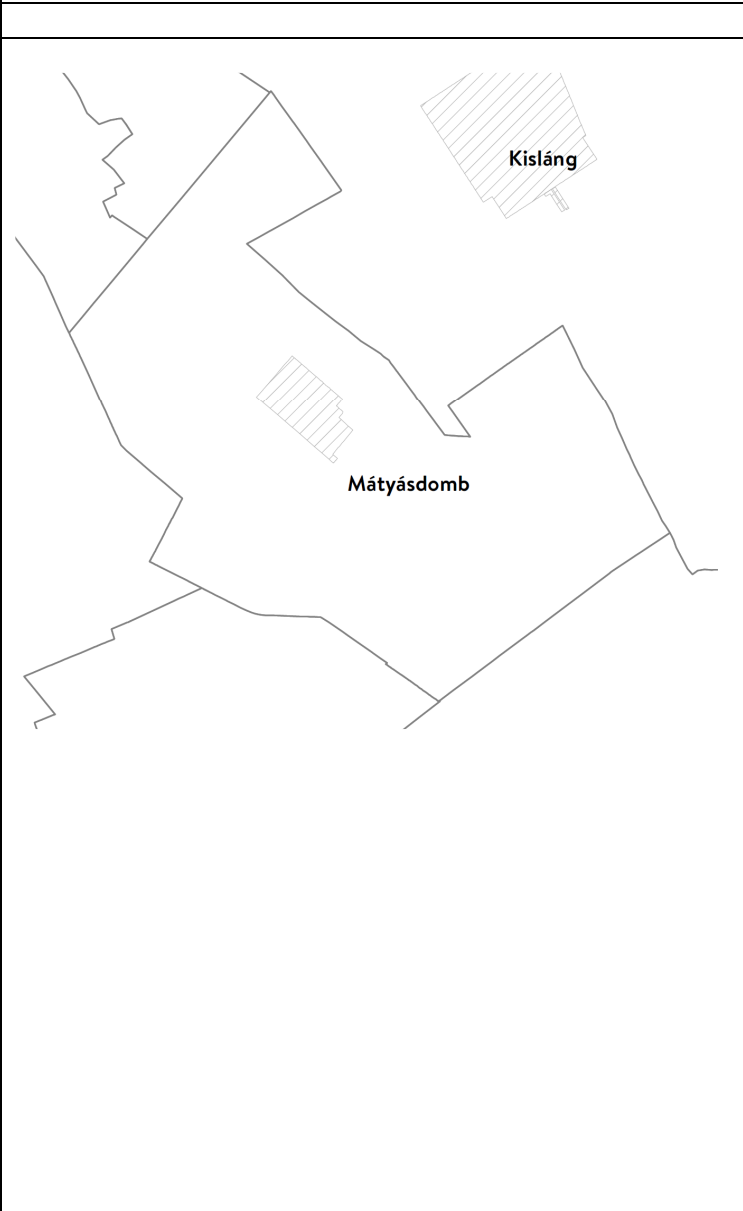
jelölhetők ki és helyezhetők el.

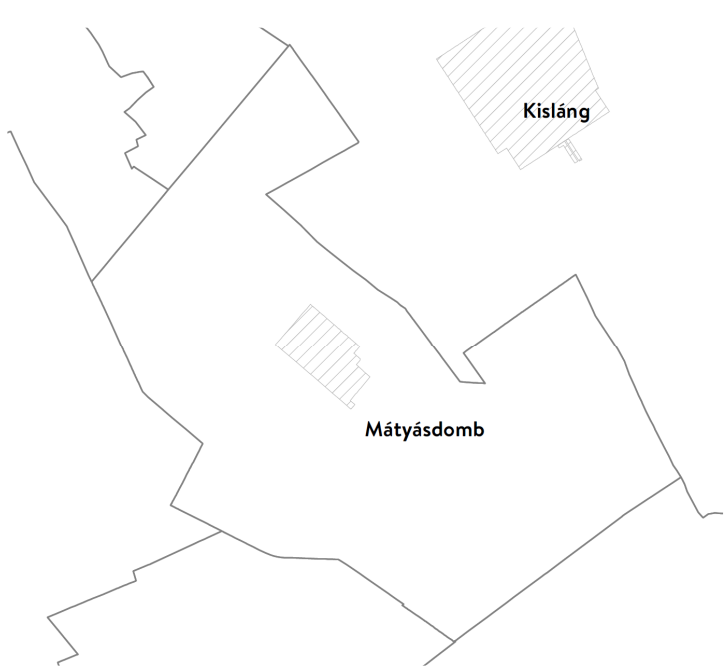
(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett

helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az

	<p>övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>Az övezet nem érinti a település területét.</p>
 <p>The map displays the geographical layout of the settlement area, including the locations of Kisláng and Mátyásdomb. The ecological network buffer zone is highlighted in green and orange, indicating areas of ecological significance and protection.</p>	<p>Ökológiai hálózat pufferterületének övezete MATrT 27. §-a szerint</p> <p>Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településrendezési terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.</p> <p>(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati</p>

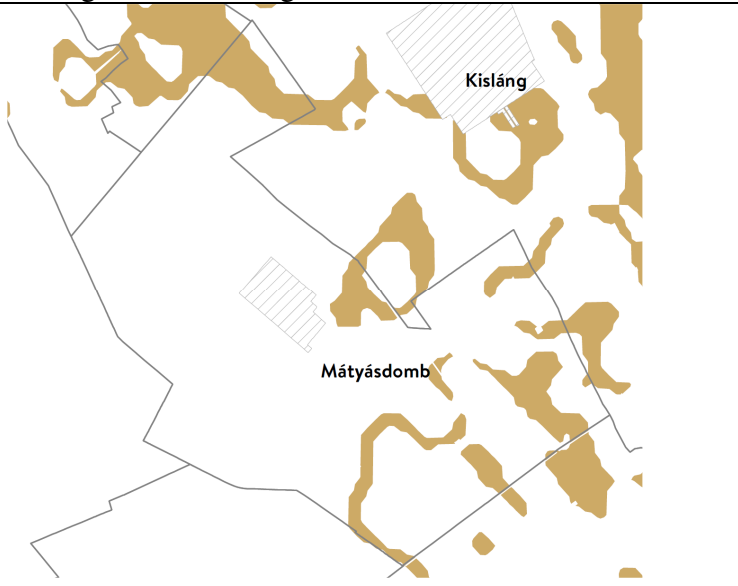
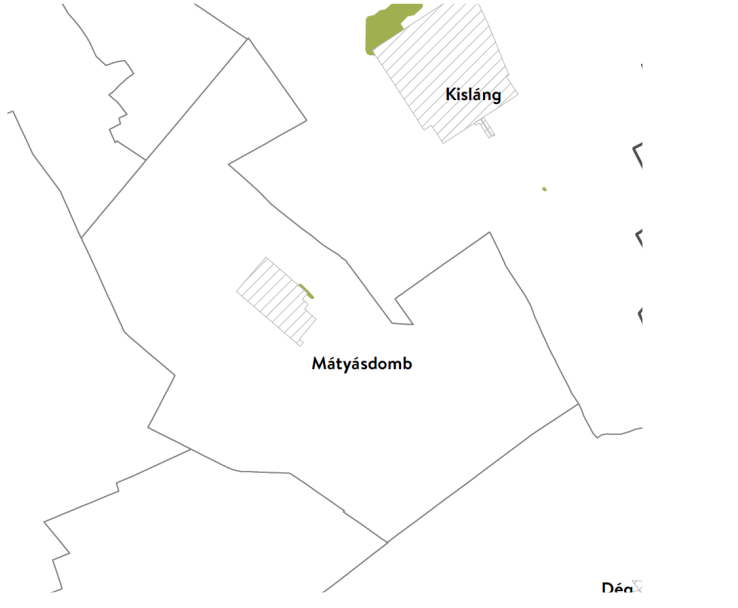
	<p>tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető</p> <p>Az övezet nem érinti Mátyásdomb területét.</p>
	<p>Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete MATrT 28. §-a szerint</p> <p>Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a</p> <p>Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg –</p> <p>csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során</p> <p>kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.</p> <p>(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati</p> <p>tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p>
	<p>Erdők övezete MATrT 29-30. §-a szerint</p> <p>Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő</p> <p>védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az</p> <p>Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint</p>

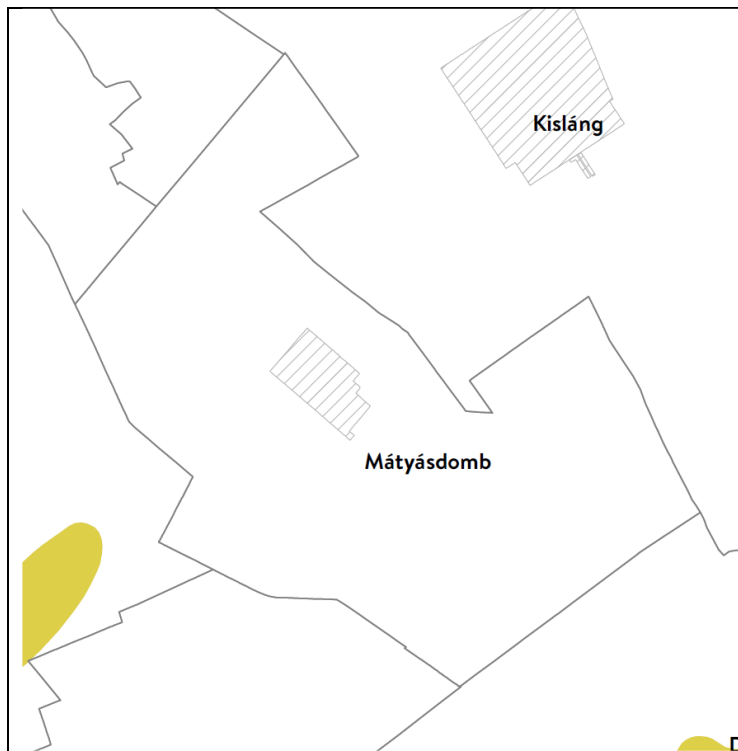
	<p>a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni. Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányateleket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.</p>
	<p>Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete MATrT 31. §-a szerint</p> <p>A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal, b) új külfejtéses művelésű bányatelek, célkitermelőhely nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek területe horizontálisan nem bővíthető; a felszíni tájsebeket rendezni kell, c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni. <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>

	<p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete</p> <p>MATrT 32. §-a szerint</p> <p>A honvédelmi és katonai célú terület övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az övezet (1) bekezdés alapján lehatárolt területét a településrendezési tervben</p> <p>a) a b) pontban megfogalmazottak kivételével – minden területfelhasználási kategóriában – beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló építési övezetbe vagy övezetbe kell sorolni;</p> <p>b) a zárt bekerített objektumok kivételével honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, ha az adott terület az erdők övezete által is érintett.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben foglalt építési övezet, övezet módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>
---	---

2. Azon országos övezetek, melynek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

A 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 2019. június 22-én lépett hatályba.

<p>Országos övezet kivágata FmTrT szerint</p> 	<p>övezeti szabályok miniszteri rendeletben meghatározottak</p> <p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete az MvM rendelet szerint:</p> <p>2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.</p> <p>(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>A tervezett változtatások közül az 1. számú módosítás érinti az övezet területét, közúti közlekedési terület kijelölés történik.</p> <p>A változtatás az övezeti előírásoknak megfelel.</p>
	<p>Erdőtelepítésre javasolt terület övezete az MvM rendelet szerint:</p> <p>3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban – a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül – az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.</p> <p>A tervezett módosítások nem érintik az övezet területét.</p>
	<p>Tájképvédelmi terület övezete az MvM rendelet szerint:</p>

4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településképp védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni

a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,

b) a településképp védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.

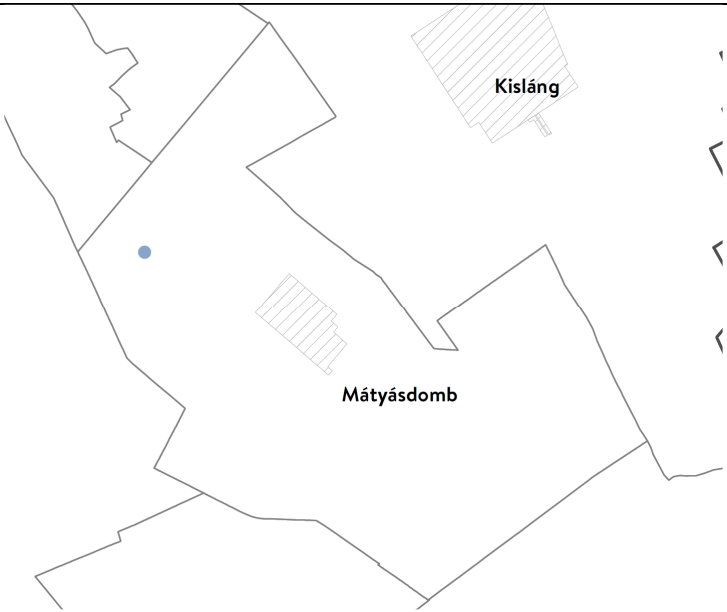
(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

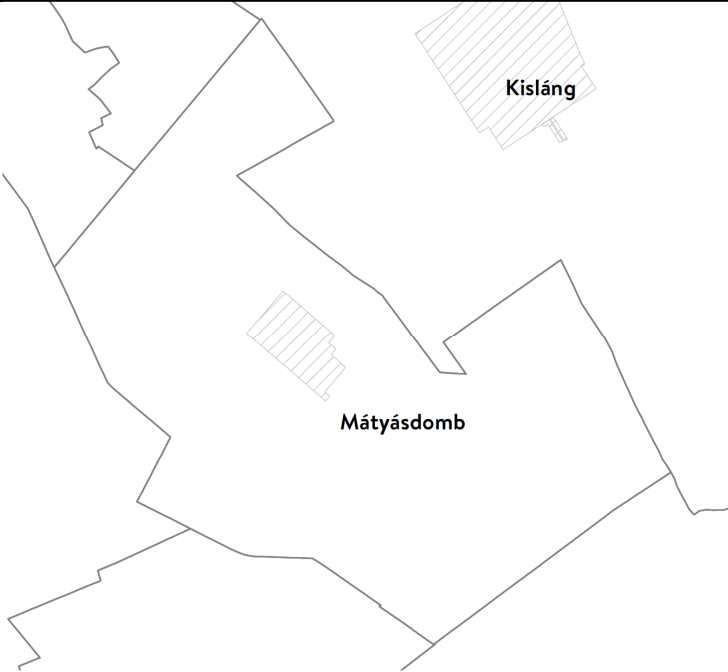
(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.

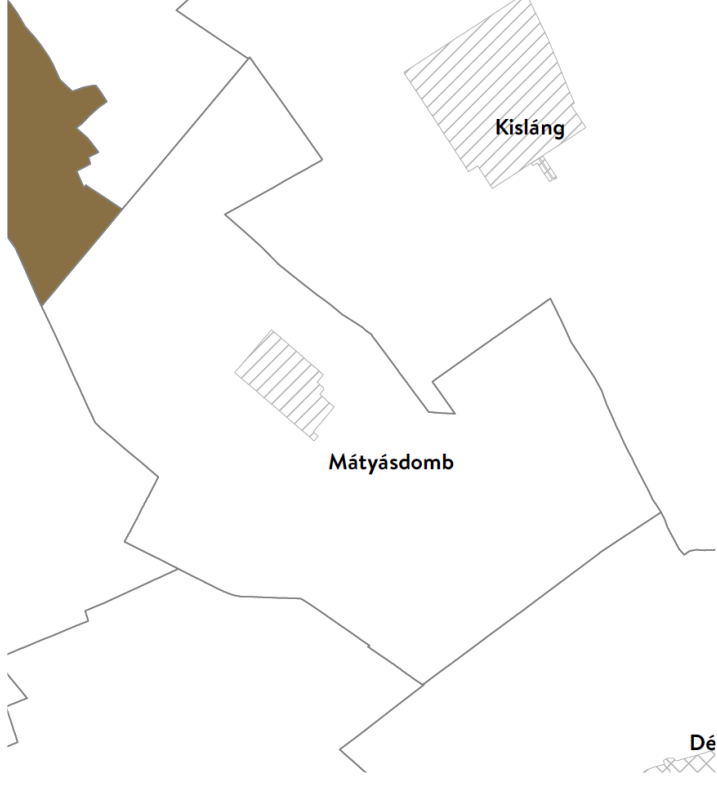
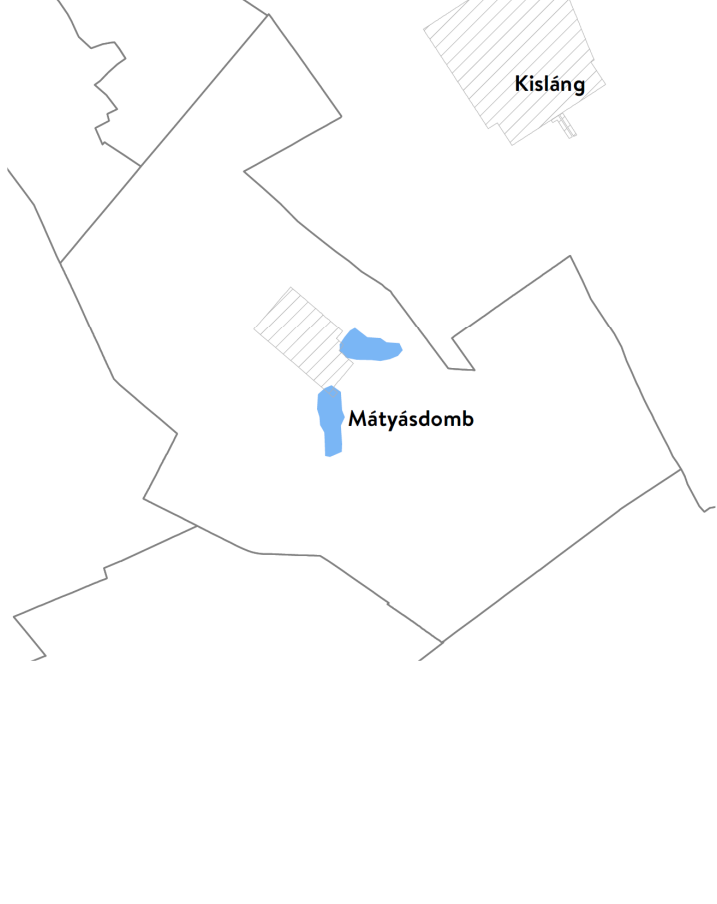
Vízminőség-védelmi terület övezete az MvM rendelet szerint:

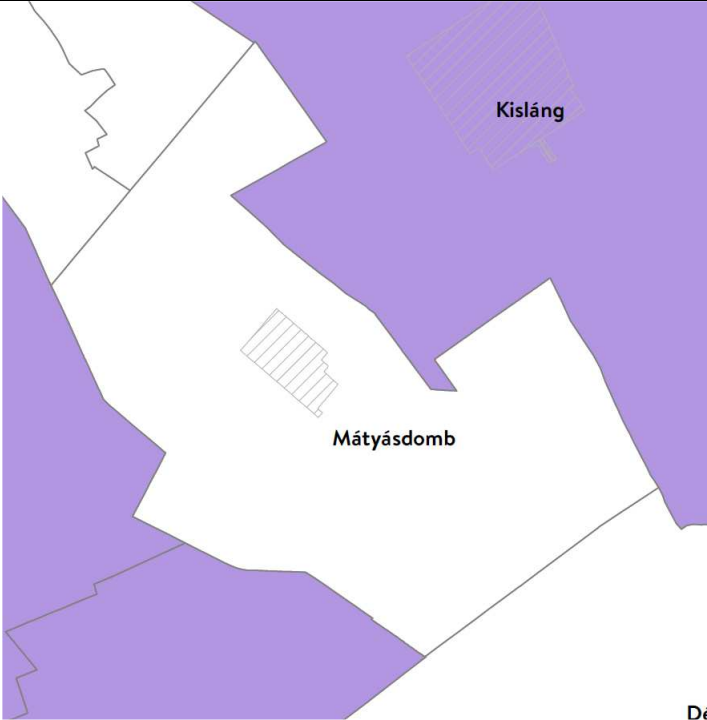
5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz

	<p>övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.</p> <p>(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédelemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédelemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.</p> <p>(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>A FmTrT vízminőség-védelmi területre vonatkozó megyei rendelkezések:</p> <p>7. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetének területét érintően a településrendezési eszközök készítésénél külön ki kell térni a vízminőség-védelmi szempontok fokozott érvényesítésére.</p> <p>(2) Az övezet területén tisztítatlan, vagy tisztított szennyvíz sem helyezhető el. Gondoskodni kell a szennyvizek eltávolításáról, illetve kivezetéséről az övezetből.</p> <p>(3) Az övezet területére kívülről - regionális szennyvízgyűjtő- és -tisztító rendszerre szennyvízcsatorna-hálózaton történő csatlakozás kivételével - a szennyvíz bevezetése tilos.</p> <p>A tervezési terület nem érintett az övezettel.</p>
	<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>6. § (1) A nagyvízi meder övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>(2) A nagyvízi meder övezetében a településrendezési eszközökben, a jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területen a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával lehet építési</p>

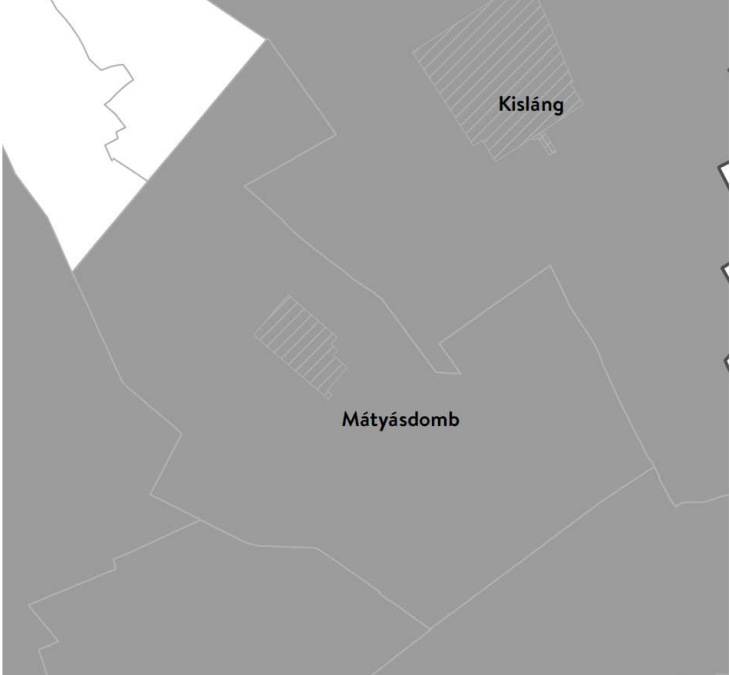
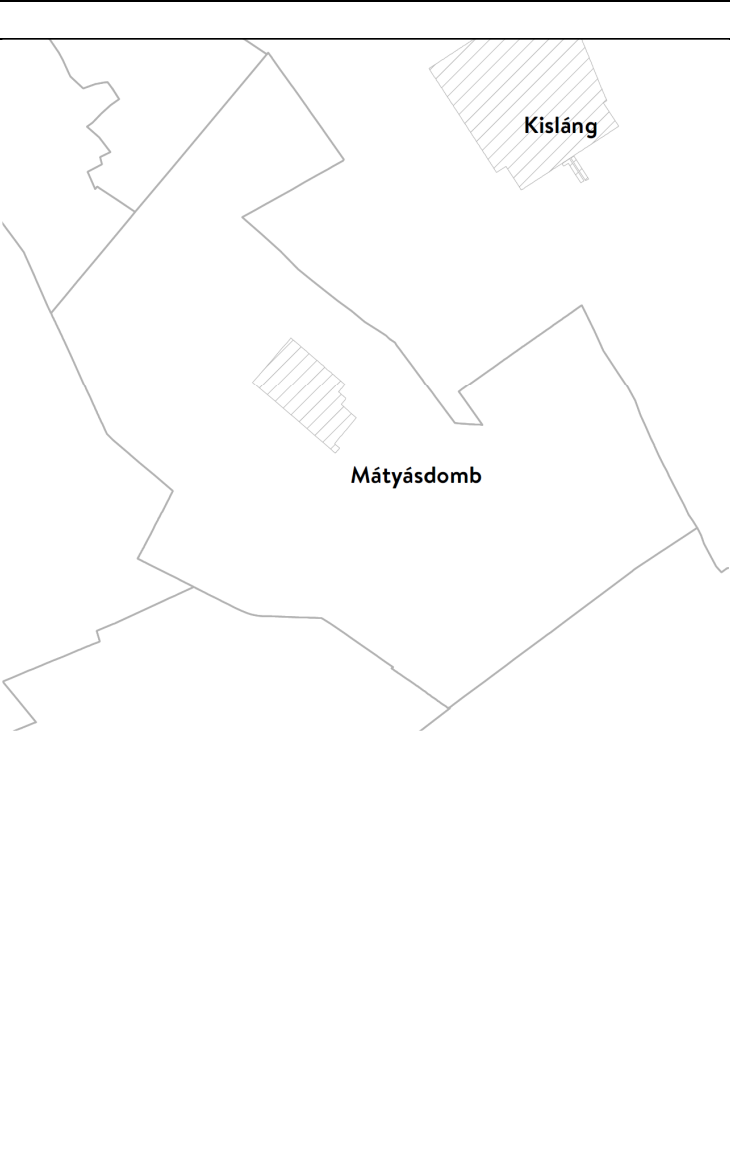
	<p>tevékenységet folytatni.</p> <p>(3) A településrendezési eszköz módosítása esetén a vízügyi igazgatási szerv egyetértésével lehet új beépítésre szánt területet kijelölni.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb területét nem érinti.</p>
	<p>VTT-tározók övezete</p> <p>7. § A VTT-tározók övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az övezet Mátyásdomb területét nem érinti.</p> <p>Fejér megye esetében a VTT-tározók övezete nem releváns.</p>

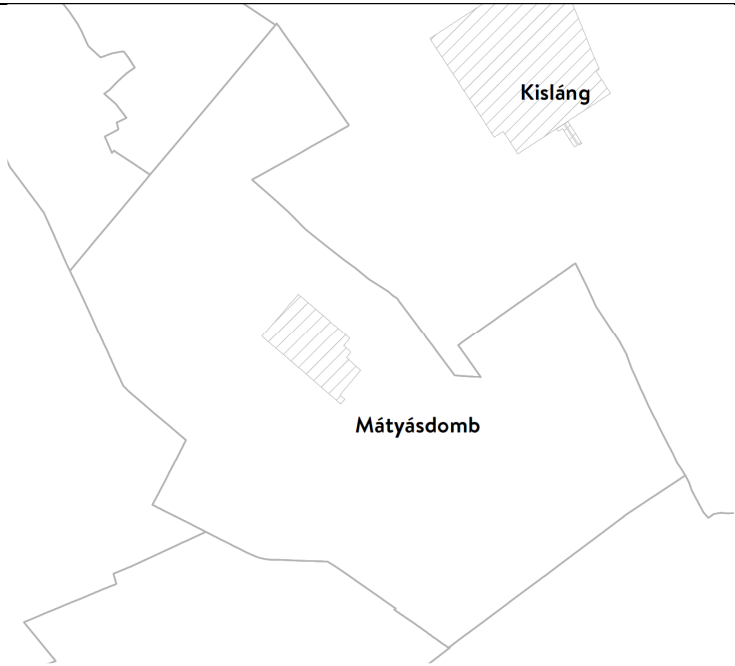
A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet szerint a megyei övezetre vonatkozó előírások

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	MvM rendelet előírásai
	<p>Ásványi nyersanyagvagyon övezete</p> <p>8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyon övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el. Mátyásdomb területét az övezet nem érinti.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete</p> <p>9. § (1) A rendszeresen belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>(2) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a rendszeresen belvízjárta terület övezet területén az (1) bekezdésben foglalt előírások mellett a következő előírások alkalmazandók:</p> <p>a) a településrendezési eszközökben a természetvédelmi szempontokkal összhangban kell szabályozni a régészeti lelőhelyek leletmentését és bemutatását lehetővé tevő építmény, a horgászturizmust szolgáló esőbeálló jellegű építmény, továbbá a legkevesebb 5 ha területű rét vagy legelő művelésű águ telken a legeltetést biztosító,</p>

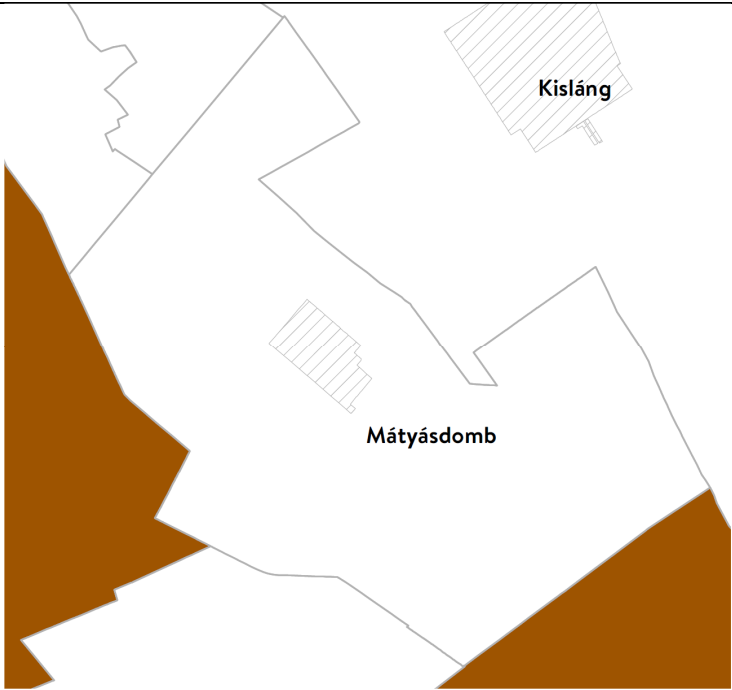
	<p>állatállomány szállásául szolgáló hagyományos istállóépület, valamint a strand működtetéséhez szükséges építmény elhelyezésének a feltételeit,</p> <p>b) az a) pontban fel nem sorolt építmény a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával építhető vagy bővíthető;</p> <p>c) új vegyszertároló, üzemanyagtöltő állomás, hulladékkezelő létesítmény, valamint szennyvíztisztító nem létesíthető.</p> <p>A tervezett változtatások az övezet területét nem érintik.</p>
	<p>Földtani veszélyforrás terület övezete</p> <p>11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.</p> <p>(4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a földtani veszélyforrás terület övezet területén, az (1)–(3) bekezdésben foglaltakon túl, le kell határolni az övezetbe tartozó azon területeket, amelyekre vonatkozóan új beépítésre szánt terület tényleges igénybevétele előtt a felszíni vizek és belvizek szakszerű elvezetését biztosító tervet kell készíteni.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>

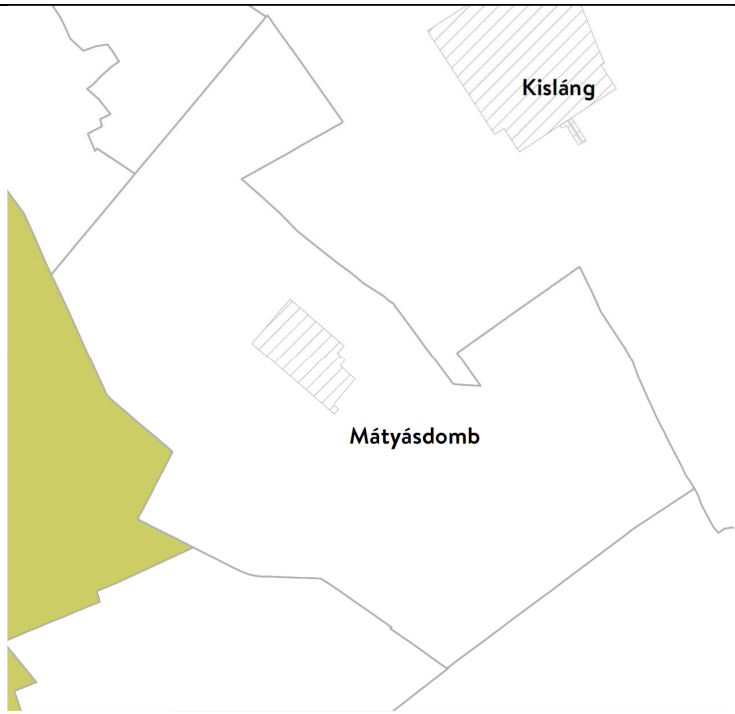
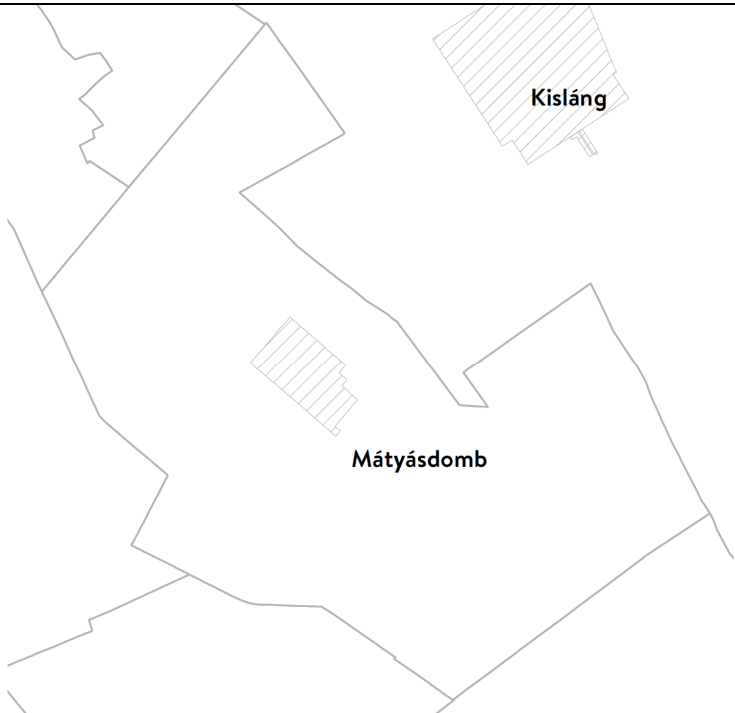
Fejér Megye Területrendezési tervében az egyedileg meghatározott megyei övezetek a következők:

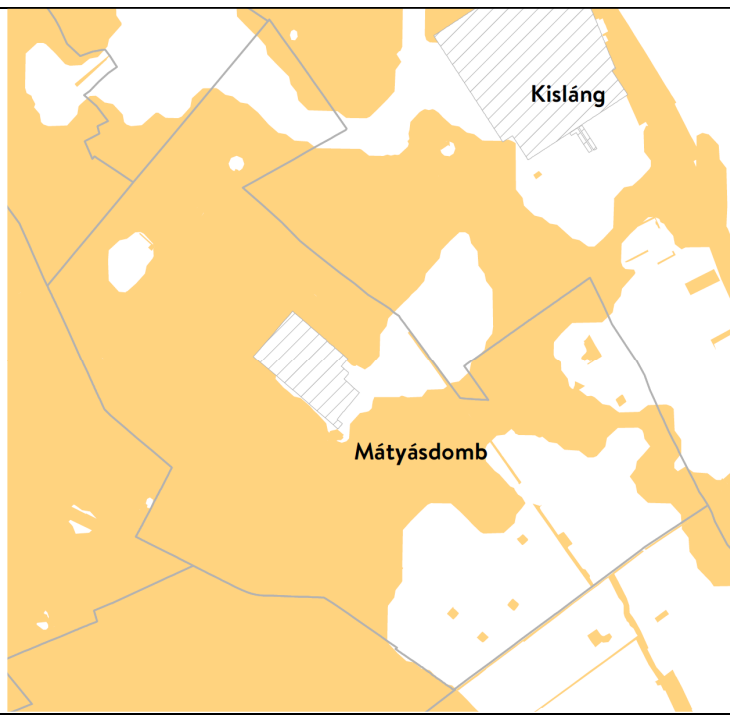
FmTrT szerint az övezet lehatárolása	Fm-i önk. rendelet előírásai
	<p>Felzárkóztatandó belső periféria övezet</p> <p>8. § (1) A felzárkóztatandó belső periféria övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az övezetbe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét érinti, azonban a felülvizsgálat során sem településfejlesztési koncepció, sem Integrált településfejlesztési stratégia nem készül.</p>
	<p>Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet</p> <p>9. § (1) A Vértesi Natúrpark településein a településfejlesztési koncepciókat, az integrált településfejlesztési stratégiákat és a településrendezési eszközöket a natúrpark létrehozási céljainak megfelelően kell kidolgozni. Az azokban megfogalmazott előírásoknak támogatnia kell a natúrpark alapító (felterjesztési) dokumentumában szereplő célkitűzéseket, továbbá biztosítania kell a natúrpark természeti és kulturális, valamint táj- és településképi értékeinek védelmét.</p> <p>(2) A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény rendelkezéseivel összhangban álló Pannónia Szíve turizmusfejlesztési koncepció program által érintett települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit a turisztikai régió turizmusfejlesztési koncepcióban megfogalmazott céloknak megfelelően kell kidolgozni. A Pannónia Szíve program desztinációs elvben gondolkodva alkot egy olyan, számos települést magába foglaló térséget, ahol a fejlesztési</p>

	<p>elképzeléseket nemcsak a turizmus, hanem számos egyéb területen is össze kell hangolni.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet</p> <p>10. § (1) A megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak, valamint településszerkezeti terveinek készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>(2) Az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó települések esetében közös, társulásban elkészített településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, valamint településszerkezeti terv kidolgozása javasolt.</p> <p>(3) A tervdokumentumokban különösen az alábbi térségi jelentőségű tartalmi elemeket kell összehangolni, a térségi szinten rendelkezésre álló humán, gazdasági és természeti erőforrások együttes vizsgálata alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) a közlekedési hálózat elemeit, b) a több település ellátását szolgáló közműhálózati elemek helyét, nyomvonalát, c) a kereskedelmi gazdasági területek, ipari gazdasági területek, ipari parkok, innovációs, logisztikai területek helyét és méretét, d) az érintett térségben rendelkezésre álló munkaerőhelyzet igényeit, e) a rendelkezésre álló szabad „barnamezős” területeket, figyelemmel a kialakult hagyományos, értékes településszerkezetekre, és a táj terhelhetőségére. <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási</p>

	területét nem érinti.
	<p>Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet</p> <p>11. § (1) A Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezetbe tartozó települések borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területeire, valamint a volt zártkerti (kertes mezőgazdasági) területeire a településrendezési eszközöket olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a szőlő- és borgazdálkodást és gyümölcsstermesztést segíti és ösztönzi, továbbá ezen területek beépíthetőségét csak az előbbi célok érdekében teszi lehetővé. Kerülni kell a beépítésre szánt területek és a mezőgazdasági birtokközpontok kijelölését, kivéve, ha a birtokközpont szőlészetiborászati, kertgazdasági funkciót, illetve ehhez kapcsolódó lakó, szállás és vendéglátó funkciót szolgál.</p> <p>(2) Az övezetbe tartozó mezőgazdasági területeken, övezetekben - birtokközpont telkét kivéve - a telkek beépíthetősége maximum 5% lehet.</p> <p>(3) A korábbi zártkertek területe a település településszerkezeti tervében beépítésre szánt területté csak akkor minősíthető, ha az nem tartozik borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területéhez, valamint az országos ökológiai hálózat magterületéhez és ökológiai folyosó területéhez, továbbá, ha a következő feltételek együttesen teljesülnek:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) az érintett terület a település belterületével, vagy beépítésre szánt területével határos, b) a tervezett területhasználathoz tartozó, jogszabályban szabályozott és a helyi sajátosságoknak is megfelelő telekstruktúra, telekméret és telekgeometria kialakítása biztosítható, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett

	<p>tulajdonosokkal megkötötte,</p> <p>c) a tervezett funkció (lakó, üdülő, gazdasági, stb.) működéséhez szükséges - a megközelítést és a közművek elhelyezését egyaránt lehetővé tevő - közterületek biztosítottak, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,</p> <p>d) a közművek kiépítettek vagy kiépítésük lehetősége és feltételei biztosítottak és erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte vagy döntést hozott a költségek vállalásáról.</p> <p>(4) A volt zártkertek, hagyományos szőlőhegyek sajátos településképi és tájképi értékeit a településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni. Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet</p> <p>12. § (1) Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit, valamint településrendezési eszközeit a település jellemző kulturális örökségének megőrzésére és fejlesztésére tekintettel, a turisztikai értékek, vonzerők bemutatathatóságát is figyelembe véve kell kidolgozni.</p> <p>(2) A településképi rendeletekben ki kell jelölni azoknak a településképvédelmi szempontból meghatározó területeknek a határát, amelyek a védendő örökségi és történeti objektumokat és területegységeket, valamint ezek környezetét, védőövezetét foglalják magukban.</p>

	Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.
	<p>Majorsági térség övezete</p> <p>13.§ (1) Majorsági térség övezetbe tartozó települések mezőgazdasági területein és mezőgazdasági üzemi különleges területein a településrendezési eszközökben olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a termőföldvédelem, környezetvédelem, valamint az épített örökségi és táji értékek figyelembevétele mellett segíti és ösztönzi - különösen a mezőgazdasági funkcióhoz, tevékenységekhez kapcsolódó - fejlesztéseket és beépítéseket.</p> <p>(2) A meglévő majorsági területek (mezőgazdasági üzemi különleges területek, „majorok”, „puszták”) figyelembevételével, és lehetőség szerinti felhasználásával kell meghatározni mezőgazdasági birtokközpontok létesítésének, valamint beépítésének speciális, helyi adottságokat és igényeket figyelembe vevő szabályait.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb területét nem érinti.</p>
	<p>Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete</p> <p>14. § (1) Az érintett települések településrendezési eszközeiben vízügyi adatszolgáltatás, szakvélemény alapján kell meghatározni a biztonságos, vízkárral nem veszélyeztetett, továbbá a karsztvizek tisztaságának megőrzését is biztosító területhasználatokat, le kell határolni a veszélyeztetett területrészeket, valamint ki kell dolgozni azok használati, építési szabályait.</p> <p>(2) A fentiek figyelembevételével el kell készíteni a települési vízgyűjtőkre is kitekintő csapadék- és karsztvíz elvezetési, hasznosítási tervet.</p> <p>Az övezet Mátyásdomb közigazgatási területét nem érinti.</p>

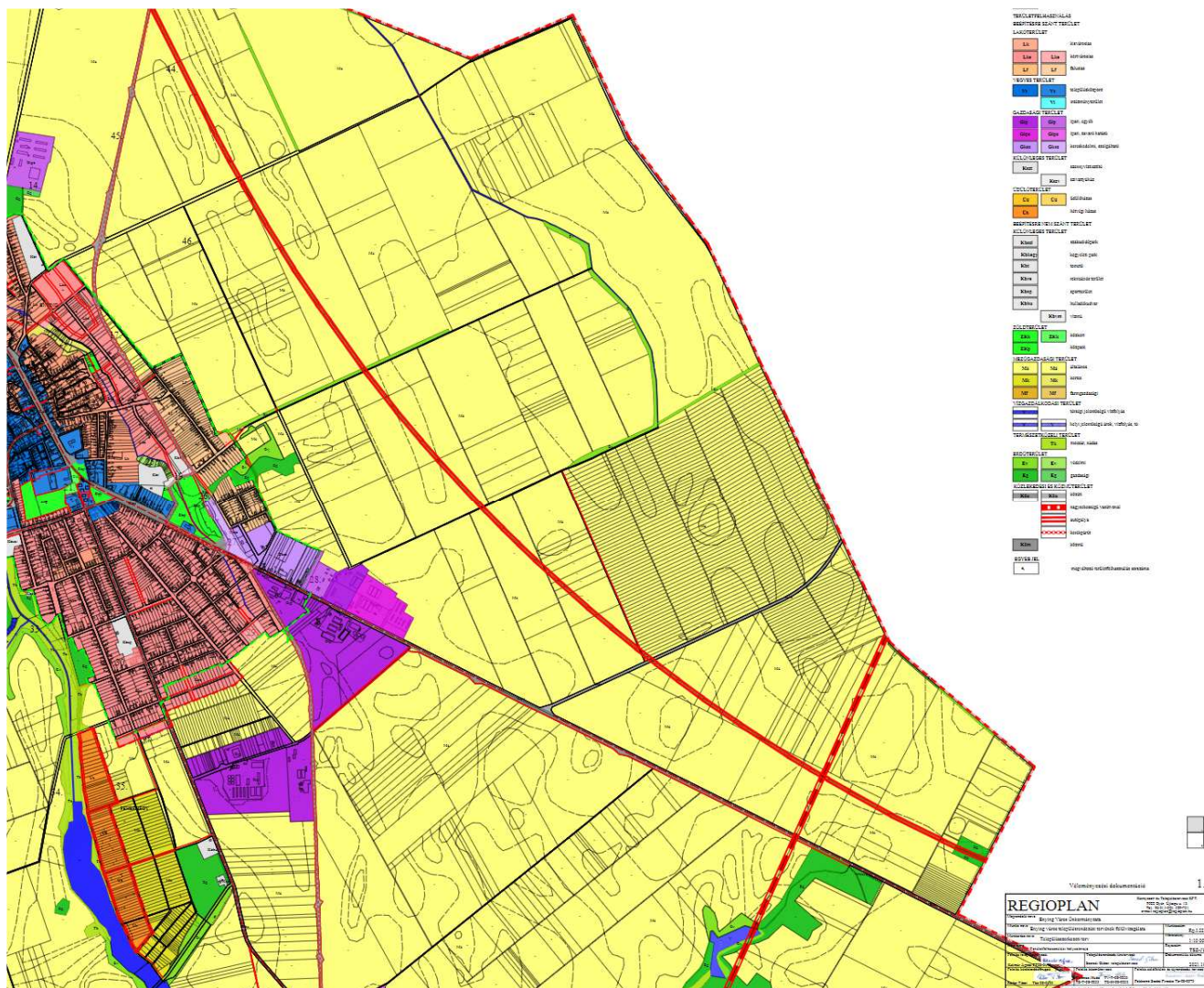
	<p>Naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete</p> <p>15. § (1) A településrendezési eszközöket úgy kell kidolgozni, elkészíteni, hogy a naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezet területét érintően - a háztartási méretű kiserőművek kivételével - naperőmű ne legyen létesíthető.</p> <p>(2) A településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni a naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető területeket.</p>

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

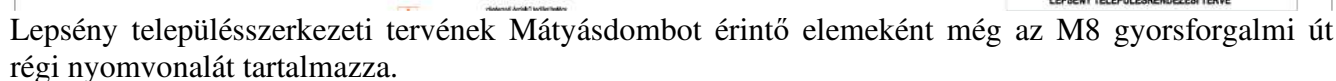
Szomszédos települései Enying, Lepsény, Mezőszentgyörgy, Kisláng, Dég, Lajoskomárom.

Enying:

A város településszerkezeti terve felülvizsgálat alatt van. A tervezett szerkezeti terv Mátyásdombot közigazgatási területét a tervezett M8 gyorsforgalmi út és a tervezett nagysebességű vasútvonal érinti. A Enying közigazgatási határán levő mezőgazdasági területek Mátyásdombon mezőgazdasági területhez csatlakoznak.

Lepsény

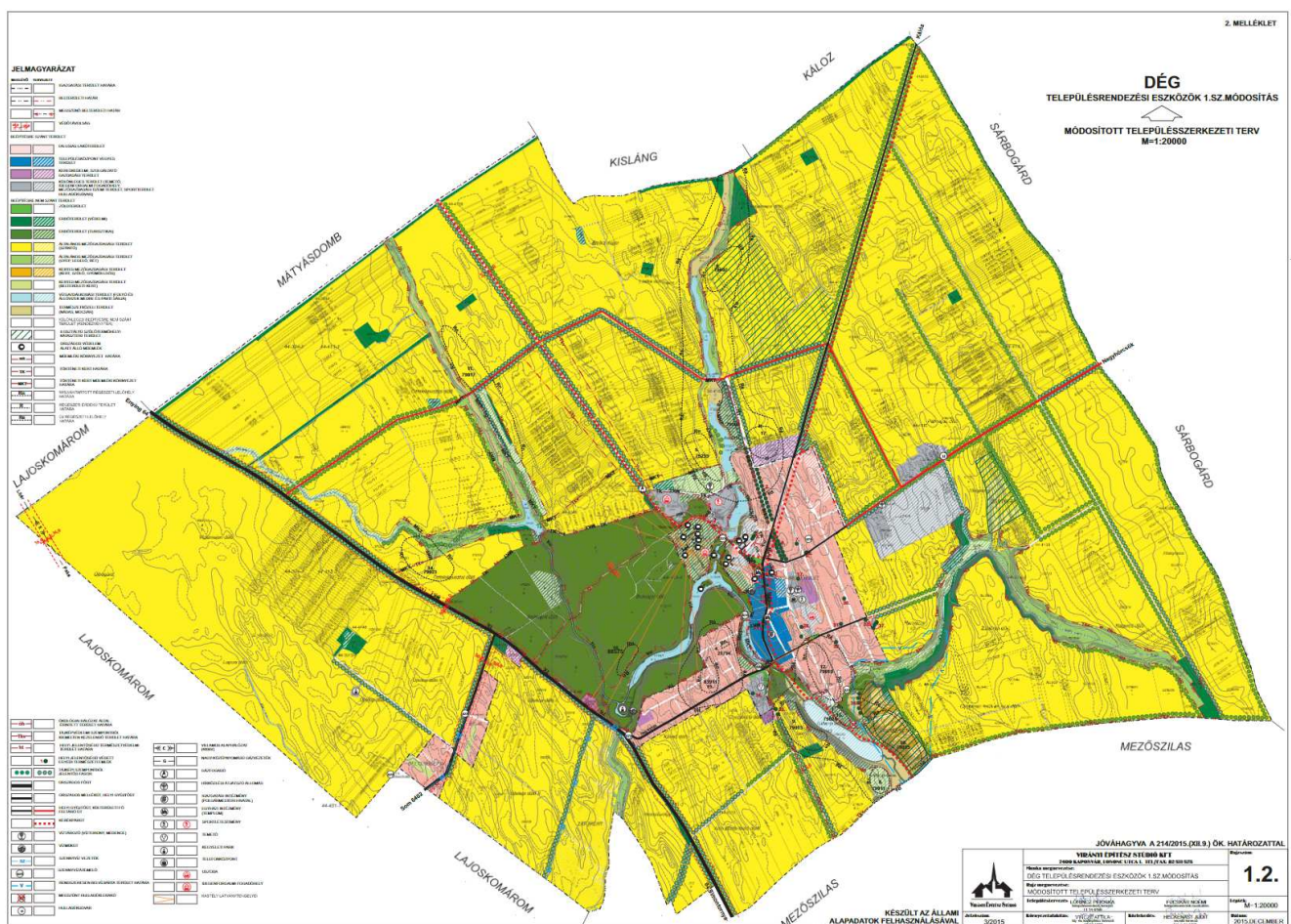
34

[illegible]

Kisláng

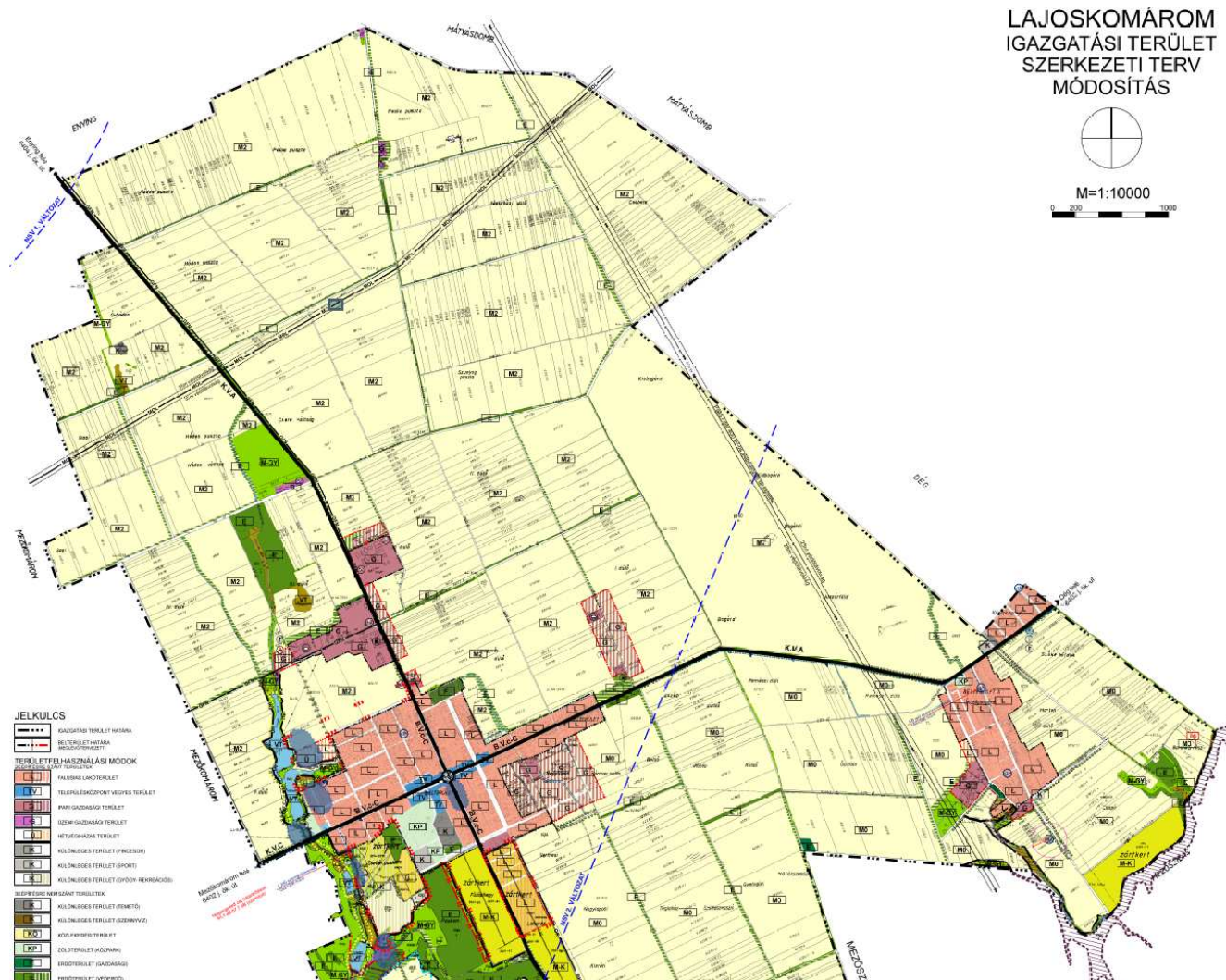
Dég

A Településszerkezeti tervet áttekintve megállapítható, hogy Mátyásdomb területét a hatályos terv mezőgazdasági területfelhasználással érinti. A tervezett M8 gyorsforgalmi út a korábbi nyomvonal szerint nem érintette Dég területét, az új nyomvonal kijelölés miatt a hatályos tervet módosítani kell.

Lajoskomárom

hogy Mátyásdomb területét a hatályos terv mezőgazdasági területfelhasználással érinti. A tervezett M8 gyorsforgalmi út a korábbi nyomvonal szerint nem érintette Lajoskomárom területét, az új nyomvonal kijelölés miatt a hatályos tervet módosítani kell.

1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK

Mátyásdombon hatályos településfejlesztési döntés az M8 gyorsforgalmi út miatt új településrendezési eszközök készítésére vonatkozik a település részterületére.

1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

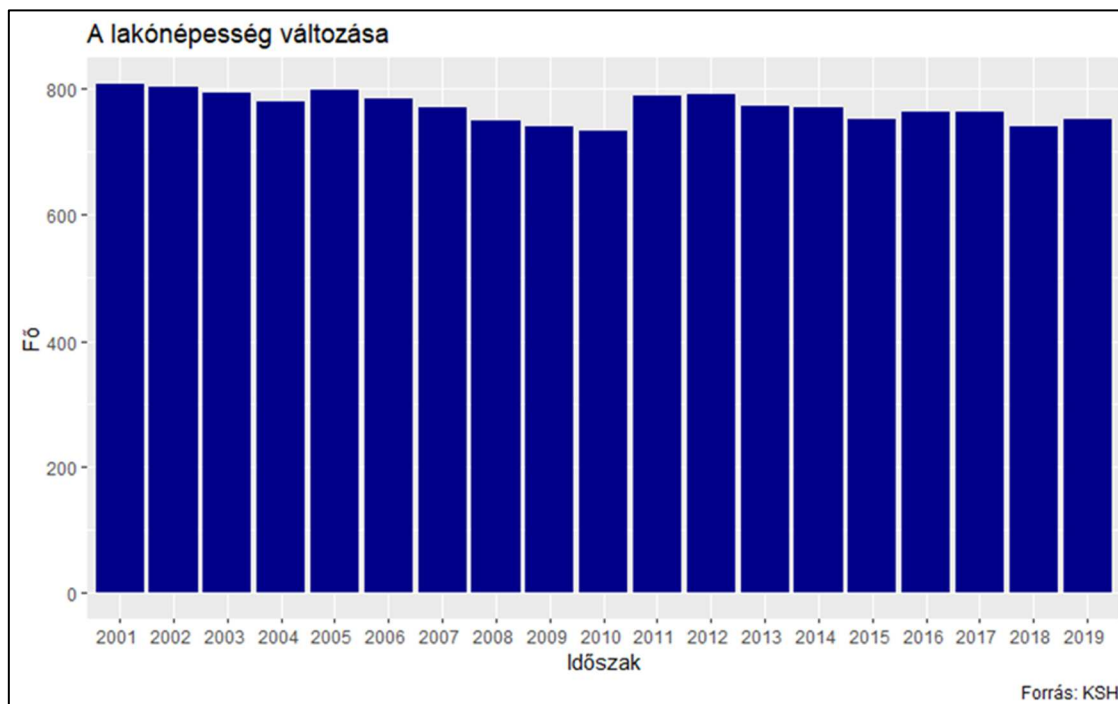
Mátyásdombon nincs hatályban településszerkezeti terv és helyi építési szabályzat, szabályozási terv.

1.7. A település társadalma

(A fejezetben található adatok a KSH, a TeIR adattárból származnak) A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint Mátyásdomb nem tartozik a kedvezményezett települések közé.

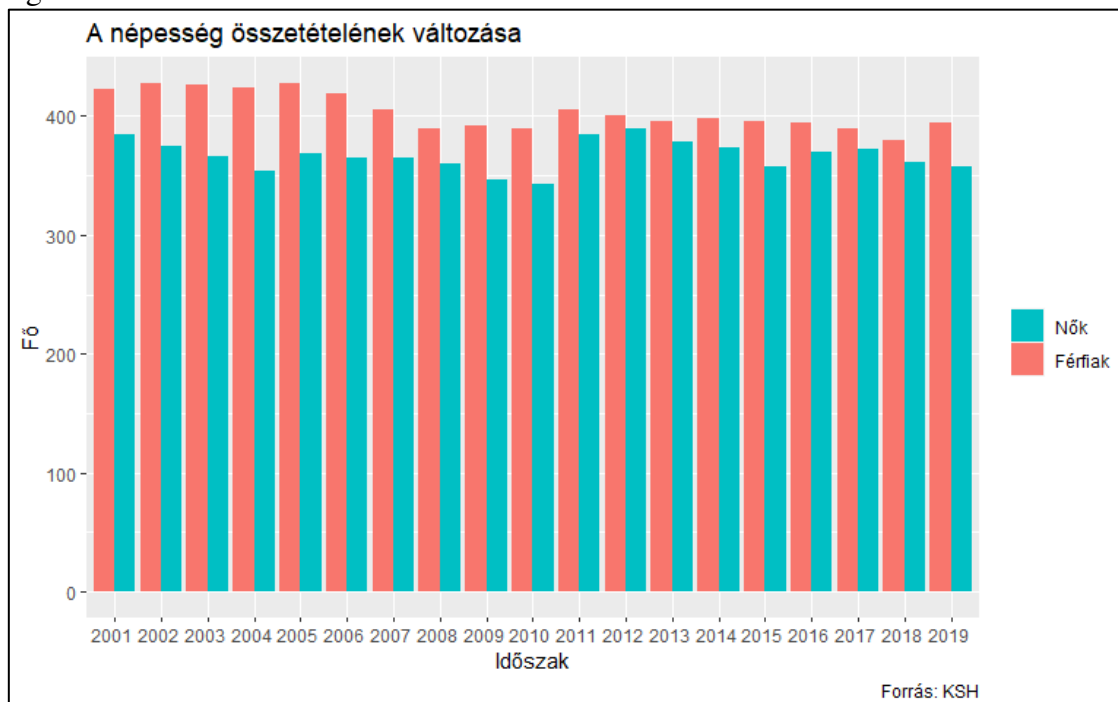
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

	<i>Népesség</i>	<i>Népességből nők</i>	<i>Népességből férfiak</i>
2000	807	NA	NA
2001	808	385	423
2002	803	375	428
2003	792	366	426
2004	778	354	424
2005	797	369	428
2006	784	365	419
2007	770	365	405
2008	750	360	390
2009	739	347	392
2010	733	343	390
2011	789	384	405
2012	791	390	401
2013	773	378	395
2014	771	373	398
2015	752	357	395
2016	764	370	394
2017	762	372	390
2018	740	361	379
2019	751	357	394

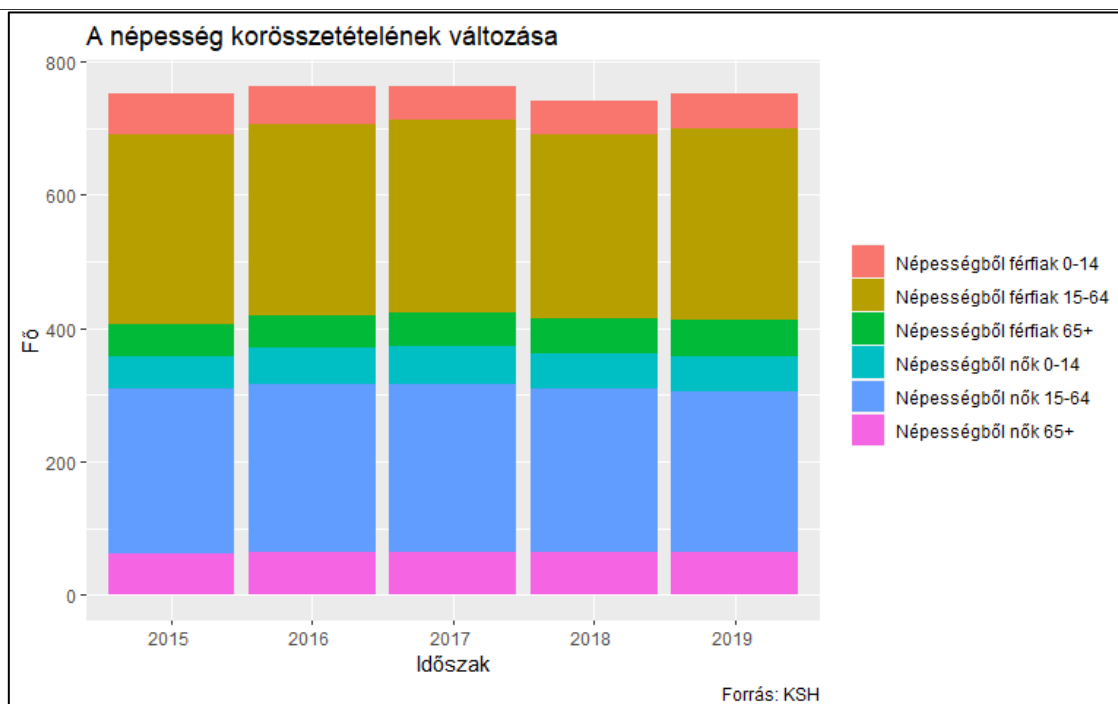

Mátyásdomb népessége a 2000-es évek elejétől fogva stagnál. 2019-ben a népesség 751 fő volt. A népesség változását szemléltetik a fenti táblázat, illetve grafikon. A lakónépesség a 20 év alatt mindössze 50 fővel csökkent.

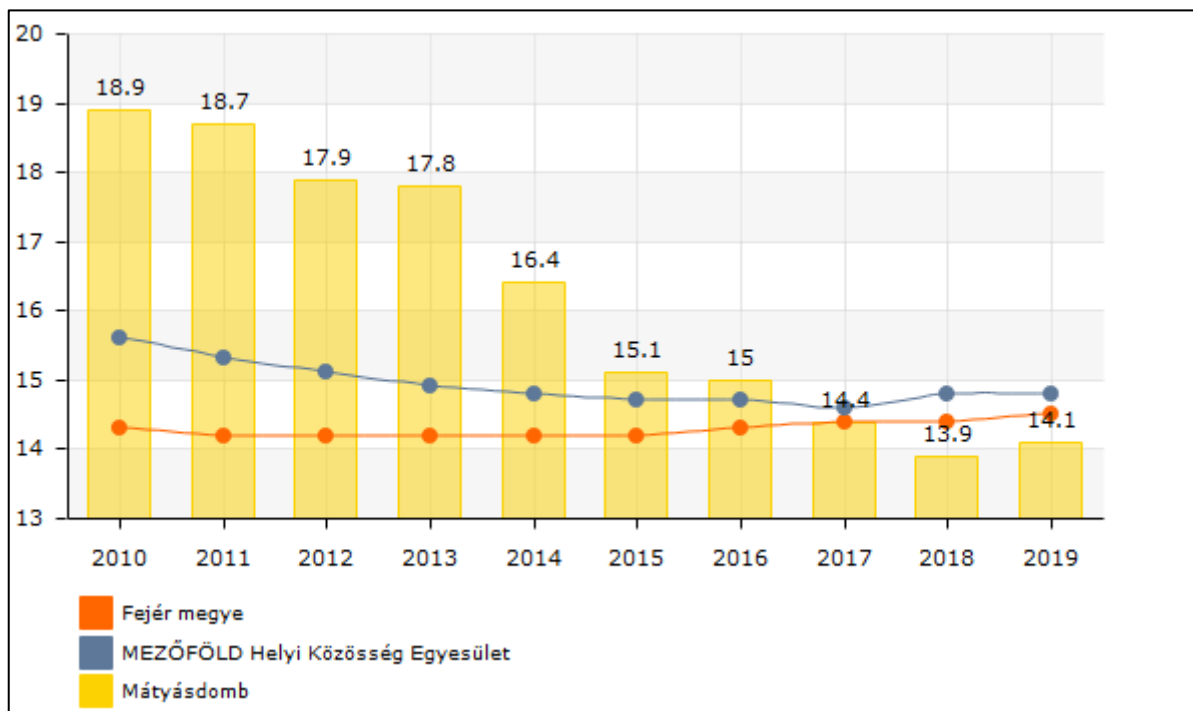
A népesség nemek szerinti megoszlását mutatja az alábbi grafikon. Az ábráról jól leolvasható a férfiak és a nők számának együtt mozgása. Általánosan elmondható, hogy a Magyar településekben demográfiai okokból enyhén túlsúlyba vannak a nők – azonban Mátyásdombon az elmúlt 20 évben mindig enyhe többségben voltak a férfiak. A népszámlálásból továbbvezetett adatok alapján a településen 2019-ben 394 férfi és 357 nő lakott. Összességében elmondható, hogy a településen nincs nagy egyensúlytalanság a nemek megoszlásában, a számbeli különbségek alapvetően a korosztályokon belüli megoszlásokban keresendők.

Időszak	Nők 0-14	Nők 15-64	Nők 65+	Férfiak 0-14	Férfiak 15-64	Férfiak 65+
2015	47	248	62	61	285	49
2016	54	253	63	58	287	49
2017	57	252	63	50	288	52
2018	52	245	64	49	276	54
2019	51	242	64	51	288	55

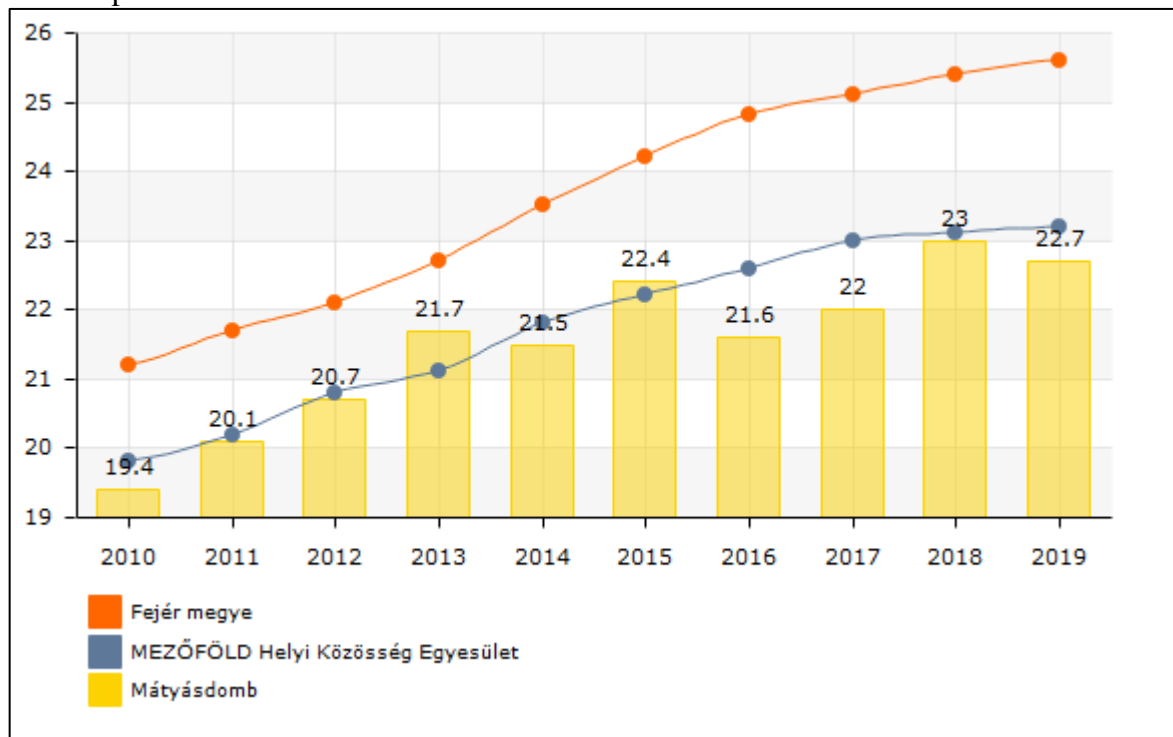
2019-ben az aktív korú népesség száma 530 fő, míg a gazdaságilag inaktív korba tartozó népesség száma 221 fő volt Mátyásdombon; a lakosság több mint 2/3-a az aktív korosztályba tartozik. A 65 év feletti korosztályba tartozók száma 119 fő volt. A nemek arányában fiatalabb korosztályban teljes egyenlőség volt 2019-ben (51-51 fő), míg a 65 év feletti korosztályban a nők mérsékelt többségben vannak.

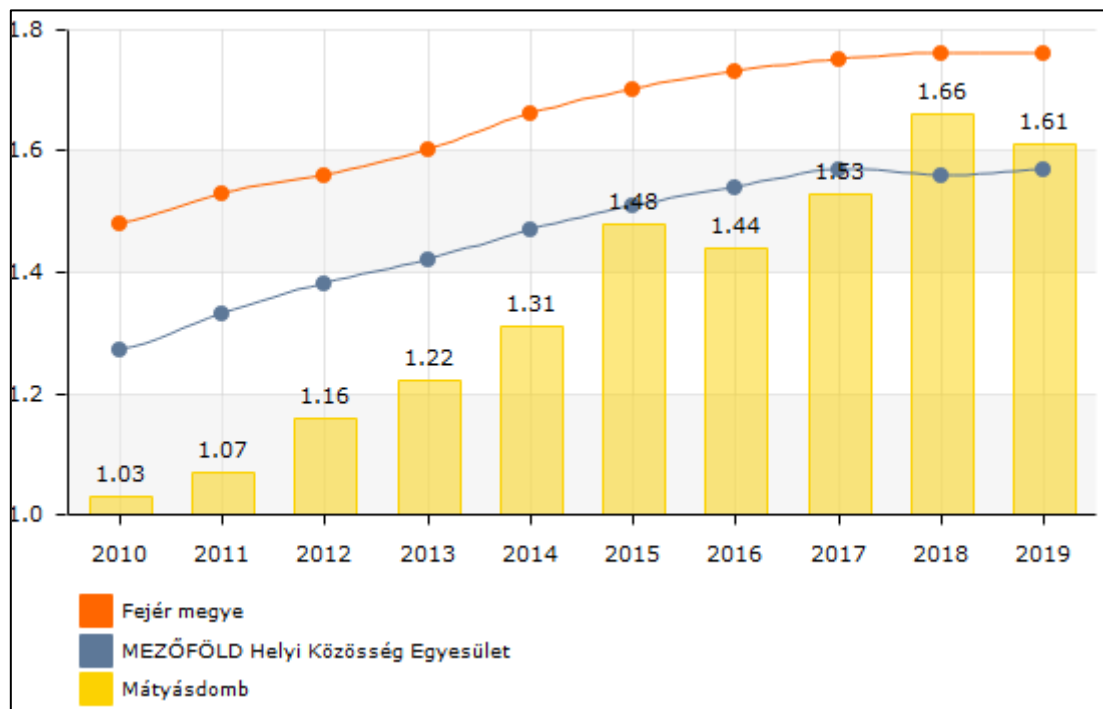
Állandó népességben belül a 0-14 évesek aránya Mátyásdombon és környékén(%)

Forrás: TeIR

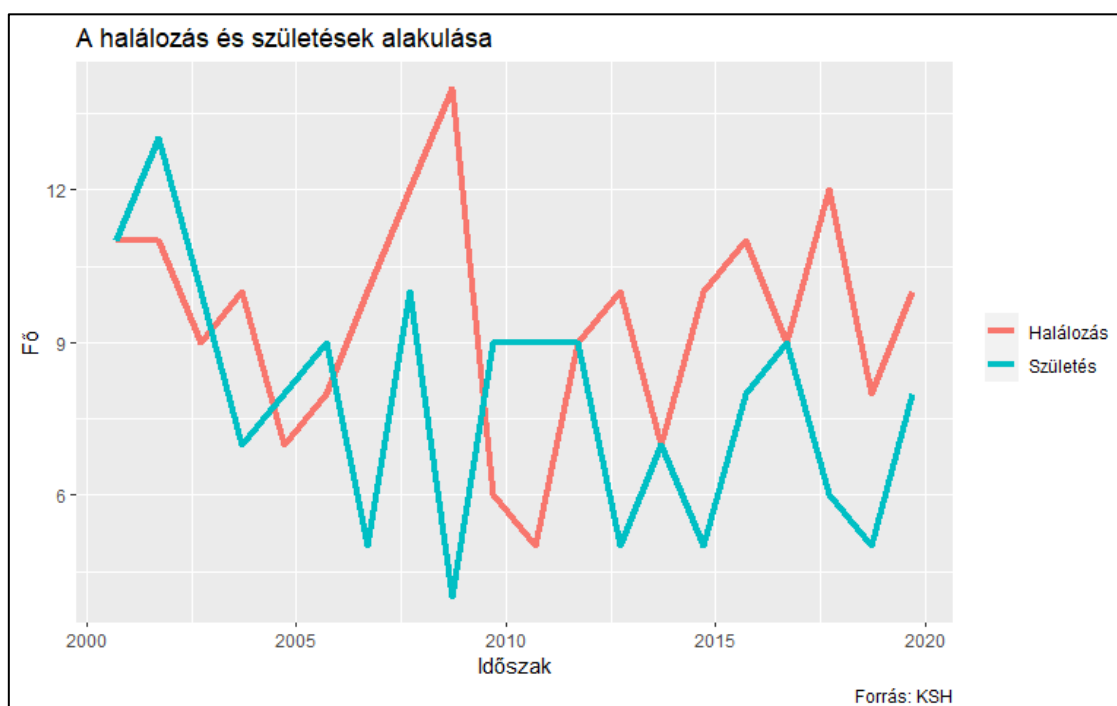
A fenti ábrák mutatják az állandó népességben belül a 15 éven aluliak számát Mátyásdombon. Az elmúlt tíz évben a fiatalok aránya jelentősen csökkent, 18,9%-ról (2010) 14,1%-ra, mely egyrészt az előregedő társadalomnak, másrészt pedig a fiatalabbak elvándorlásának tudható be. A 60 éven felüliek aránya, illetve az ebből számolt öregségi mutató ennek ellentétes mozgását írja le, azonban itt csekély –3,3 százalékpontos – emelkedésről beszélhetünk. Érdeemes megjegyezni, hogy az öregségi mutató alakulása nagyjából megegyezik a környező települések átlagával, azonban a Fejér megyei átlagnál kedvezőbb képet mutat.

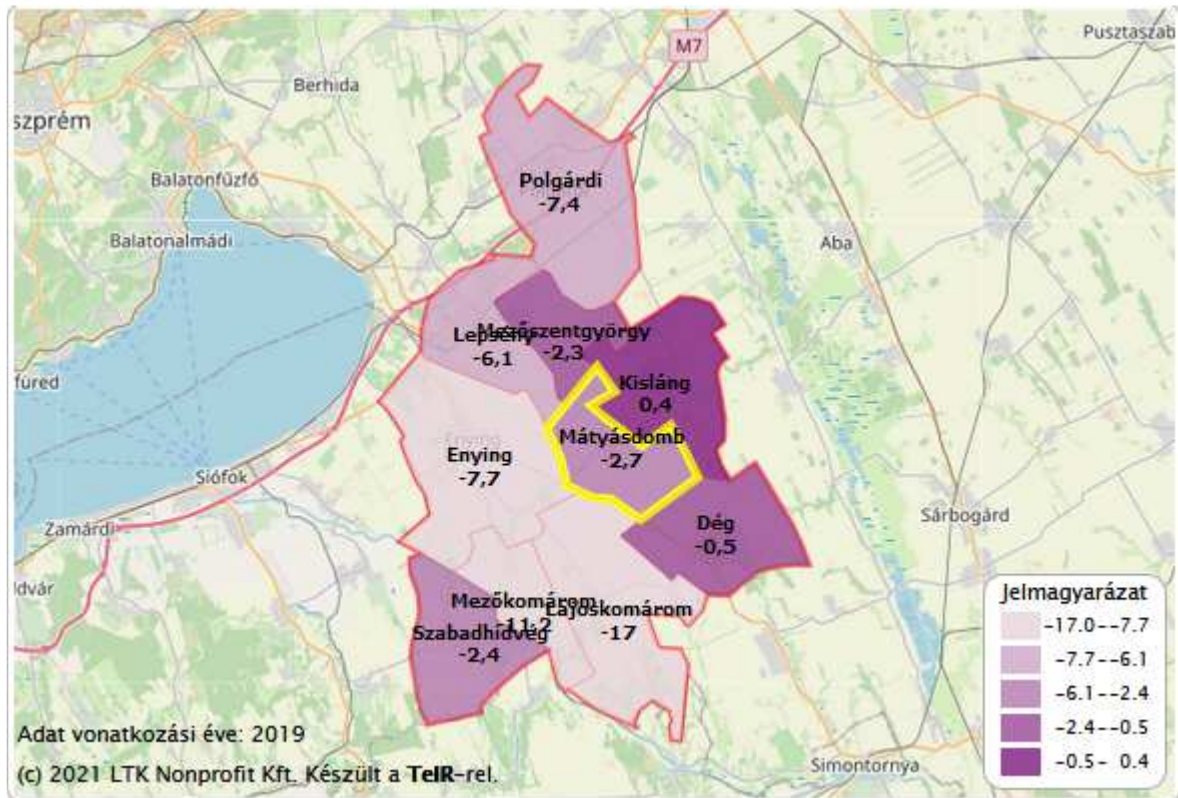
Állandó népességben belül a 60-x évesek aránya (%) Forrás: TeIR

Öregési mutató, (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves) Forrás: TeIR

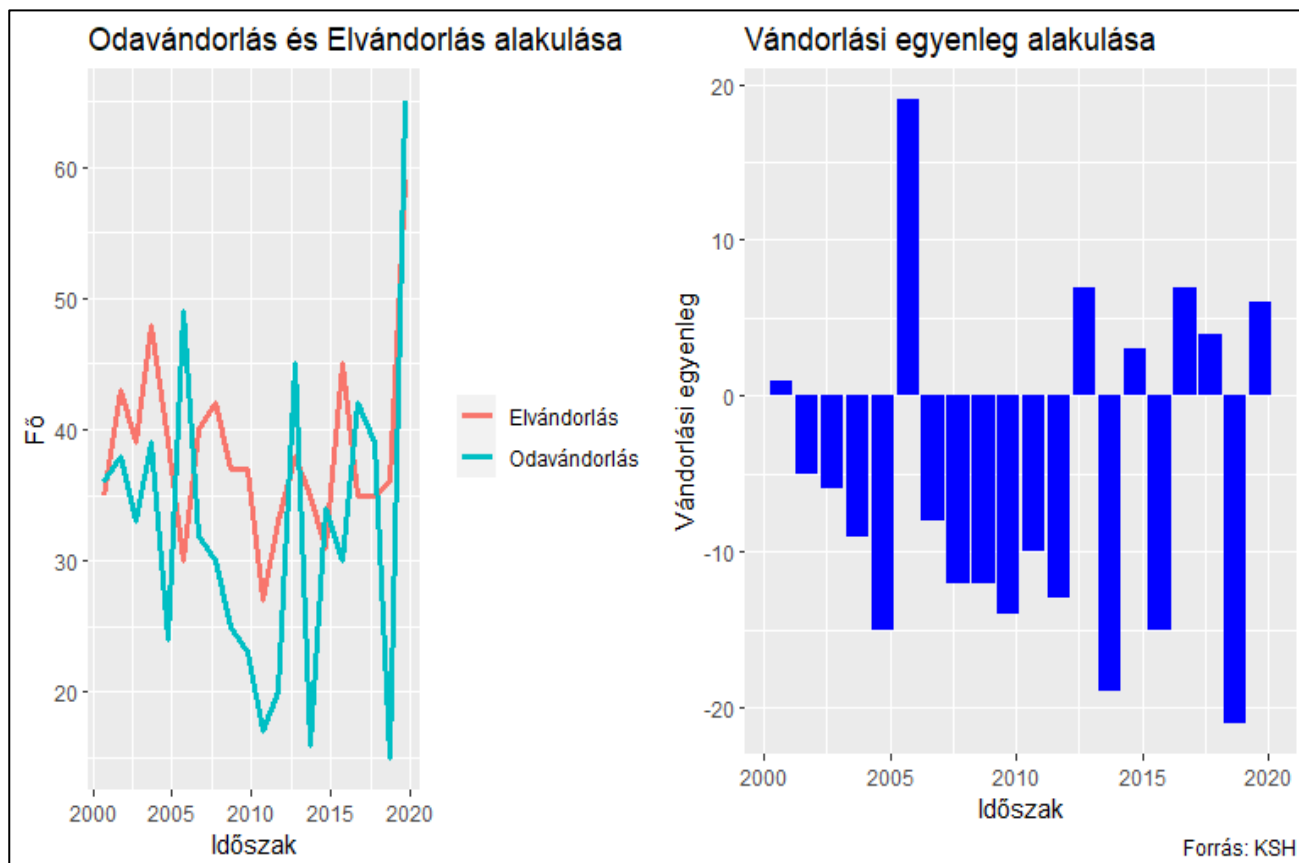

Az előző ábra részletezi a népesség változásának két potenciális forrását: az élveszületések és halálozások különbségét. Az ábra alapján látszódik, hogy a népesség csökkenése a természetes fogyásból is fakad, azonban ennek éves hatásai igen csekélyek. Az idősor igen hektikus változásokat mutat, ez főleg az alacsony lélekszámnak köszönhető. A természetes fogyás ugyanakkor nem mutat kiugró értékeket.

Természetes fogyás Mátyásdombon és a környező településeken
Forrás: TeIR

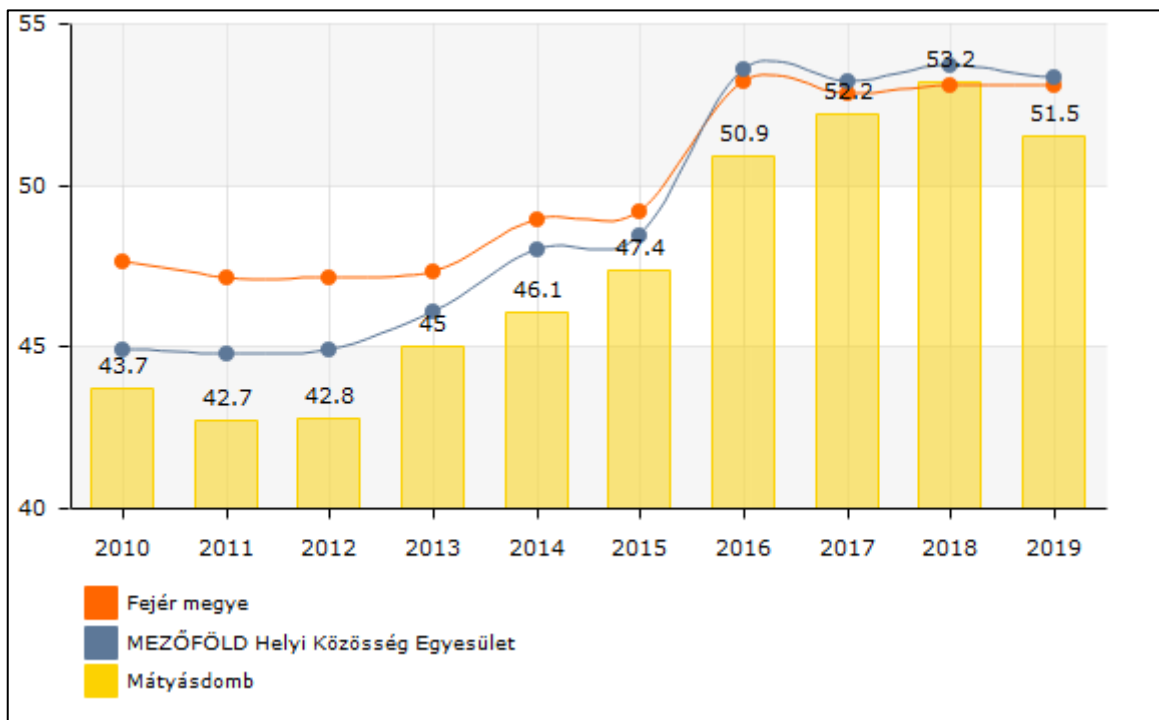
A település egyik fontos feladata az öregedő társadalom helyett fiatalodó társadalom megteremtése, amelyet az elmúlt években a bevándorlással jelentősen egyensúlyozni tudott. Ennek érdekében a települést még vonzóbbá lehet tenni mind a helyi lakosok, mint pedig a beköltözni vágyók előtt, illetve a gyermekvállalást a település erejéhez mérten kell segíteni a közszolgáltatások, a szociális és egészségügyi rendszer fejlesztésével és munkahelyteremtés elősegítésével.

Az előző ábrák mutatják Mátyásdomb, illetve a környező települések vándorlási egyenlegét. A vándorlási egyenleg definíció szerint az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve. Az idősorra erős fluktuáció a jellemző, azonban a negatív vándorlási egyenleg dominánsabbak tűnik az elmúlt 20 évben. Érdekes azonban megjegyezni, hogy az elmúlt tíz évben jelentős megugrások voltak megfigyelhetők egy-egy évben az odavándorlások számában.

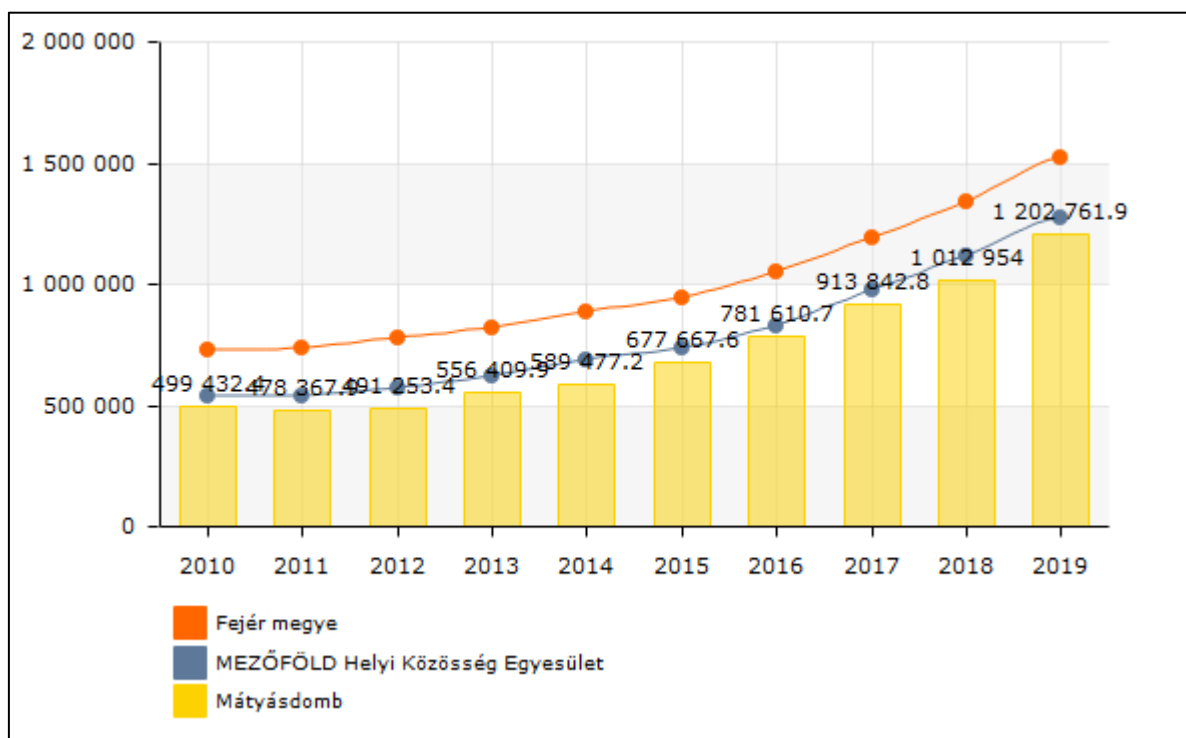
A 2011-es népszámlálás alapján Mátyásdombon senki nem tartotta magát roma kisebbséghez tartozónak. Ebből az okból fakadóan kisebbségi önkormányzat nem működik a településen.

Jövedelmi viszonyok, munkanélküliség

Száz lakosra jutó adófizetők számának alakulása Mátyásdombon és környékén

Forrás: TeIR

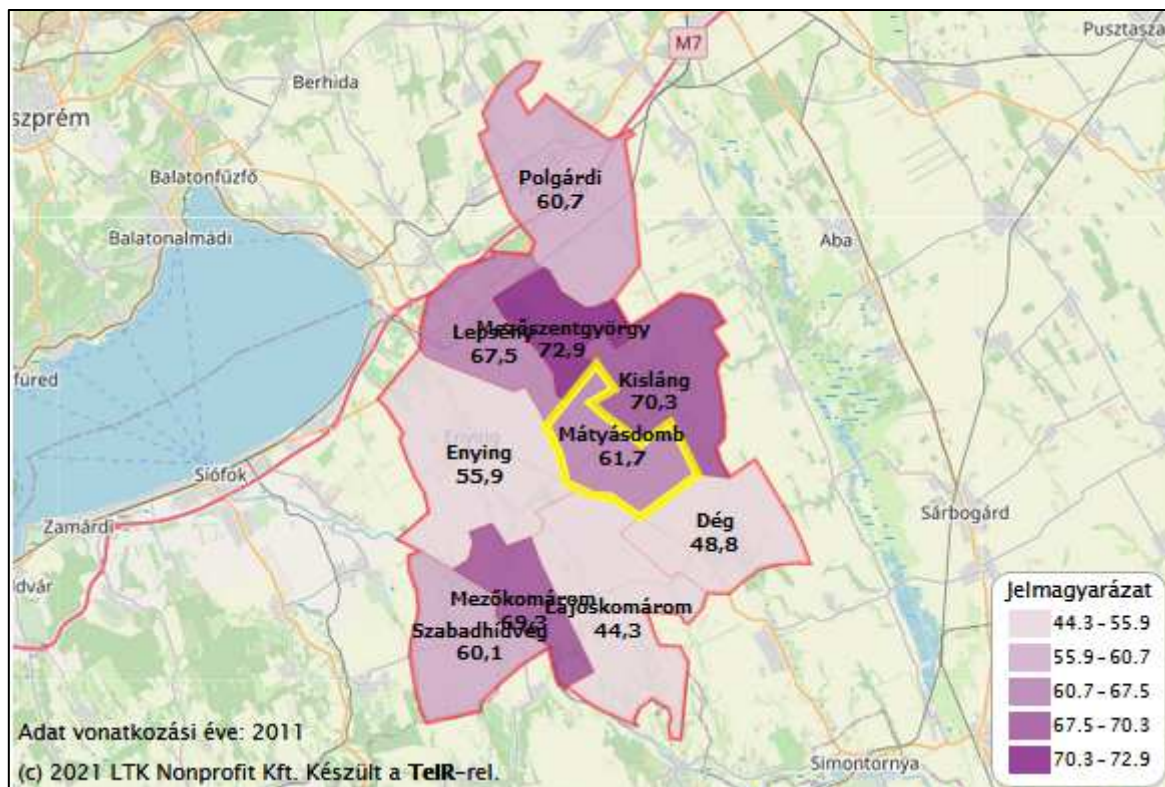

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft) Mátyásdombon és környékén

Forrás: TeIR

A fenti két ábra mutatja Mátyásdomb két makrogazdasági adatát az adófizetők arányáról és az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelemről. Az adófizetők aránya 2008 és 2012 között stagnált, majd 2013-at követően 2016-ig növekedés figyelhető meg, ami valószínűleg a munkanélküliség csökkenésének tudható be. 2016 óta a lakosság több mint fele adófizető polgárokból áll. Mátyásdombon bár az adófizetők aránya nem éri el a Fejér megyei átlagot, attól nincs szignifikánsan elmaradva.

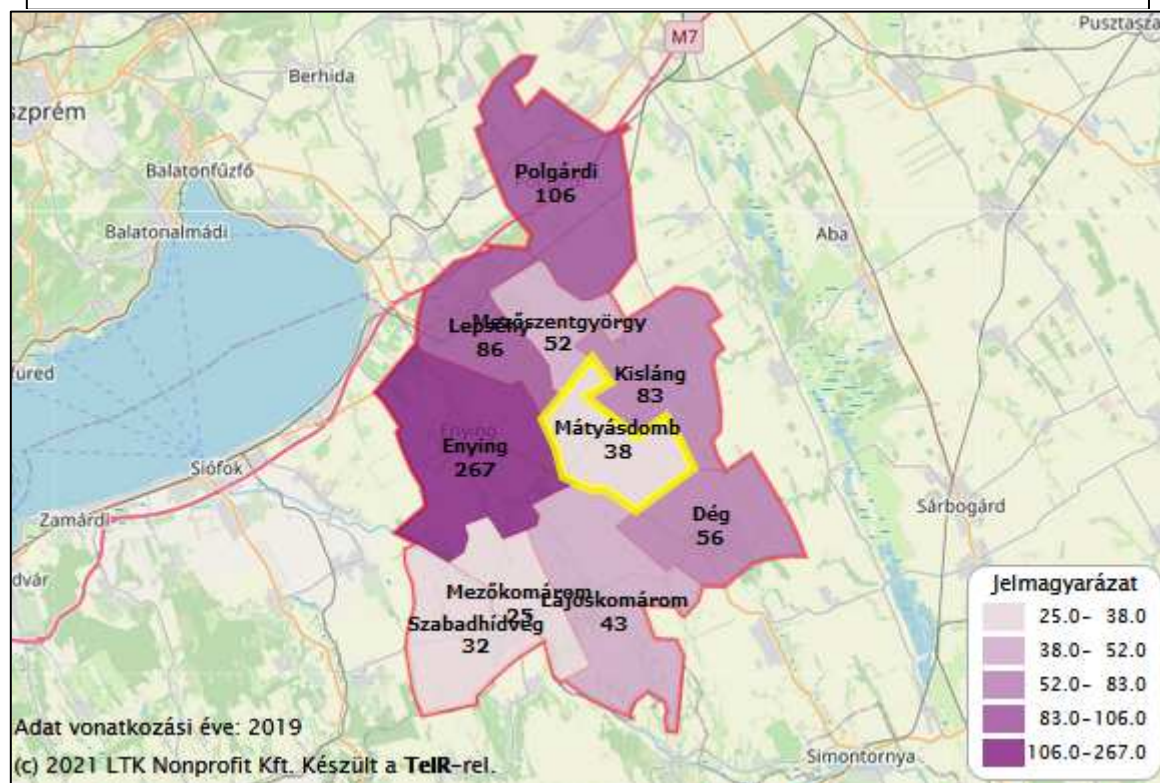
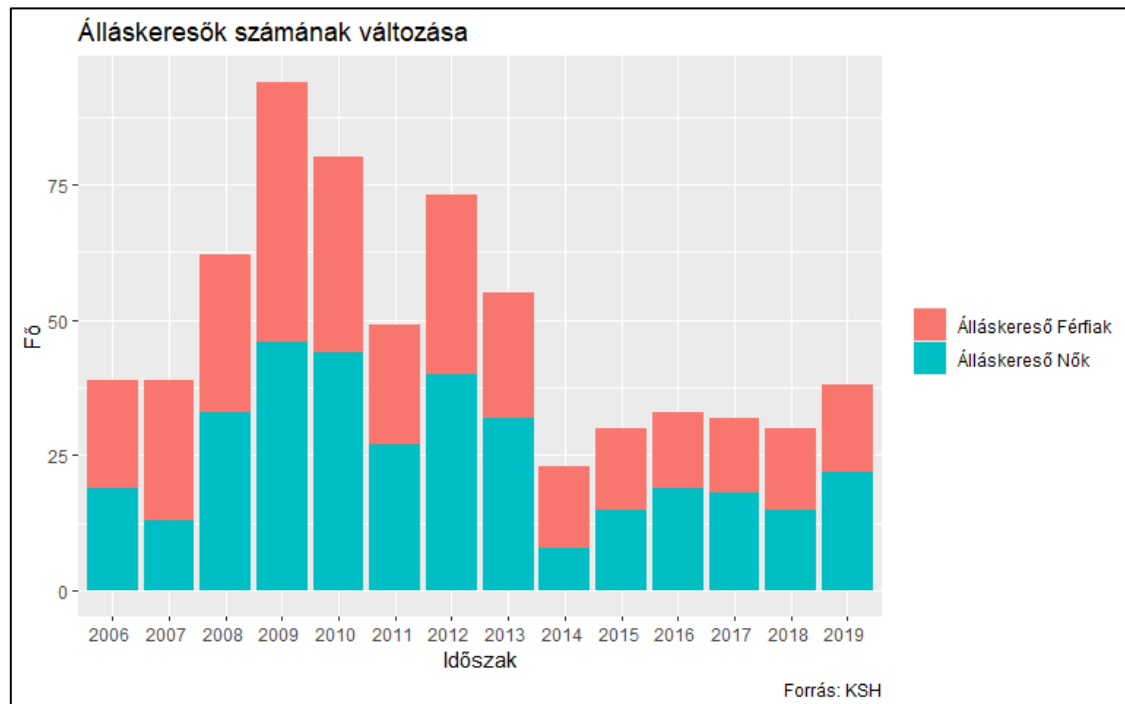
Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem trendszerűen növekedett 2009 és 2017 között; a válság hatását mutatja a 2008 és 2010 között megfigyelhető alacsony növekedés/stagnálás. A nettó belföldi jövedelmek 2011 után újra növekedni kezdtek, amely jövedelmek mértéke megegyezik a környező települések átlagával, azonban elmarad a Fejér megyei átlagtól. A jelentős együtt-mozgás a bérekben részben az ingázó munkavállalóknak tudható be. Ezt demonstrálja az alábbi térkép, mely szerint a 2011-es népszámláláskor Mátyásdomb munkavállalóinak 61,7%-a ingázott napi szinten munkahelye és lakóhelye közt.

Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%), 2011

Forrás: TeIR

Az alábbi ábra mutatja a nyilvántartott álláskeresők számát 2000-től 2019-ig, illetve a nemek szerinti megoszlást:

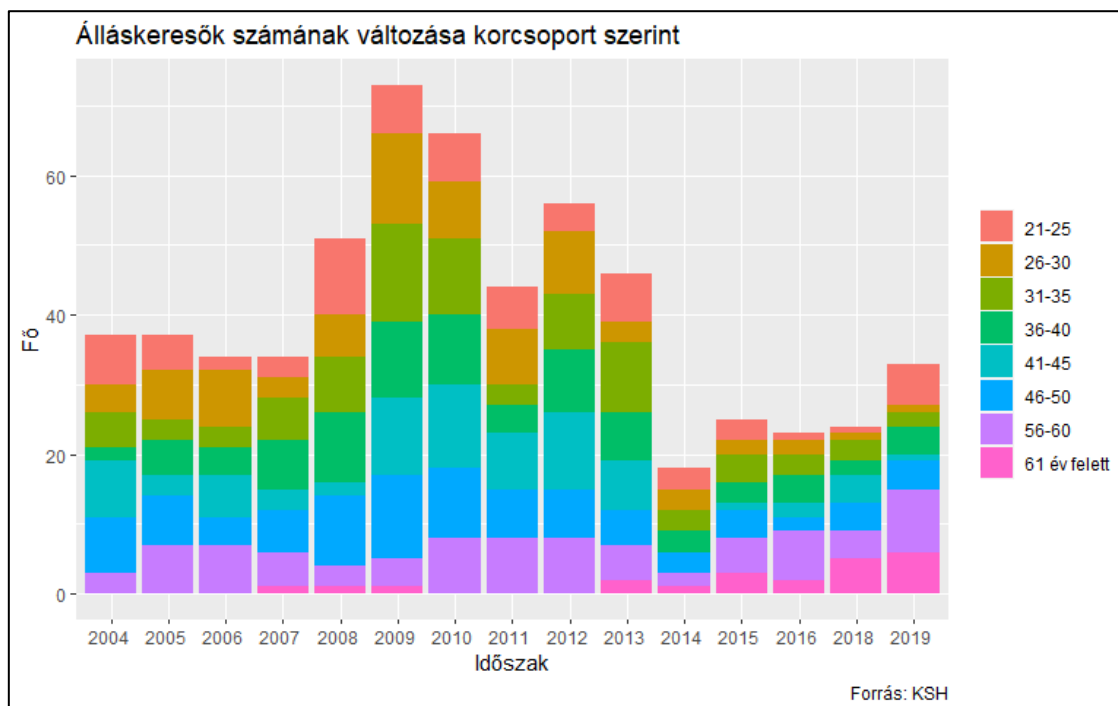

Álláskeresők száma 2019-ben Mátyásdombon és a környező településeken

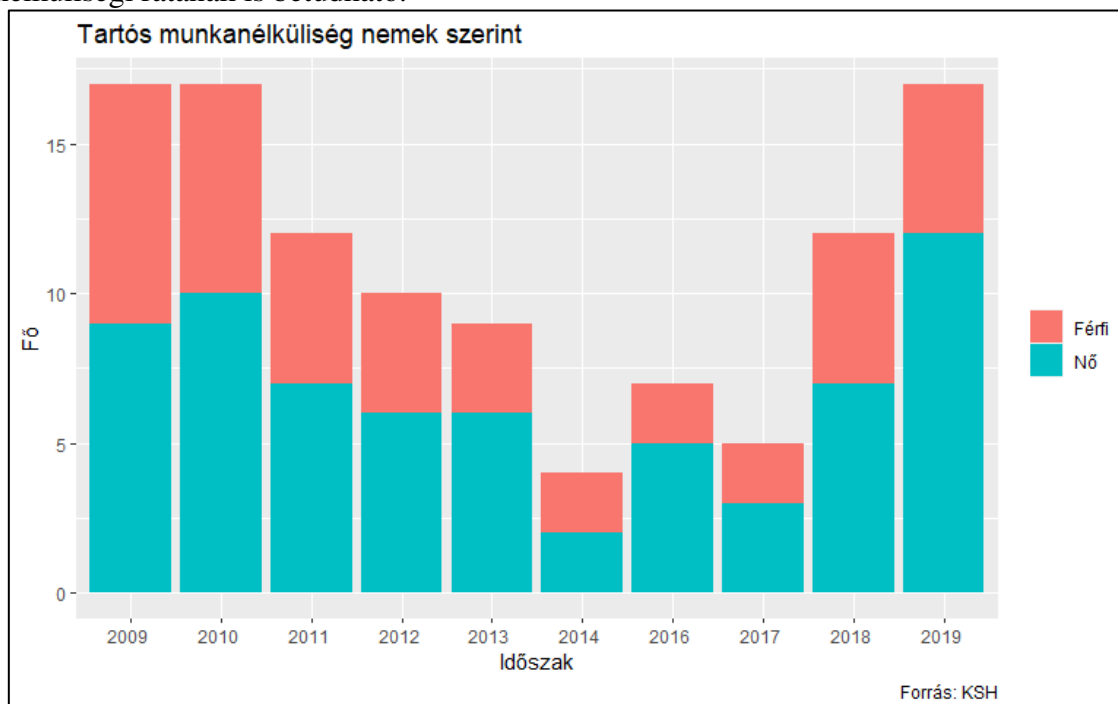
Forrás: TeIR

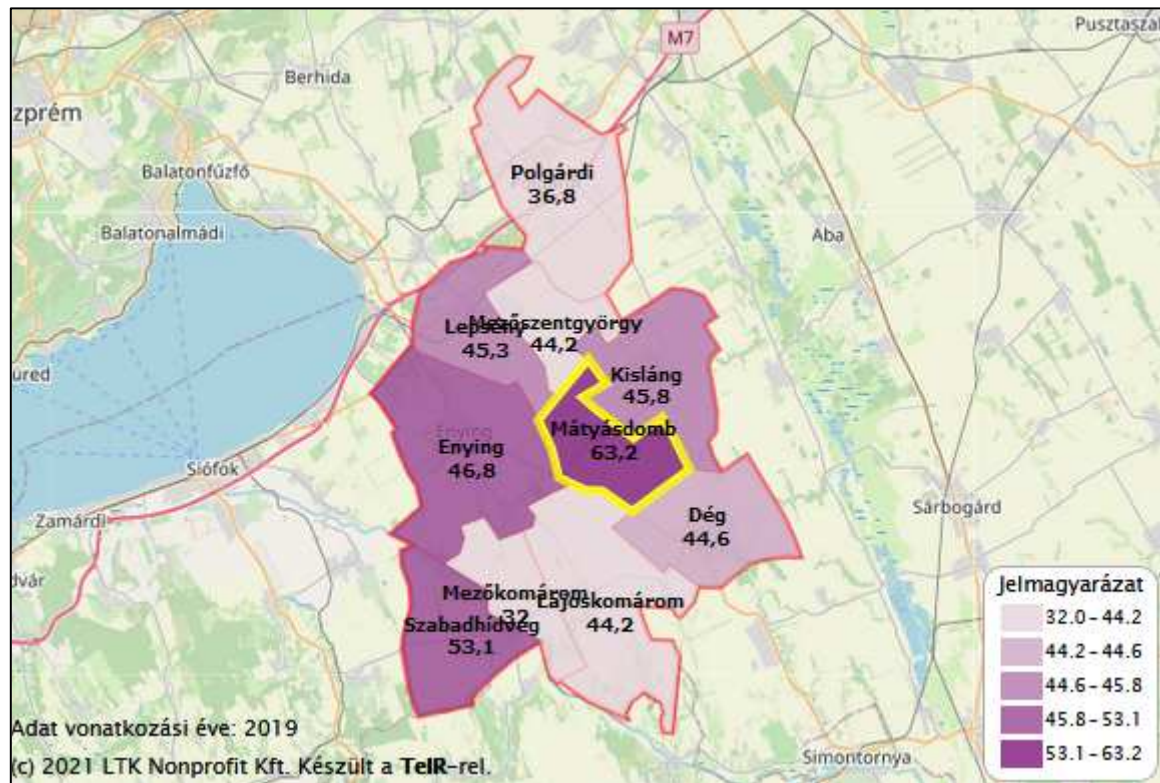
Az ábrából kiolvasható a 2008-as válság hatása, ahol ugrásszerűen megugrott az álláskeresők száma. A nemek arányában nincs szignifikáns különbség, a 2010-es évek elején nagyobb volt a nők aránya az álláskeresők közt, majd ez a különbség elmúlt. A 2013 után bekövetkezett munkanélküli-csökkenés részben köszönhető az újrainduló gazdaságnak, illetve a Közmunka Programnak is. 2019-ben a településen mindösszesen 38 fő volt.

A válság főleg a fiatalabb, 26-35 év közötti korosztályt, illetve a középkorú, 41-45 éves korosztályt súlytotta leginkább. A 61 év feletti korosztályra csak 2014-2015-től jellemző az álláskeresés, azonban az utóbbi években ez is csökkenő tendenciát mutat. Jelenleg az álláskeresők korának eloszlása viszonylag egyenlőnek mondható, az álláskeresők száma az 56-60 éves korosztályban a legtöbb.

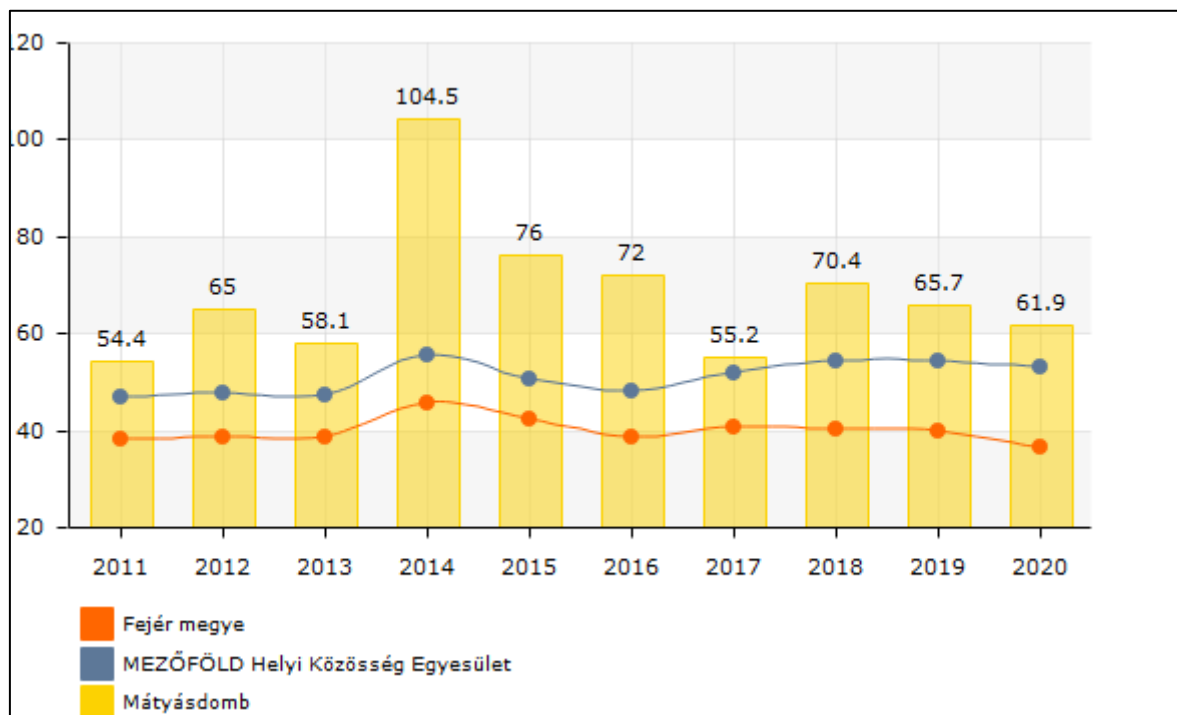
A tartós munkanélküliséget tekintve számuk a településen rendkívül alacsony, az elmúlt 10 évben nem haladta meg a 20 főt. . Hasonlóan az összes nyilvántartott munkanélküliek alakulásához, a 2008-as gazdasági válságot követően számuk jelentősen megnövekedett, majd a válság enyhülésével alacsony szintre állt be. Az utolsó két évben azonban jelentősebbnek mondható növekedés volt megfigyelhető. Az ideiglenes munkanélküliekkel szemben a tartós munkanélkülieknél a nők aránya magasabb volt a rendelkezésre álló adatok alapján. A tartós munkanélküliek aránya magasabb Mátyásdombon, mint a környező településeken, azonban ez mind az alacsony lélekszámnak, mind pedig az alacsony munkanélküliségi rátának is betudható.

Tartós munkanélküliek aránya (%) Mátyásdombon és környékén, 2019

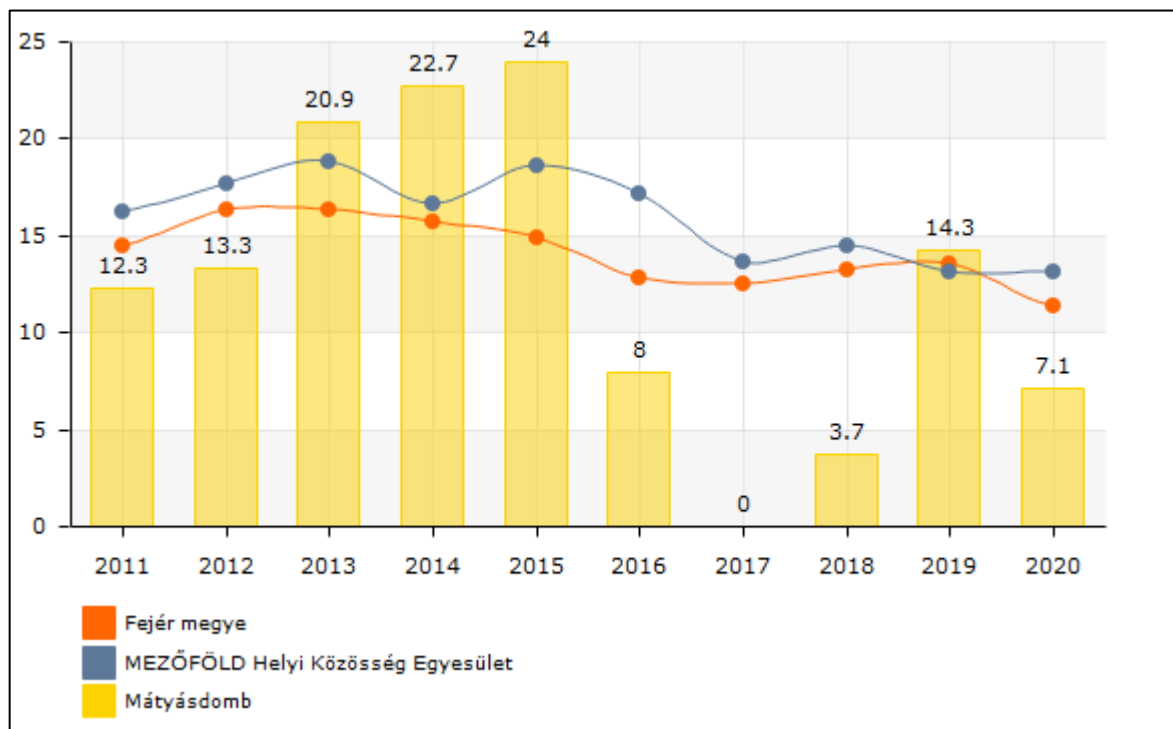
Forrás: TeIR

Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (%)

Forrás: TeIR

A munkanélküliséget az iskolai végzettséggel tekintve jól kirajzolódik a térségi – és az egész országra is megfigyelhető – trend, mely szerint a munkanélküliek legnagyobb arányát azon polgárok adják, akiknek legmagasabb végzettségük az általános iskola 8. osztálya. Bár az előzőekből láttuk, hogy általánosan a munkanélküliség a válság utána helyreállítás következtében drasztikusan visszaszorult, a 8 általános iskolát végzett polgároknál 2020-ban továbbra is mintegy 62%-os volt a munkanélküliségi ráta, amely jelentősen meghaladja a Fejér megyei átlagot.

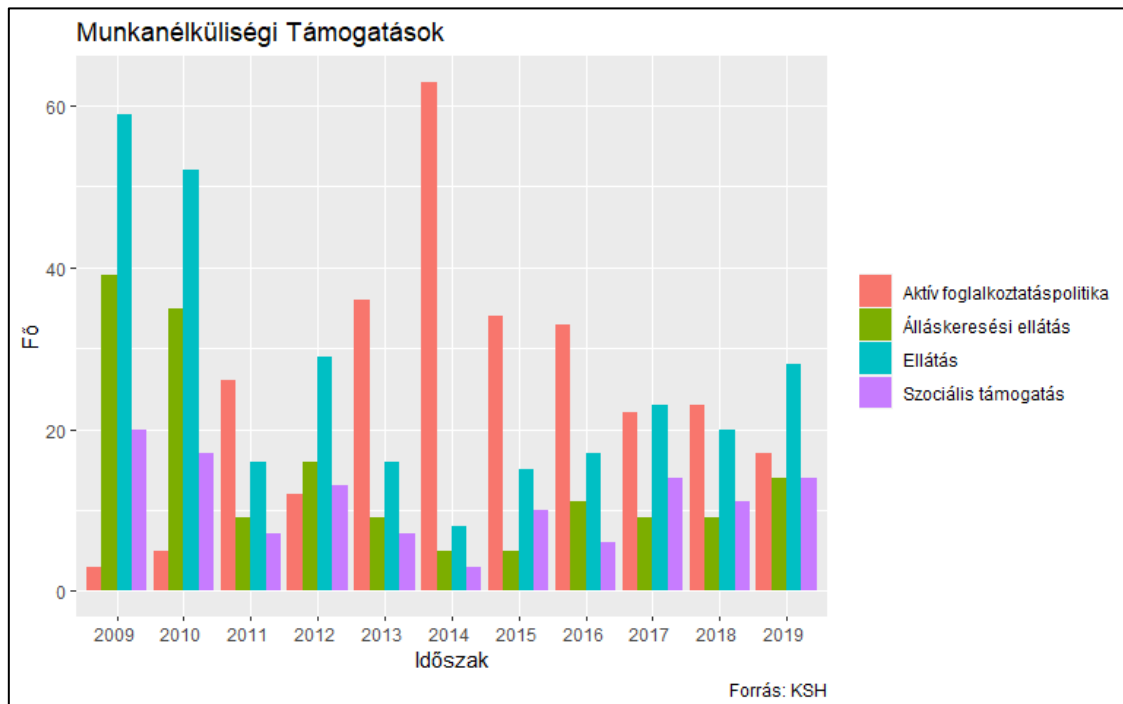

25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (%)

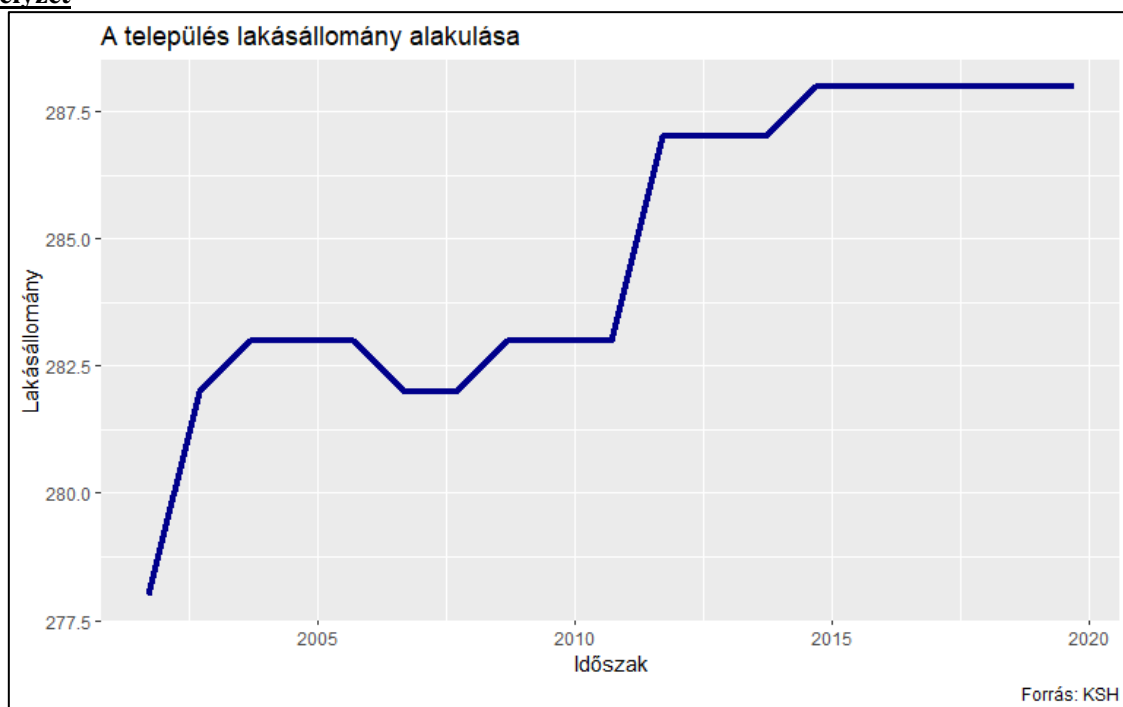
Forrás: TeIR

A 25 éven aluli regisztrált munkanélküliek száma 2015-ről jelentősen lecsökkent, a Fejér megyei és a környező települések átlagánál kedvezőbb képet mutat. 2020-ban a 25 éven aluliak mindössze 7,1%-a volt regisztrált munkanélküli.

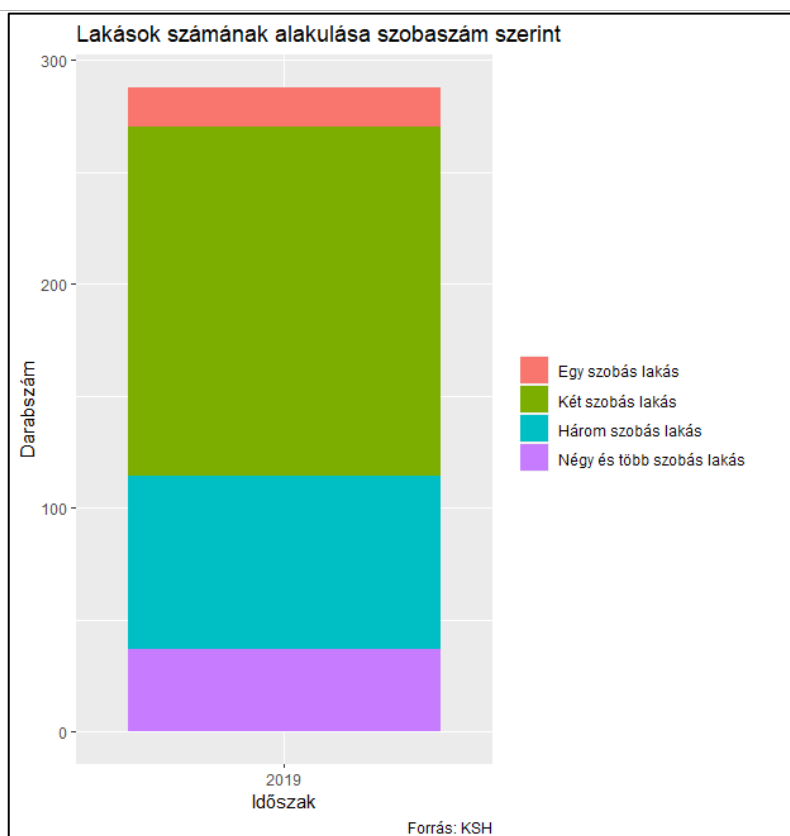
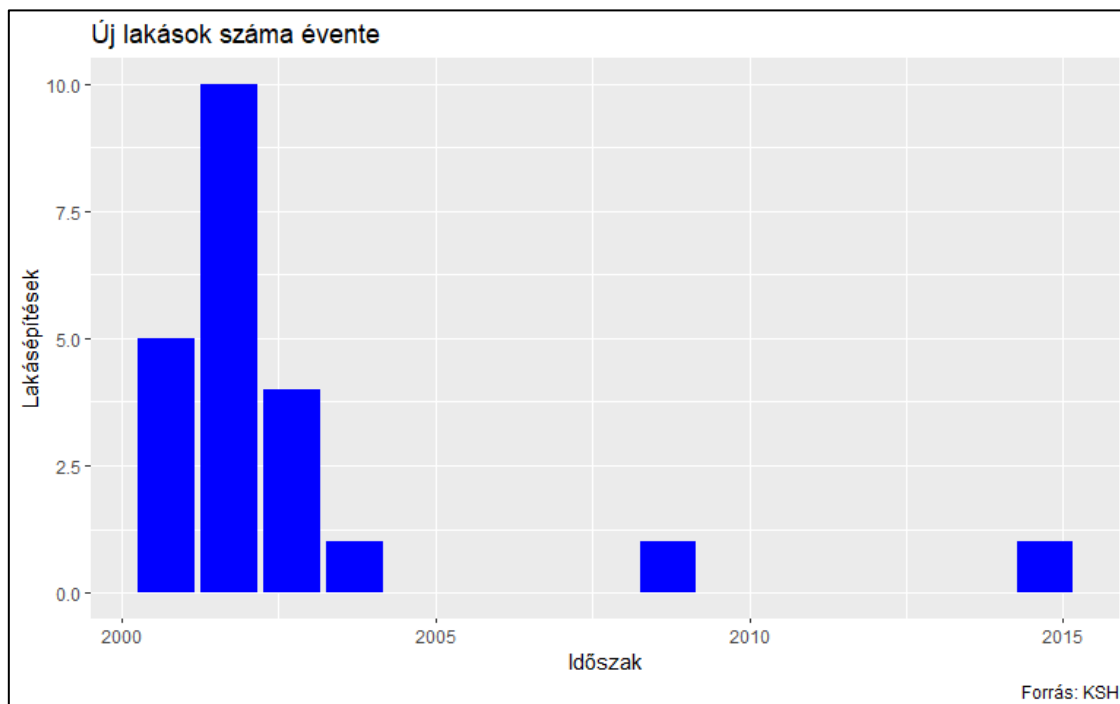
A munkanélküliségi támogatások, illetve a különféle támogatásban részesülők számának alakulását szemlélteti az alábbi ábra. Mátyásdombon a 2009-2010 évi nagyon magas álláskeresői ellátás a már korábban többször megemlített válság, illetve annak gazdaságpolitikai orvoslásának eredményének tudható be. 2011-től az álláskeresők ellátását visszaszorították, és nagyobb arányban vettek részt az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel való támogatásban (amilyen például a 2013-tól bevezetett Közmunka Program is, amely a legjelentősebb támogatás maradt a településen 2018-ig). 2019-ben ellátási támogatást kaptak a legtöbben (28 fő), az aktív foglalkoztatáspolitikában résztvevők száma mintegy 18-ra csökkent.

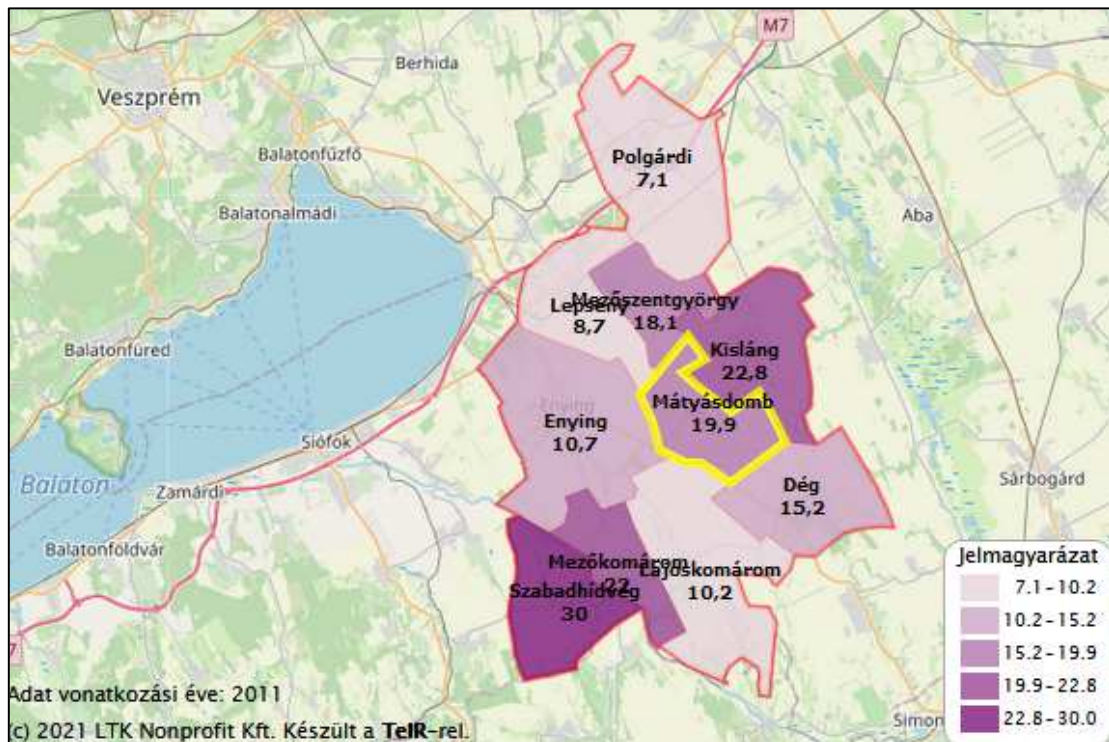
Lakáshelyzet

Mátyásdombon a lakásállomány alig bővült az elmúlt 10 évben; 2020-ban a településen 288 lakás volt található. A településen 2005 előtt volt főként új lakás építése jellemző, 2010 óta mindössze egy lakás épület.

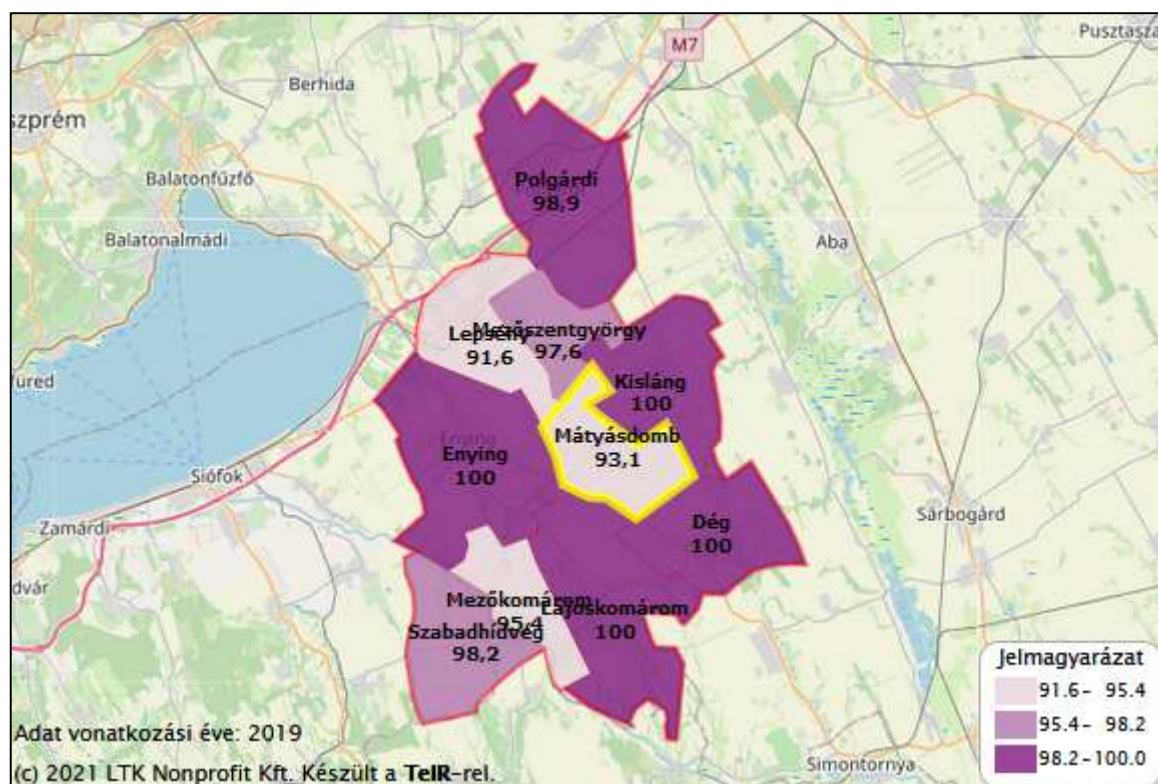

A lakások nagyságát tekintve Mátyásdombon főként a két- illetve három szobás lakások van túlsúlyban: a két és három szobás lakások a teljes lakásállomány mintegy háromnegyedét teszik ki. A lakásállomány 6,25%-a egy szobás lakás, 54,2%-a kétszobás, 26,7%-a három szobás, és 12,8%-a négy- vagy több szobás.

Alacsony komfort fokozatú lakások és lakott üdülők aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) (%) - Népszámlálás 2011. Forrás: TeIR

Komfortfokozat szerint Mátyásdombon a lakáson 20%-a volt alacsony komfortfokozatú, amely a környező településeket tekintve átlagosnak mondható. A közüemi ivóvízvezeték-rendszerbe a lakások mintegy 93,1%-át csatolták be 2019-ben.

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) Forrás: TeIR

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Egymástól élesen elkülönülő társadalmi, gazdasági vagy kulturális csoportok nincsenek, a település társadalmi rétegződése kismértékű, ahol jelen van, ott főként a térbeli elkülönülésnek köszönhető.

A község nagyszerű természeti adottságai (a táj szépsége, a közúti forgalomtól való viszonylagos elzártsága) vannak; gazdasági helyzetét a megyén belül a hagyományos mezőgazdasági termelés mellett nagymértékben javítja a tervezett gyorsforgalmi út.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Mátyásdomb a megye legfiatalabb települései közé tartozik. A történeti előzményeként említhető, a mai belterület központi részét képező Feketepusztza 1655-ben tűnik fel először a történeti forrásokban. Az eredetileg Déghez tartozó pusztza (birtokosai 1769-1945-ig a Festeticsek) területén 1952-ben jött létre Mátyásdomb község.

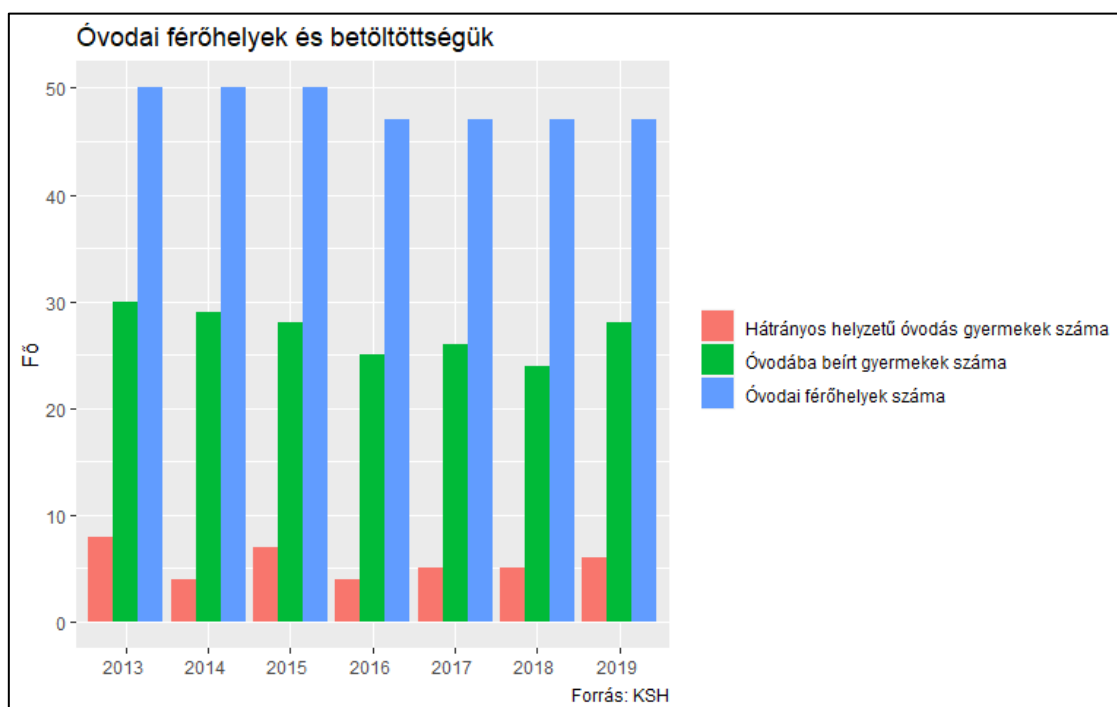
A település nagy történeti múlttal nem rendelkezik, a szokásokat és hagyományokat a település lakossága folyamatosan alakítja.

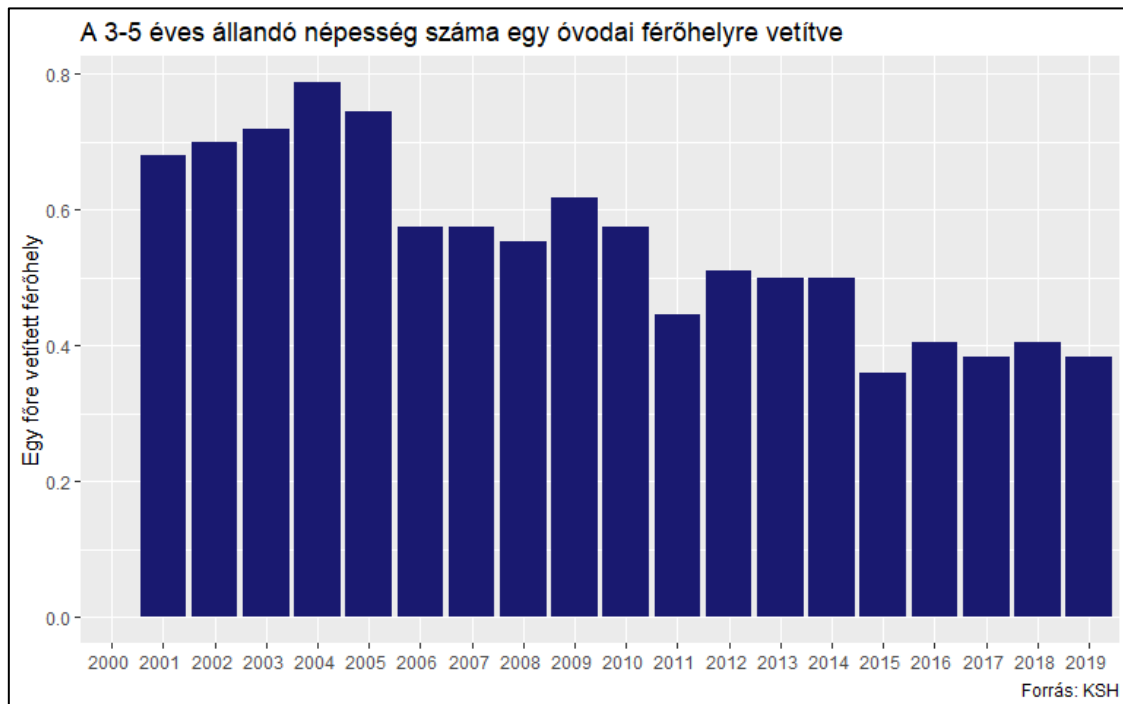
A falunap a helyi lakosság kiemelt ünnepe, amely évente kerül megrendezésre. Ez az az alkalom, amikor összegyűlnek a falu lakosai, hogy megálljanak egy pillanatra a napi rohanásban, és örüljenek az életnek, örüljenek egymásnak. A falunapok megszervezése nem kis feladat, hiszen egy napba kell sűríteni mindent. A falunap legyen érték, értékes programokkal, legyen szórakozás, vidámsággal, mulatsággal. Szóljon a fiataloknak, és szóljon az idősebbeknek is. Természetesen ez a nap a gyerekeké is, játékkal, élményekkel fűszerezve. Fontos találkozási alkalom és közösségépítő esemény.

1.8. A település humán infrastruktúrája

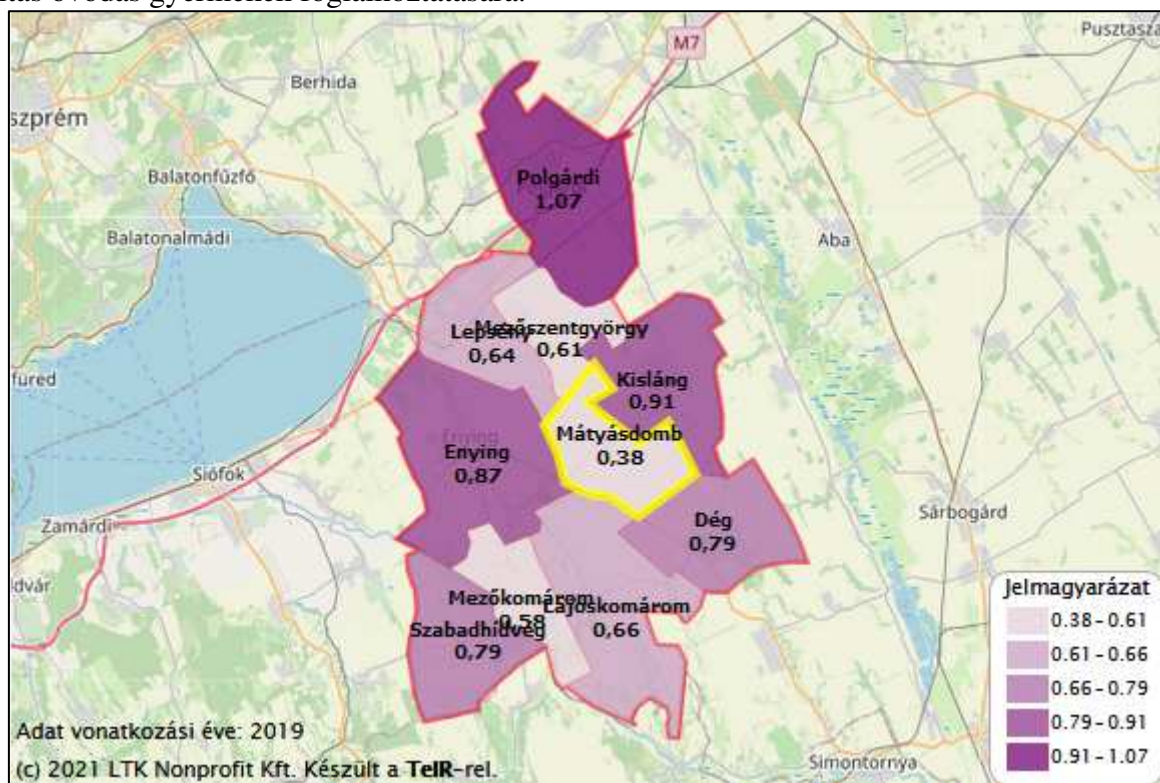
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Az óvodai férőhelyeket, valamint a beíratott gyermekek számát szemlélteti az alábbi ábra. A beíratott gyermekek száma stagnált az elmúlt években. 2019-ben a hivatalos statisztikák szerint kevesebb gyermek volt beíratva az óvodába, mint amennyi férőhellyel az rendelkezett, így az intézménynek még rendelkezésre áll szabad kapacitás. Örömteli hír, hogy rendkívül alacsony a hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma.

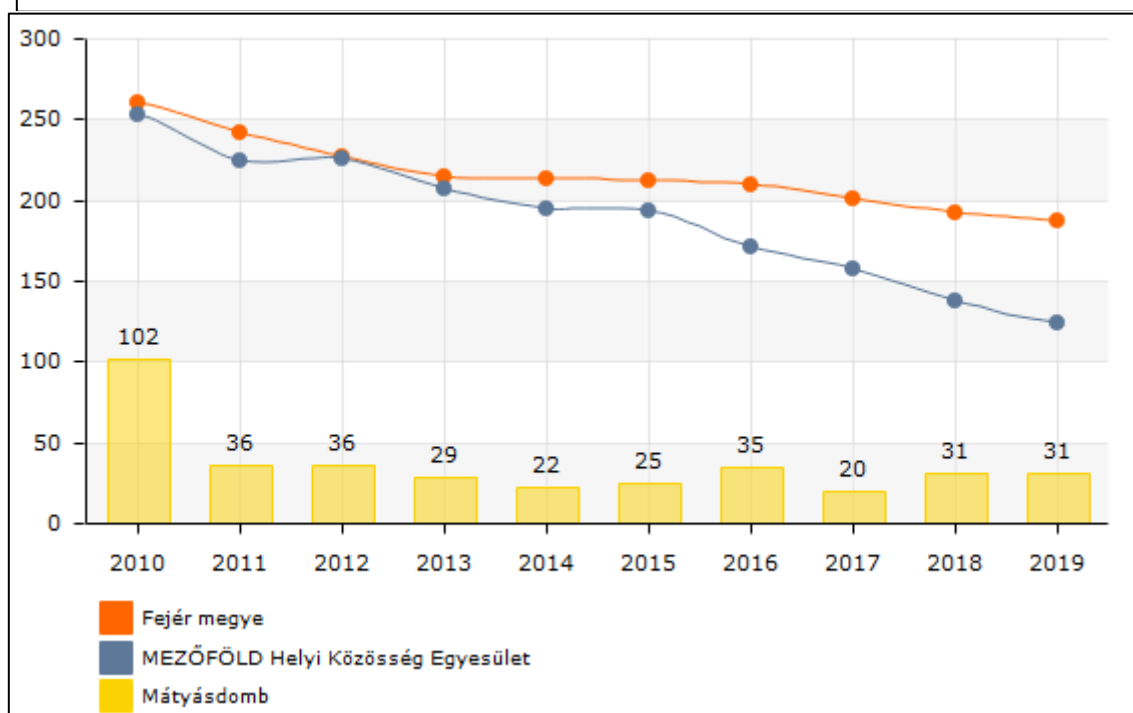
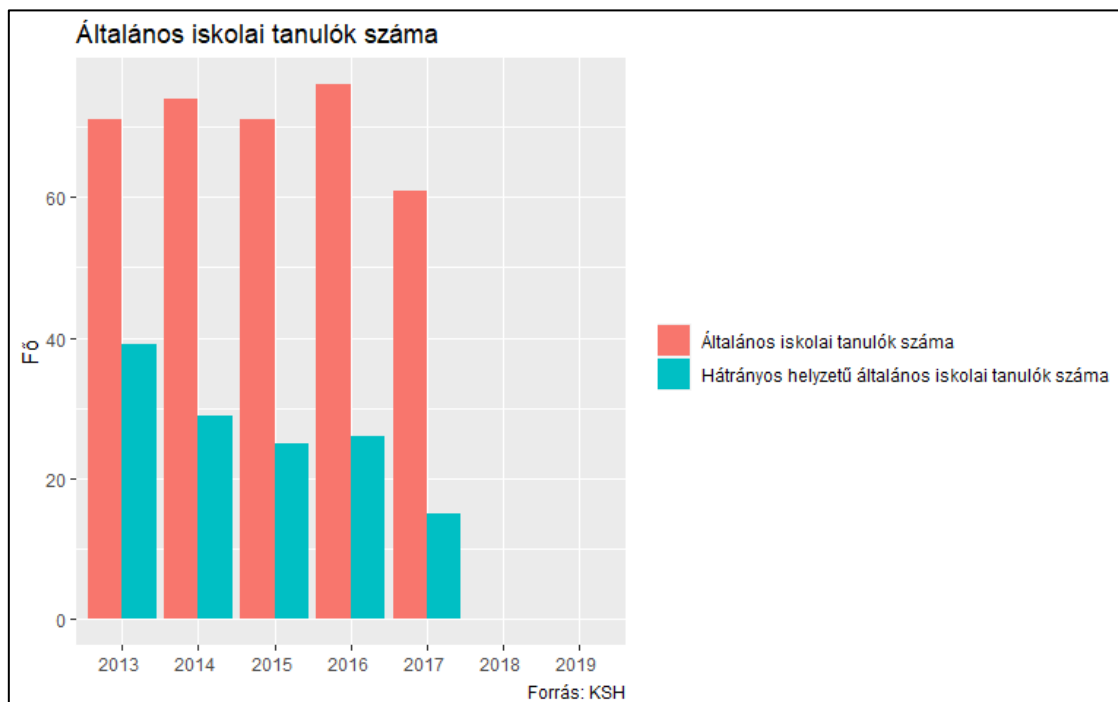

A környező településeket tekintve kapacitás szempontjából Mátyásdombon van a legnagyobb szabad kapacitás óvodás gyermekek foglalkoztatására.

Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma (fő) Mátyásdombon és környékén, 2019-ben
Forrás: TeIR

Az általános iskolai tanulók számát tekintve 2013-as több mint 100 főről 80 körülire csökkent 2017-ben. 2018-ban megszűnt Mátyásdombon az általános iskolai oktatás. Középiskolai nem működik a településen.

A települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egységek száma száz lakosra (db)

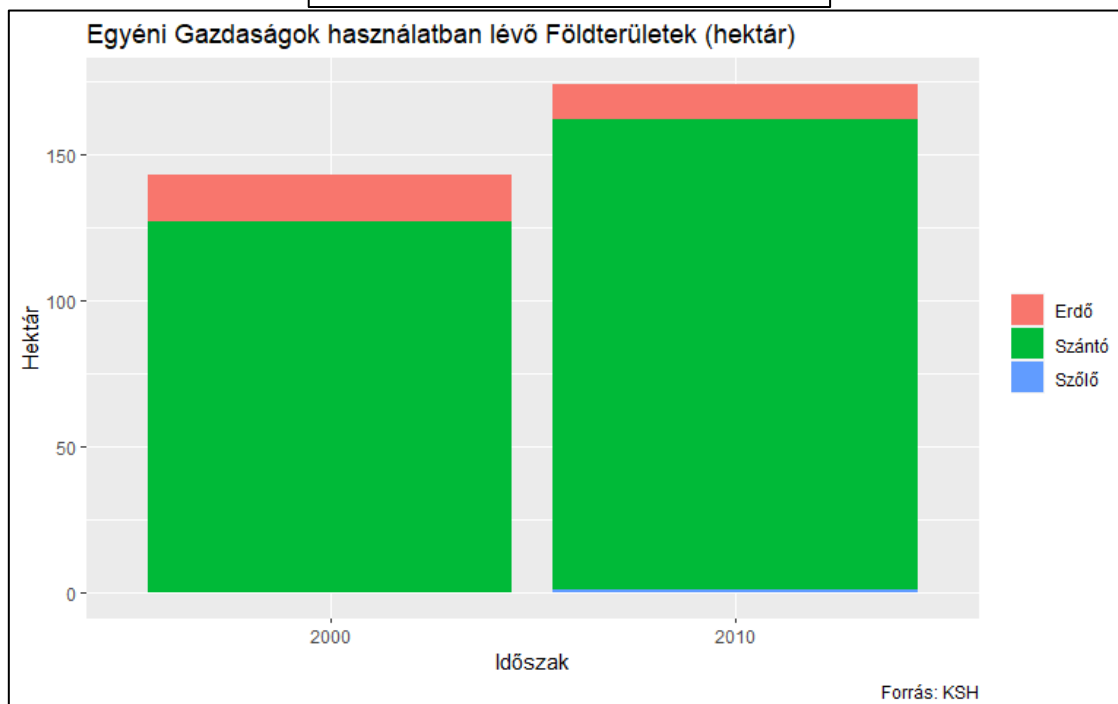
Forrás: TeIR

1.9. A település gazdasága

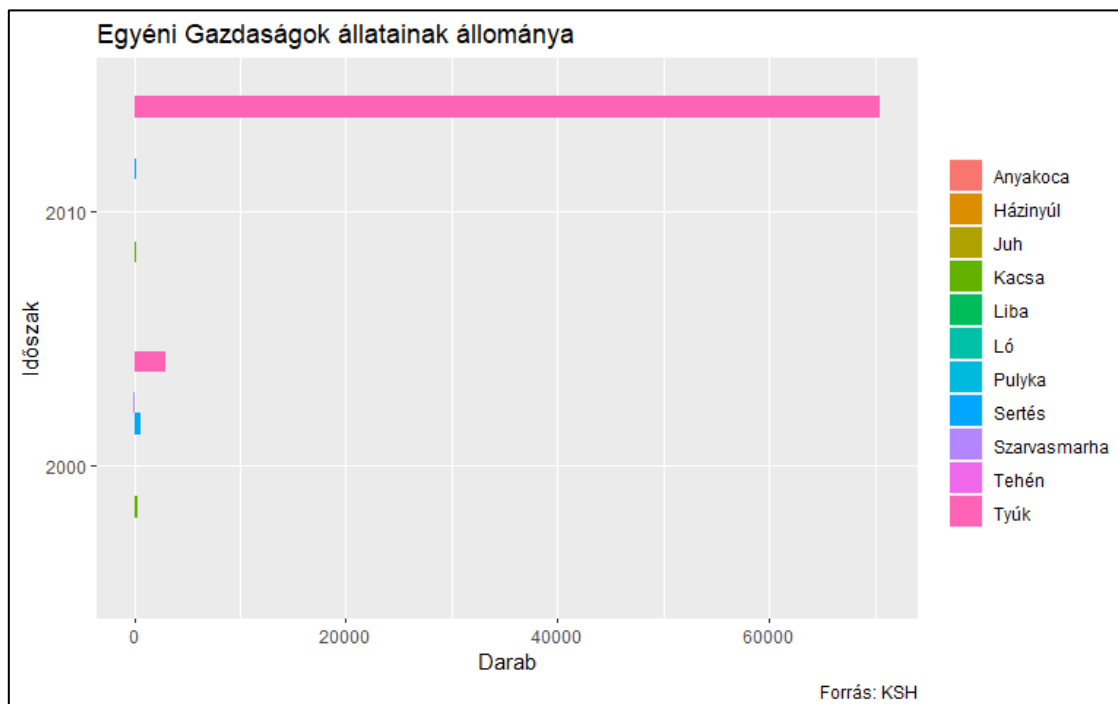
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Az agrárcenzus adatai alapján Mátyásdombon 2000 és 2010 között nőtt az egyéni gazdaságok használatában lévő földterületek mérete. Az összes művelt földterület bővüléséhez elsősorban a szántóföldek bővülése járult hozzá, mely 30 hektárral bővült az eltelt 10 év alatt. Elmondható tehát, hogy a településen jelentős mezőgazdasági termelés folyik. Ezzel szemben a gyümölcsös illetve szőlős területek elenyészők, az erdős terület pedig csökkent; mindössze egy hektárnyi művelt szőlő volt 2010-ben, az erdős terület pedig 4 hektárral csökkent 2000 és 2010 között.

<i>Időszak</i>	<i>Terület típusa</i>	<i>Hektár</i>
2000	Szántó	127.0415
2010	Szántó	160.9050
2000	Gyümölcsös	NA
2010	Gyümölcsös	NA
2000	Szőlő	NA
2010	Szőlő	1.1079
2000	Erdő	16.2000
2010	Erdő	12.2420

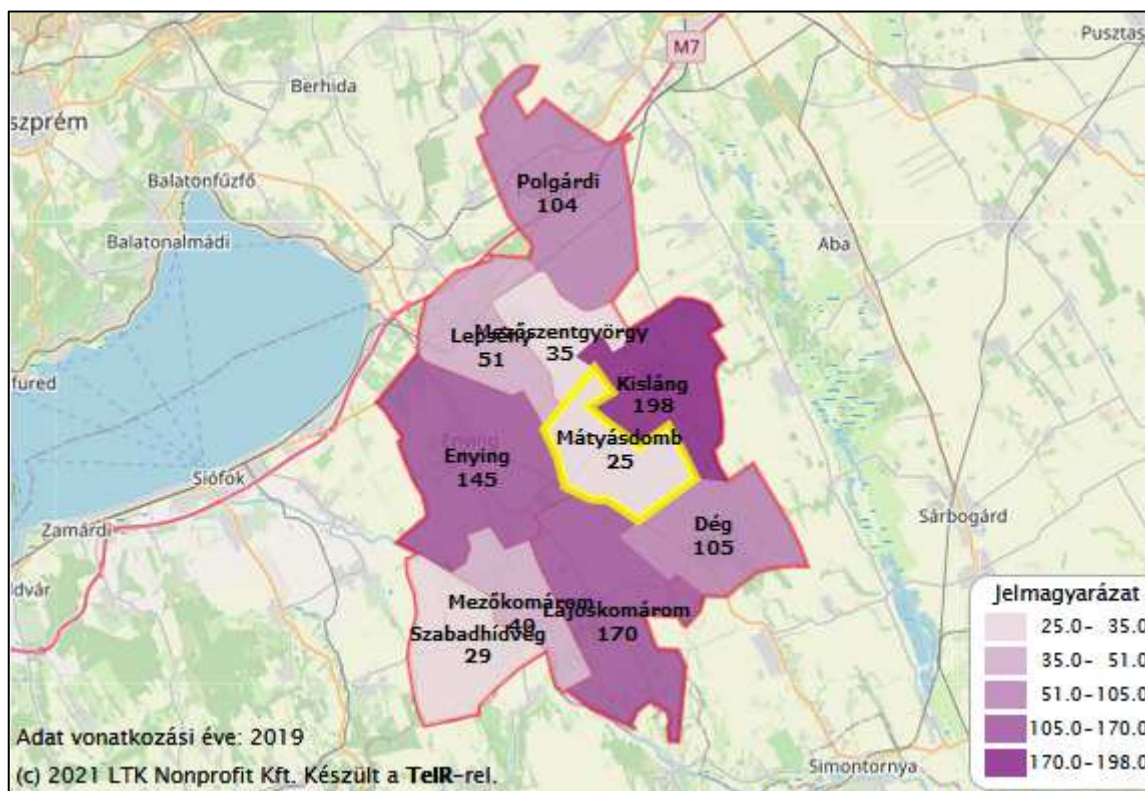
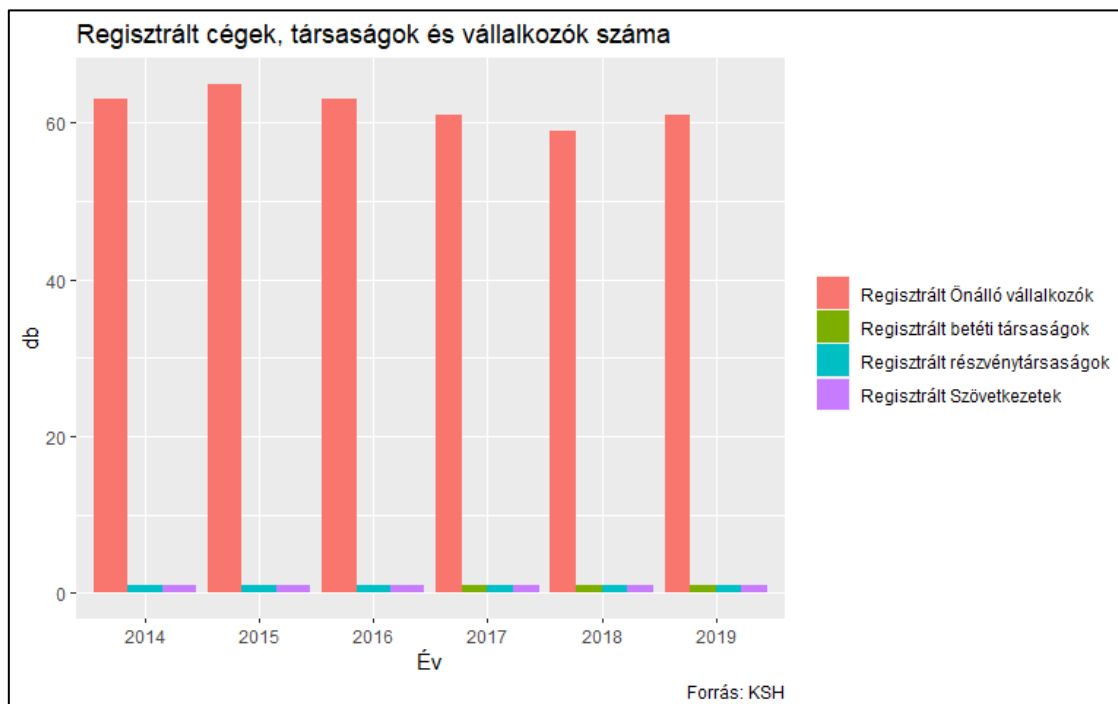

Az alábbi ábra szemlélteti a Mátyásdombon található egyéni gazdaságok állat-állományának változását 2000 és 2010 között. Összességében az állatállomány jelentősen nőtt, ez főként a tartott tyúkok számában jelentkezik (mely 2010-ben mintegy 70 000-re rúgott); az egyéb állatok tartása elenyésző, mindösszesen pár száz jószágról beszélhetünk.

A regisztrált vállalkozások száma 2014 óta stagnál– 2019-ben a településen 71 vállalkozás volt regisztrálva, míg a vállalkozás-megszünések száma évről-éve 5-6 körül alakul. A regisztrált vállalkozások döntő része önálló vállalkozás: 2019-ben Mátyásdombon az önálló vállalkozók száma 60 volt.

Időszak	Regisztrált vállalkozások száma	Megszűnt vállalkozások száma
2014	73	5
2015	75	4
2016	70	9
2017	72	3
2018	70	7
2019	71	6

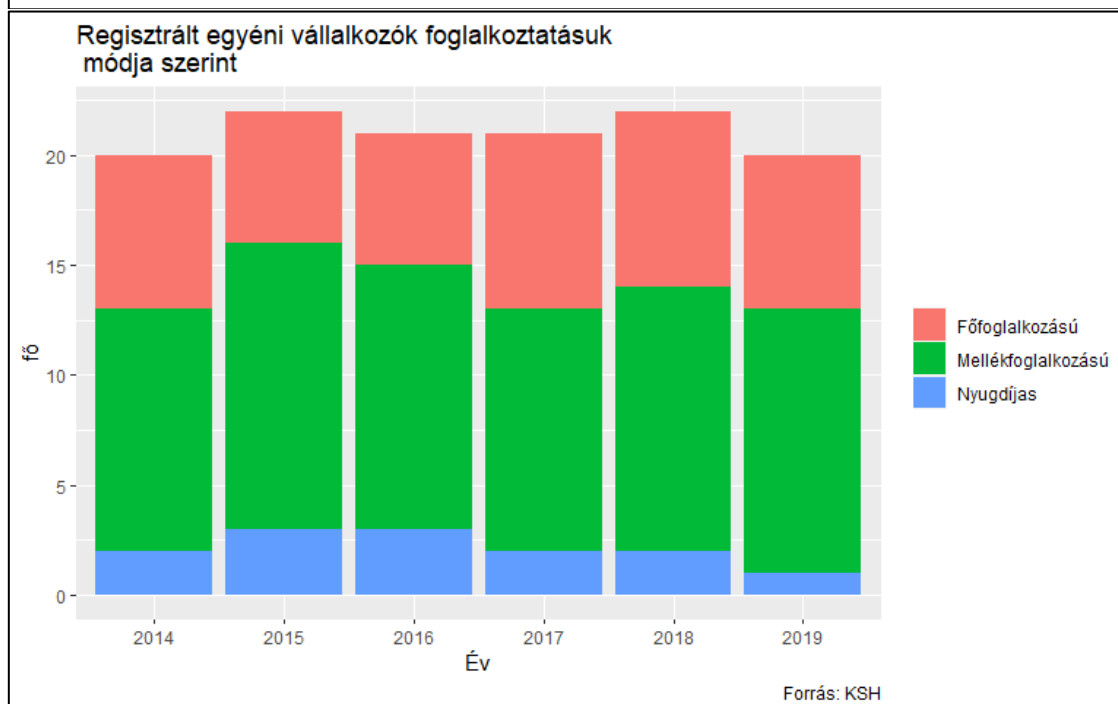
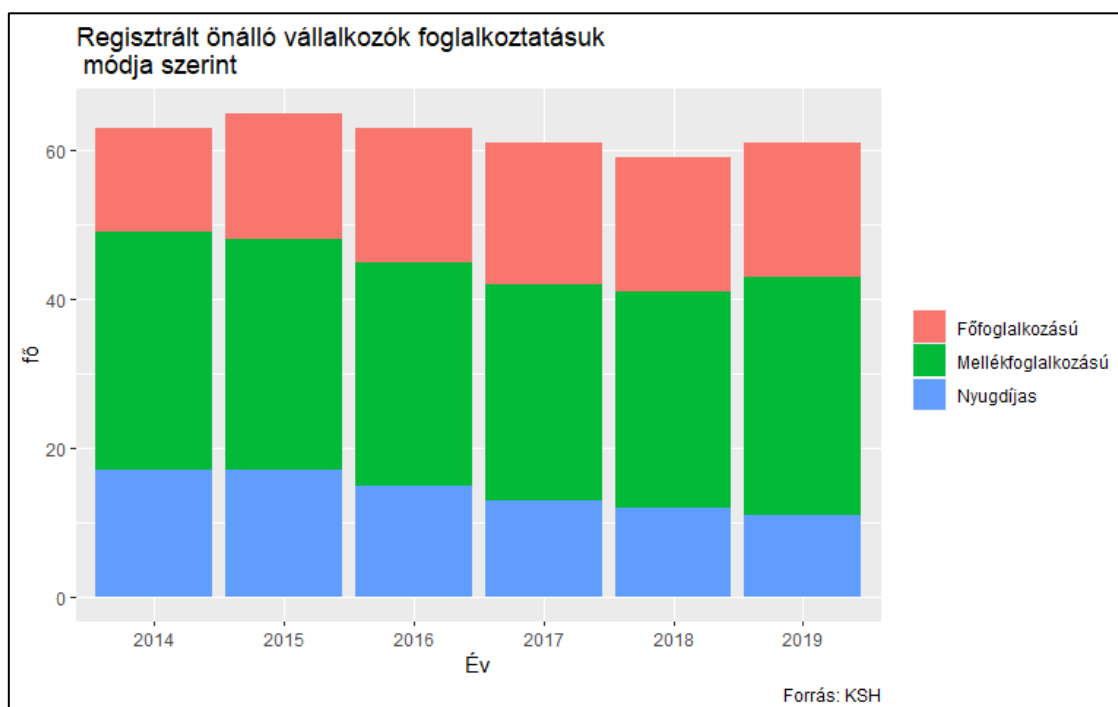

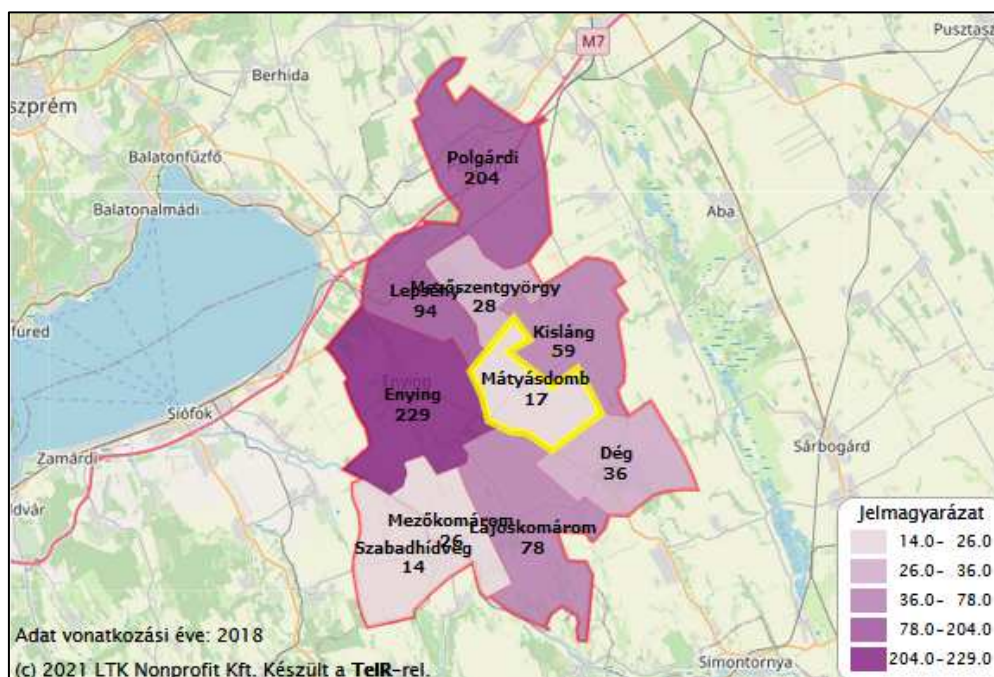
Regisztrált őstermelők száma (fő)

Forrás: TeIR

Mátyásdombon 2019-ben 25 regisztrált őstermelő volt, amely alacsonyabbnak mondható a környező településeken található őstermelőknél.

Az önálló vállalkozókat tekintve 2015-től fokozatosan stagnál a főfoglalkoztatású önálló vállalkozók száma, többségük mellékállásban dolgozik. A regisztrált egyéni vállalkozók száma hasonlóan alakul, számuk 20 körül stagnál Mátyásdombon. Döntő többségük mellékállásként vállalkozik, azonban a nyugdíjas önálló és egyéni vállalkozók száma folyamatosan csökkent 2014-től.

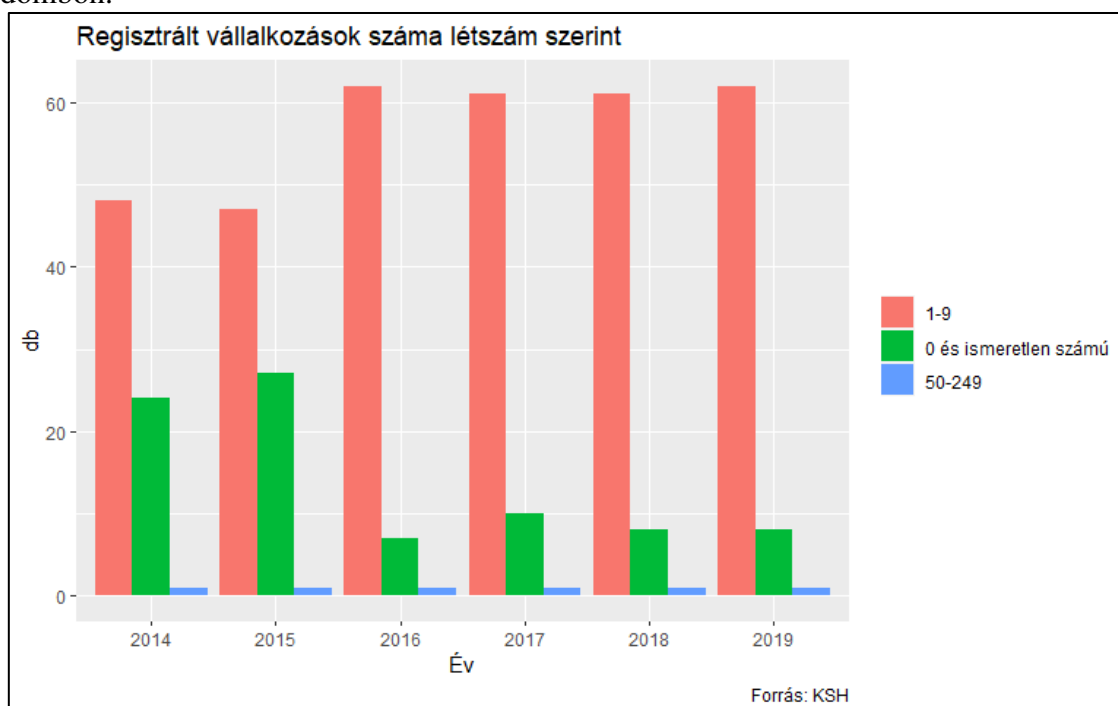

Működő egyéni vállalkozók száma (fő)

Forrás: TeIR

A településen megtalálható vállalkozások létszámát tekintve az 1-9 mikrovállalkozások, illetve az ismeretlen számú alkalmazottal rendelkező vállalkozások (melyek jellemzően inaktívak) domináltak. 2019-ben 8 darab 0 és ismeretlen számú, 62 darab 1-9, és egy 50-249 fős vállalkozás volt regisztrálva Mátýásdombon.

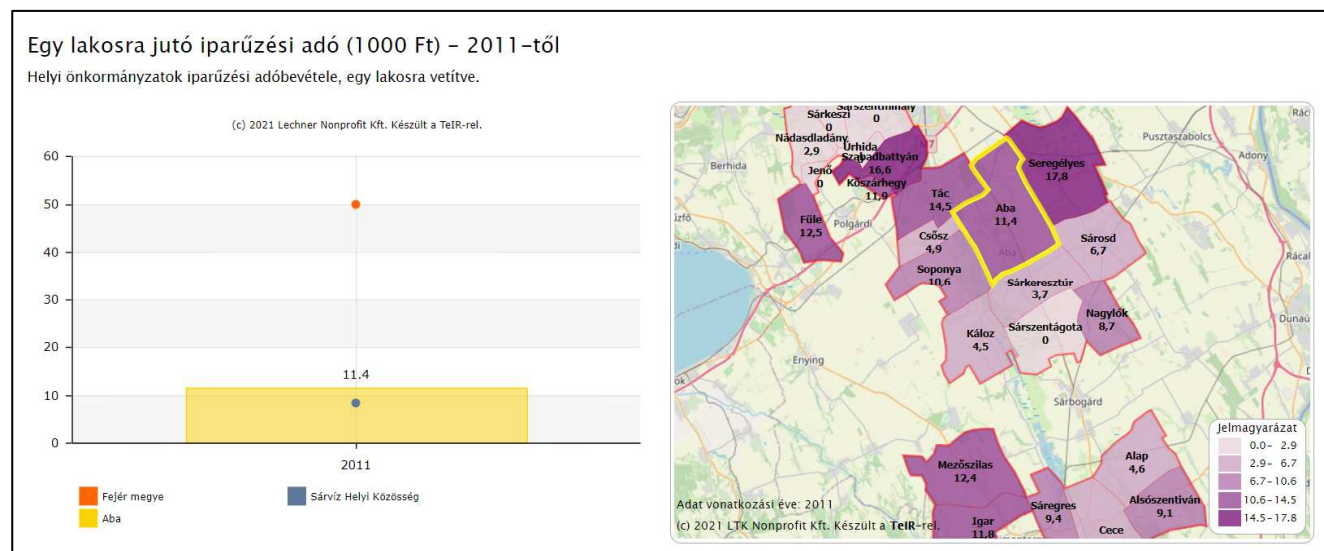
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Mátyásdomb Község Önkormányzata 2019. októberét követően elfogadta a település 2019-2024. évek közötti időszakra szóló gazdasági programját.

Az elfogadott program alapvetően választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmaz, amelyek közép és hosszú távon is megszabják az önkormányzati döntések irányát és összehangoltabbá teszik azokat. Az éves költségvetési rendeletek ezzel összhangban kerülnek elfogadásra

Mátyásdomb önkormányzata 2021. évben 288.262.821 Ft költségvetési kiadással számol. Az önkormányzat bevétele ezzel az összeggel azonos, így költségvetési hiány nincs. A gazdálkodást hiteltartozás nem terheli.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Fogalommeghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott terület egység látványától, vizuális habitusától (CSORBA, 2021.)

Tájföldrajzi szempontból a Mátyásdomb Község hovatartozása a következő:

Nagytáj: Duna–Tisza-medence

Nagytájrészlet: Alföld

Középtáj: Mezőföld

Kistájcsoport: Nyugat-Mezőföld

Mikrorégió: Sió–Sárvíz köze kistáj

(A korábbi Enyingi-hát és a Káloz–Igari löszös hát kistájak összevonásával)

A természeti adottságokat e kistáj jellemzői alapján értékeljük (FORRÁS: MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010. ÉS CSORBA PÉTER: MAGYARORSZÁG KISTÁJAI, DEBRECEN, 2021.). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek. A vizsgált terület a kistáj központi részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Sárrétől D-re, a nevében szereplő két vízfolyás által közrefogott, alacsony fekvésű, enyhén tagolt löszös síkság, DNy-i részén közepes magasságú tagolt

síkság. Éghajlati körzet: Mérsékelt meleg – száraz, Enying környékén meleg – száraz térség. Vízrajz: A nyílt vízfelszínek, ill. vizenyős, mocsaras térszínek a tájegység 0,9%-át foglalják el. Néhány patak felduzzasztott vize képez állóvizet, pl. Enying, Dég, Mezőszilas határában. Földhasználati arányok és tendenciák: 84% szántóföld (változatlan arány), 4,6% beépített, 3–3% pedig a kismértékben emelkedő kiterjedésű erdők ill. kertek részesedése. Az OTTrT a kistáj teljes egészét mezőgazdasági térségként tartja számon. Földrajzi tájtípus: Mély talajvízállású, löszfedte hordalékkúp síkság, ahol a mészlepedékes és réti csernozjom talaj intenzív szántóföldi hasznosítás alatt áll. Emberi hatáserősség: A természeti adottságokat az emberi tevékenység jelentősen átalakította, a táj α -euhemerób típusba tartozik. A felszín mérsékelt erodált, a vízhálózat szabályozottsága közepes szintű. A huzamos szántóföldi gazdálkodás a talajok minden tulajdonságát módosította, a természetközeli növényzet visszaszorult a terület 10%-ára. Az 1990 és 2018 közötti területhasználat-változásokat mutató adatok szerint az antropogén hatáserősség táji szinten számottevően nem módosult. Beépítettség és településfelettség: Az országos középértékhez (6,2%) képest viszonylag alacsony a beépített felszín aránya; 4,6% (2000: 4,4%). A közutak és a települések tájökölógiai fragmentációs hatása gyengén közepes, súlyozott értéke 1,9 km/km², jóval kevesebb mint az országos átlag (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a Kislángtól D-re lévő községek elmaradottnak számítanak. Tájmetriai adatok: A kistáj CORINE földhasználat-interpretációs foltjainak átlagos területe igen nagy 4,16 km², az ország egyik legnagyobb művelési folttípusokból álló kistája. A Shannon-diverzitás, vagyis a táj földhasználati változatossága is igen alacsony értéket mutat 0,80 (az országos átlag 1,41). Természeti veszélyek: A természeti eredetű károk veszélye gyengén közepes szintű, ami az aszályok általi fenyegetettségnek tudható be, de Ny-i részén a kisebb szeizmikus aktivitás sem elhanyagolható veszélyforrás. Az 1931–2015 közötti mérések szerint Polgárdi térségében 25–30 súlyosan aszályos (PAI>6) év volt, a kistáj D-i részén ennél valamivel kevesebb: 21–25 év. A jelenlegi tájhasználat az éghajlat megváltozására valószínűleg közepes mértékben érzékeny. Természetvédelem: A kistáj igen szerény nagyságú védett területtel rendelkezik, csupán 0,9%-ára érvényes a Natura 2000 különleges természetmegőrzési kategóriára vonatkozó oltalom. Értéktár: Az összesített értéksűrűség valamivel meghaladja a közepes szintet. Műemlékek vonatkozásában Dég és Enying, egyedi tájértékek számát tekintve Lajoskomárom környéke érdemel említést. A tájnak csak szerény nagyságú részletét ítélték tájképvédelemre méltónak, lényegében a Lajoskomárom és a Dég környéki erdőfoltok miatt változatosabb megjelenésű területekről van szó. A tájkarakter földrajzi összetevői: A kistáj sekély völgyekkel enyhén tagolt löszsíkság, amelynek vizuális arculatát a szántóföldek uralják. A nagyméretű parcellák jellemezték nyílt, gondozott tájban a parlagok aránya elenyésző. A tájhasználat intenzitása közepes. A tájképi hatást jobban befolyásolják az útmenti fasorok és a kisebb vízfolyások mentén megmaradt fás-bokros kísérvénnyezet, mint a csupán 3%-nyi részesedéssel bíró erdőfoltok. A településhálózat sűrűsége átlagos. Nincs egész kistájra kiható központi szerepkörű település, bár Polgárdi és Enying is járási székhely. Az itt lakók földrajzi önelhelyezését befolyásolhatja a Balaton közelsége, de vizuális kapcsolat híján a mezőföldi identitás erősebb, amelynek van némi természetföldrajzi tartalma, felidézhet egy sík, mezőgazdasági hasznosítású tájképet. A szomszédos tájak ide látszó objektumai közül a Bakony–Balatonfelvidék, D-en a Tolnai-Hegyhát sziluettje alkalmas orientációs támpont.

Növényföldrajzi helyzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (Pannonicum) Alföld flórávidékének (Eupannonicum) Mezőföld és Solti síkság flórájárásába (Colocense) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, jellemző lágyszárú társulásai a löszpusztarétek. Az őshonos növénytársulásokból a kedvező talajadottságok miatt nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló területek csak mozaikszerű töredékeket hagytak. Az erdő kevés, a fajösszetétel az erdőgazdálkodásnak megfelelően szabályozott. A legháboríthatatlanabb természetközeli élőhelyek a vizes területek: patak völgyek, mocsárrétek. A kistáj döntő része ma már kultúrtáj, a természetes növénytakaró töredékére csökkent. Erőteljesen terjednek az adventív fajok: fehér akác, bálványfa stb. A tájegység az erdőssztyepp-zóna része, a löszplató nagy része potenciálisan erdős terület; azonban legnagyobb részét ma művelt területek, főként nagytáblás szántóföldek borítják. A természetes és

természetközeli növényzet fragmentált (átlagosan néhány hektáros) foltokban maradt fenn, lösz-sztyepprétek, mocsarak, mocsárrétek képviselik. Értékesebb, regenerációra képes vegetáció főként a Bozót-patak völgyében, az abból kiágazó löszvölgyekben, valamint a tájegység déli részén, a Sió-völgyébe torkolló völgyrendszerekben él. A fásszárú vegetáció leggyakrabban akácós ültetvényekből áll, de fennmaradtak a tájra egykor jellemző lösztölgyes erdők kicsiny foltjai, valamint az ártéri ligeterdők, a mocsárerdők, a patakmenti füzesek és a fűzlápok fragmentumai is. Elterjedtek, és jelenleg is terjednek a galagonyás és kökényes cserjések.

A száraz löszpusztagyepek állományai fajgazdagok, a jellegzetes elemek jelen vannak (kései pitypang – *Taraxacum serotinum*, magyar kutyatej – *Euphorbia glareosa*). A félszáraz löszgyepekben további sztyeppréf-fajok élnek (sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, borzas peremizs – *Inula hirta*), és erdőssztyepp-elemekben is gazdagok (erdei szellőrózsa – *Anemone sylvestris*, tarka sáfrány – *Crocus reticulatus*). A kistáj délnyugati része felé erősödik a flóra kollin-montán jellege, az erdei fajok aránya megemelkedik (pl. fekete zászpa – *Veratrum nigrum*, erdei borkóró – *Thalictrum aquilegifolium*, magyar zergevirág – *Doronicum hungaricum*, bogláros szellőrózsa – *Anemone ranunculoides*, törpe keltike – *Corydalis pumila*), melyek unikális lösztölgyes-fragmentumokban élnek. Az erdők peremén további erdőssztyepp-fajok figyelhetők meg (macskahere – *Phlomis tuberosa*, nagyzezerjófű – *Dictamnus albus*, törpemandula – *Prunus tenella*). A völgyalji mocsarakat nádasok, kisebb arányban gyékényesek, tavikákások, illetve magassárrétek képviselik. A mocsárrétek közepesen fajgazdagok, jellemző bennük a szürke aszat (*Cirsium canum*).

Gyakori élőhelyek: RC, B1a, D34, E1, H5a; közepesen gyakori élőhelyek: OB, RB, OC, BA, P2a, P2b, B5, J6; ritka élőhelyek: OA, RA, M2, H4, B3, J3, A1, A23, J1a, J2, B2, L2x. Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özőnfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 2, amerikai kőrís (*Fraxinus pennsylvanica*) 1, amerikai alkörömös (*Phytolacca americana*) 1, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3.

Mátyásdomb Község természeti adottságai

Mátyásdomb vizsgált településrészének domborzatát a korábban jellemzett kistáj táji adottságai jellemzik (alig felszabdalt sík, alföldi jelleg). A községrész jellemzően 150 mBf-i magasságban, sík felszínen található.

A település belterületének mikroklímáját a nyílt és sík terepfelszín, illetve a meredekebb területek esetében a kitettség befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen vagy sík, illetve D-i kitettségű terepen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É–ÉNy-i szelektől a település védtelen. A szántók között nincs vagy nagyon ritka az erdősáv, ezért a defláció gyakori. A település felszíni vizeit a Kislángi-vízfolyás vezeti le DK felé a dégi Parktóhoz, majd km-ekkel D-re a Sióhoz.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

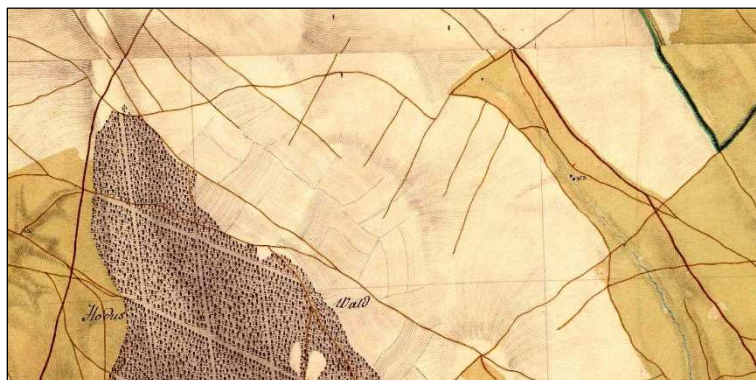
A táj történet vizsgálatában hazánk közel 240 évre visszavezethető térképészeti anyagait (katonai térképeit) vettük figyelembe. Az előtte lévő korszakokra csupán feltételezéseink lehetnek, amit kordokumentumokkal jelen vizsgálatban alátámasztani szükségtelen. A település tájföldrajzi helyzete miatt azonban számos következtetés vonható le.

Mátyásdomb 1952-től önálló település, 1990-től pedig önálló önkormányzatú község. Korábban Fekete-pusztaként említették a térképek, ahol az 1950-es évek elején nagy arányú betelepítések folytak, majd a környező pusztákat is hozzácsatolva alakult ki a jelenlegi település.

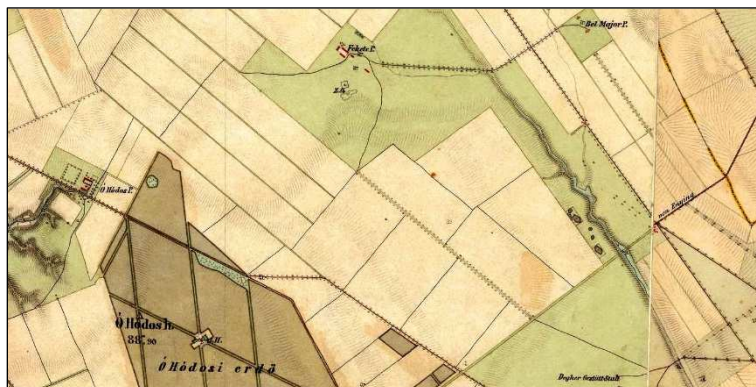
A XVIII. századvégén készült I. katonai felmérés szerint a jellemző tájhasználat mezőgazdasági volt, a puszták szűkebb környezetében legeltetésre használt gyepterületekkel, attól távolabb nagy területű szántókkal. A község mai közigazgatási területébe D felől benyúlt az ún. Hódosi- vagy Óhódosi-erdő, mely több száz hektáros volt, amelyet a térképi adatok szerint valamikor a XIX. sz. végén vagy a XX. század elején megszüntettek, az erdő helyét felszántották és azóta területét szántóként művelik.

Tájtörténeti érdekesség, hogy a többségében közel négyzet alaprajzú, egy-két hektáros, a szántók tengerében szigetszerűen elhelyezkedő erdőfoltok már a harmadik katonai felmérésen (1869–1882) is láthatók, azaz csaknem 150 éve művelik őket, nem szántották fel. Megőrzésük továbbra is kívánatos. Üzemtervezett erdők, ezért művelésük hosszú távon biztosítható. Tájszerkezeti érdekesség továbbá, hogy a 64. sz. főút nyomvonala már a XIX. sz. első felében készült második katonai felmérésen is szereplő útvonalon halad, azóta nem változott.

A fenti jellemzett történeti tájhasználatokat ábrázoló térképkivágatok a következők:

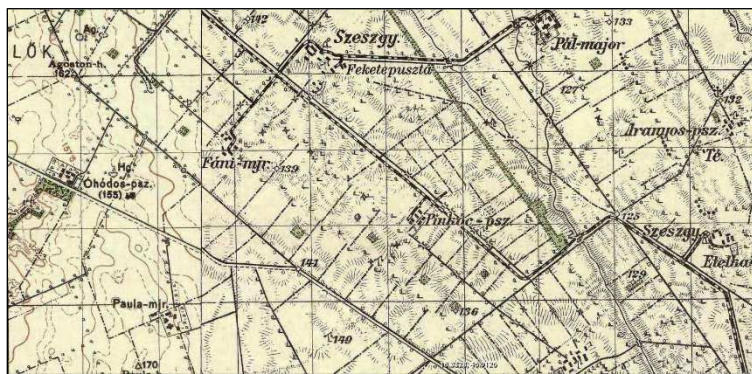
1. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása az I. katonai felmérésen (1782–1785)

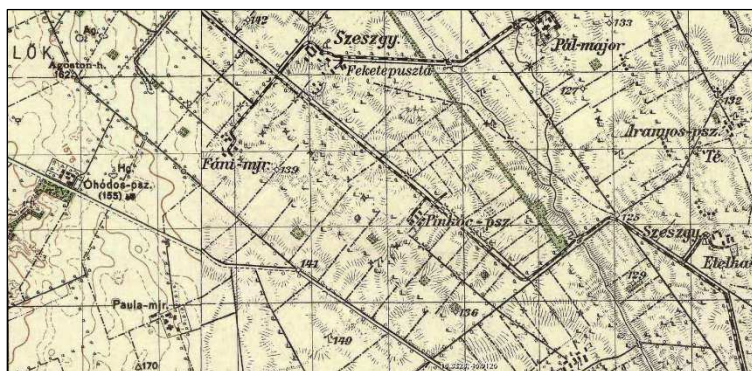
2. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a II. katonai felmérésen (1819–1869)

3. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a III. katonai felmérésen (1869–1887)

4. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a IV. katonai felmérésen (1941)

5. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a CORONA kémfotó felvételén (1960-as évek)

1.12.2.2. A tájhasználat értékelése

Fogalom meghatározás: a tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Mátyásdomb Község közigazgatási területén és egyben a vizsgált településrészen többféle tájhasználat található, mely tükröződik a tájszerkezetben. A tájhasználat diverzitása (sokfélesége), helyesebben annak hiánya (mezőgazdaság dominanciája) a kistáj természeti adottságaiból következik.

A vizsgált településrész területén a tájszerkezetet a nagy területű szántók, mint felületi elemek határozzák meg, illetve az ezeket szabálytalanul szétszabdalt közlekedési pályák, útvonalak, mint vonalas elemek, antropogén létesítmények. A település belterülete nem a vizsgált területen, hanem attól É-ra található. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be részletesen:

Települési tájhasználat

A vizsgált tájrészletben a települési tájhasználat csupán a Zrínyi Miklós utcai temetőre korlátozódik. Lakóövezet nincs. A község belterülete a vizsgált területtől közvetlenül É-ra esik, azaz vele szomszédos. Külterületi lakott terület nincs.

Közlekedési tájhasználat

A vizsgált településrész egyetlen közútja a 64. sz. főutat a településsel összekötő 6301 jelű Polgárdi–Mátyásdomb közötti összekötő út, ami csupán helyi jelentőségű, jelentős átmenőforgalmat nem generál, jobbára csupán a mátyásdombi és a kislángi lakosok használják. A településrész DNy felől azonban közvetlenül szomszédos a Balatont (Enyinget) Simontornyával összekötő 64. sz. főúttal, ami tehát közel 4,8 km-en keresztül a vizsgált terület határát alkotja. A külterületen változó minőségű földutak dominálnak és tájrák fel a tájrészletet. Légi közlekedés nem jellemző. Repülőtér a közelben

nincs. Vasútvonal nincs. A település vízfolyásai vízi közlekedésre nem alkalmas méretűek. Kiépített kerékpárút nincs.

Erdőgazdasági tájhasználat

Az erdőgazdasági tájhasznosítás a község területén alárendelt. Nagy területű (több száz hektár), összefüggő erdőterület nincs. A külterületen több kisebb, egymástól nagyobb távolságra lévő, a tájrészletben mozaikszerűen elhelyezkedő erdőfoltok találhatók. A termőhelyi viszonyok és a tájpotenciál kihasználása inkább a mezőgazdasági kultúráknak kedvez.

Vadgazdálkodás

A vadgazdálkodás az erdőgazdálkodással összefügg. A nagy területű erdők hiánya és a tájrészlet mezőgazdasági jellege (főleg szántók, kisebb részben kaszálók, legelők) miatt elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdag a térség, illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket, illetve a kisebb erdőfoltokat. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, szózó, etető, dagonya stb.) a vizsgált tájrészlet területén megtalálhatók, de ritkák.

Mezőgazdasági tájhasználat

A mezőgazdasági területek közül döntő részarányú a szántóföldi művelésű, ezt követik a gyepgazdálkodással (rét, legelő) érintett területek. A térségben a mezőgazdálkodás évszázados hagyományokkal bír, a vidék jellemző szántóföldi növénye többek között a kukorica és a cukorrépa. A település ipari üzemének többsége is a mezőgazdasághoz köthető.

Kertgazdasági tájhasználat

Több hektár nagyságú intenzíven művelt gyümölcsös a község területén nem található. Nagy területen művelt szőlő- vagy zöldségkultúra nincs.

Vízgazdálkodási területek

A település felszíni vizeit a K-i részen található Kislángi-vízfolyás gyűjti össze. Természetes állóvíz és mesterséges víztest nincs.

Idegenforgalom

A vizsgált település jelentős idegenforgalmi vonzerővel nem rendelkezik, üdülőkörzetnek nem része. A településen átvezető forgalom csupán helyi jelentőségű, főút a települést nem érinti (csupán vele szomszédos). Szálláshelyek a község területén csak a falusi turizmus keretében (vendégházak) elérhetők. Kijelölt turistaút nincs.

Ipari, gazdaság, bányászati jellegű tájhasználat

A község területén jelenleg művelt bányagödör vagy engedélyezett bányatelek nincs. Nagyipar a községben nincs, kisvállalkozások, illetve kis ipari telephelyek jellemzőek. A gazdasági rendeltetési üzemek elsősorban a település belterületén vagy annak szélén, szegélyén találhatók, ami tájképvédelmi szempontból előnyös. Az üzemek többsége a mezőgazdasági termeléshez és az állattenyésztéshez köthető.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A Fejér megye Területrendezési tervéről szóló rendelet a település egy részét sem sorolja országos vagy térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe. Az OTtT módosítása szerint sincsenek a település területén tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezetek.

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A vizsgált területen a kiváló minőségű mezőföldi talaj- és klimatikus adottságoknak köszönhetően az intenzív mezőgazdasági kultúrák uralkodnak, ami miatt az eredeti természetes növénytakaróból még hírmondó sem maradt. Ez a tény a tájvédelemben is megmutatkozik, ugyanis védett területek és védett

értékek, táji elemek nincsenek, sőt a település közigazgatási területének egyik ingatlanja sem része az Országos Ökológiai hálózatnak.

Országos jelentőségű természetvédelmi terület

Fogalommeghatározás: helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is. Megyei szintű védetté nyilvánításokra 1971-től került sor, amikor a megyei tanácsok és azok végrehajtó bizottságai (Budapesten a Fővárosi Tanács és Végrehajtó Bizottsága) megkapták ezt a jogkört. Számos tanácsrendelettel és VB határozattal védetté nyilvánított megyei (helyi) védett természeti terület jött létre 1990-ig, amikor aztán az önkormányzatok megalakulásával a helyi védetté nyilvánítás a jegyző (főjegyző) hatáskörébe került. A helyi jelentőségű védett természeti területek védetté nyilvánítása és a fenntartásukról való gondoskodás a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozik.

A helyszínelés és az adatgyűjtés során nem találtunk a település közigazgatási területén helyi jelentőségű védett természeti területet vagy emléket.

Natura 2000 terület

Fogalommeghatározás: az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddigénél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.

Mátyásdomb Község közigazgatási területén (és a szomszédos települések Mátyásdomb felé eső részein) Natura 2000 védettségű terület NEM található.

Ex lege védett természeti érték

Fogalommeghatározás: a 1996. évi LIII. törvény 23. §-a értelmében "Ex lege" védett természeti területnek minősül és ennél fogva védelem alatt áll hazánkban valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Ez alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.

Megbízható forráskataszter a településre nem található. Víznyelőket és barlangokat nem regisztráltak a település területén. Szikes tó, kunhalom, földvár, lápterület Mátyásdomb Község közigazgatási területén nem található.

Egyedi tájértékek

Fogalommeghatározás: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település egyedi tájértékeinek felmérése még nem történt meg. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag

megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Egyéb védetség

Táj- és természetvédelmi szempontból egyéb védetség (pl. ramsari terület, bioszféra rezervátum, történeti táj, világörökség várományos helyszín stb.) a vizsgált területre és környezetére nem vonatkozik.

Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

- útfásítások és vonalas létesítmények (árkok, mezsgyék) mentén spontán megtelepedett vagy telepített fás-cserjés zöldsávok
- erdőfoltok és -sávok
- településfásítás és ipari-gazdasági területeken található fásítások.

1.12.3.3. Országos ökológiai hálózat

Az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

Mátyásdomb Község közigazgatási területén az Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemek nem találhatók.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Fogalommeghatározások

Fogalommeghatározás: a tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételenek hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökológiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökológiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Mátyásdomb Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- vízelvezető árkok egy része beiszapolódott, funkciójukat elvesztették
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)
- legelők, kaszálók, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése.

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel- külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légtérhelése
- a közúti forgalom, illetve a közép- és magasfeszültségű elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- özőnfajok (fehér akác) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- mezsgyék, fasorok, mezővédő erdősávok hiánya a nagytáblás szántókon
- alig fásított, így nem kellően tájbaillesztett ipari és mezőgazdasági üzemek látványa
- településfásítás hiánya, hiányosságai
- felszín feletti közművek (légvezetékek, tartóoszlopok) bel- és külterületen egyaránt
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Fogalommeghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján)

Zöldfelület: minden olyan terület, amelyet növényzet borít. Gyep és cserjeszinten a borítottság akkor teljes, ha az egyedek kitöltik a közöttük lévő, rendelkezésre álló életteret. Fák törzsének közvetlen közelében – ahol a gyep és cserjeszint életfeltételei nem adóttak – a zöldfelület méretét az el nem burkolt gyökérzóna adja. Lombos fák esetében a zöldfelület méretét a szabadon hagyott, burkolattal nem fedett gyökérzóna területe adja.

Zöldfelületi rendszer: A település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit, lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a város káros környezeti hatásait tompítja.

Zöldterület: A település beépítésre nem szánt területeinek részben vagy egészben állandóan növényzettel fedett, más területfelhasználási egységhez nem tartozó közterületei, kivételesen közhasználat céljára átadott területei. (közparkok, közkertek).

A település zöldfelületeinek értékelésekor azt vizsgáltuk, hogy a zöldfelületekkel szemben támasztott szerepüknek milyen mértékben tudnak megfelelni:

- Ökológiai szerep: javítja a település ökológiai adottságait. A község területén és közvetlen környékén élő növénytömeg jellegétől függően befolyásolja, módosítja a helyi klíma (mikroklíma) alakulását, a levegő minőségét.
- Használati szerep: számos olyan létesítmény feladatát csak úgy töltheti be, ha növényekkel betelepített külső terekkel, kertekkel épülnek meg (pl.: iskolák, óvodák, szociális létesítmények stb.). A közparkok, játszóterek használati értékét döntően meghatározza a telepített növényzet. Egyes funkciók ellátására csak növényzettel betelepített területek alkalmasak (pl.: temetők, védőterületek stb.).
- Vizuális-esztétikai szerep: a település képi megjelenésében, az utcakép formálásában fontos szerepet játszik a növény. A növények változatossá teszik, gazdagítják a településképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

A rendszer elemei közé soroljuk a közhasználatú zöldfelületeket, a település családi házas részeinek udvarait, valamint a külterületek természeti környezete (erdő, gyepek) mellett a természetesi célú zöldfelületeket is, melyeket kert-, mező- vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek (erdők, fásított területek, gyümölcsösök, szőlők, legelők, nádasok, szántók, zöldségtermesztő területek).

A tájrészletre általánosan jellemző, hogy csaknem teljes egészében természetesi célú zöldfelületen (szántókon) valósul meg, melybe kis, szigetszerűen elhelyezkedő védelmi vagy gazdasági célú erdőterületek (többnyire akácosok és maradványtölgyesek) telepedtek meg.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek, zöldfelületi ellátottság értékelése

Közhasználatú zöldfelületek

Közparkok, közkertek

Fogalommeghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján):

Közkert: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m² között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m.

Közpark: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m², legkisebb oldalmérete legalább 80 m.

A vizsgált településrész területén közkert, közpark és egyéb közhasználatú zöldfelület nem található, mivel települési tájhasználat nincs.

Zöldfelületi jellegű intézmények

A vizsgált településrészen csupán egy zöldfelületi jellegű intézmény található: a Zrínyi utca végén található Mátyásdombi temető, mely a település egyedüli temetője.

Zöldhálózati összekötő elemek

A település belterületén egységes zöldhálózati rendszer nem alakult ki. A felszín alatti (víz, gáz, szennyvíz) és a felszín feletti közművek (elektromos légvezetékek, telefon és kábel tv) a fák alkalmazását erősen korlátozzák. Az utak mellett helyenként a zöldfelület túl keskeny, fásszáru növényzet telepítésére nincs mód, többnyire gyepterületként kezelik őket. A széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületeken sincs egységes fasor, zöldsáv, kevés a jó példa, a valóban odaillő növényzet.

Közhasználat elől elzárt, jelentős zöldfelülettel rendelkező egyéb terület

A vizsgált településrészen közhasználat elől elzárt, jelentős zöldfelülettel rendelkező egyéb terület (pl. lakóterület, kertes mezőgazdasági terület stb.) nem található.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A vizsgált településrész területén a zöldfelületi ellátottság értéke csaknem 100%, hiszen többségében szántók és abban szigetszerűen elszórva kis (jellemzően egy-két hektáros) erdőfoltok találhatók. Egyedül a mátyásdombi bekötőút nem funkcionál zöldfelületként.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A vizsgált településrész területén a zöldfelületi ellátottság értéke csaknem 100%, hiszen többségében szántók és abban szigetszerűen elszórva kis (jellemzően egy-két hektáros) erdőfoltok találhatók. Egyedül a mátyásdombi bekötőút nem funkcionál zöldfelületként.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Településtörténet:

A település 1952. január 1-től önálló tanácsú község, akkor még Feketepusztá néven. A Mátyásdomb nevet 1952 júliusában Rákosi Mátyás tiszteletére kapta a község.

A település magva Feketepusztá, melyhez csatolták Dég határából

Ágostonpusztát, Fánimajort, Pálmajort, Pinkópusztát, Kislángtól pedig Ecsipusztá egy részét, továbbá néhány kisebb tanyát: így Konctanyát, Téglaházát, Ostváhtanyát, Parttanyát.

Feketepusztá első említésével 1655-ben találkozunk, hosszú időn át a legeltető állattenyésztésnek adott helyet. Általában az enyingi zálogbirtokosok bírták, de más vidékek lakói is megfordulnak itt. Az 1702-es források szerint Dég, Fekete- és Ecsipuszták lakatlanhelységek voltak, ahol az enyingiek legeltettek, de folyt itt már csekély földművelés is.

Az említett helységek telepítését még a közbirtokosok kezdték el, 1735-ben egy korábbi egyezséget erősítettek meg, mely szerint a puszták jövedelmét továbbra is közös kasszába teszik és azt felosztják. A közbirtokosok fő jövedelmi forrása az állattenyésztésből és a legelők bérbeadásából származott, de már jelentősebb földművelést is folytattak.

A 18. század utolsó harmadában Feketepusztán 2, Ecsipusztán 7 fő élt, akik nyilvánvalóan pásztorok voltak és a nyájak vándorlásával változtatták lakhelyüket. 1819-ben 8 lakos élt itt, a szántó nagysága 400 hold volt. 1829-ben Feketepusztának 40, 1887-ben 140 lakosa volt.

A Festetics birtok egyes részeit a 19. század végén bérbe adták, a bérelt birtok központja pusztá, illetve major lett.

A bérlők egyike Lamm (Lonkai) Ármin, aki a 20. század elején hozzálátott a mocsarak lecsapolásához, kisvasutat épített, melyet eleinte lovak, később mozdonyok vontattak.

Ez a kisvasút Lepsényből indulva érintette Attilapusztát, Ágostonpusztát, feketepusztát, Pálmajort, Fánimajort és Dégre vezetett. Főleg teherszállításra használták, de évtizedeken át ez volt a személyszállítás egyetlen eszköze is.

1925-ben Feketepusztának 450 lakosa volt. A felszabadulás előtt 1 fodrász, 1 bognár, 1 kovács és 2 cipész élt itt.

A településen a 20. század elején épült a Lonkai kastély, melyet a II. világháborút követően közcélokra használták.

Műemlékek, helyi építészeti értékek

A községben műemlékek nincsenek. Helyi védelemre javasolható építészeti érték a Lonkai Kastély, mely jelenleg magántulajdonban van és nem használják.

Össességében elmondható a településről, hogy múlt nélküli, mezőgazdasági termelés következtében létrejött község, melyet az állattartás és a földművelés fejlődésének szakaszai szerint fejlesztettek. A település jellege miatt építészeti feladat a legfontosabb feladat a felhagyott mezőgazdasági majorok és területek hasznosítása, a meglévő lakásállomány felújítása és a településüzemeltetés önkormányzati megoldása.

A településen jelenleg nincs hatályban településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv. Építeni az Étv. illeszkedési szabályai szerint lehet.

Ezen szabályok figyelembe vételével az alábbi területfelhasználások határozhatók meg a településen

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület:

- Falusias lakóterület

Gazdasági terület:

- Ipari gazdasági terület:

Különleges beépítésre szánt terület:

- mezőgazdasági üzemi terület

Beépítésre nem szánt területek:

Közfürdő terület:

- közúti

Erdőterület:

- gazdasági erdőterület
- védelmi célú erdő terület

Mezőgazdasági terület:

- általános mezőgazdasági terület

Vízgazdálkodási terület

Különleges beépítésre nem szánt terület:

- temető

1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Mátyásdomb összes települési területe 3538,53 ha. Ebből a külterületi ingatlanok 3536,09 ha területet foglalnak el.

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	449	1	6	1024382	334	23194	2281
külterület	662	0	1	34360969	327	3591263	51905
ÖSSZESEN	1111	1	7	35385351			

A Fejér Megyei Kormányhivatal előzetes véleményében tájékoztatott Mátyásdomb vonatkozásában az átlagosnál jobb minőségű termőföldről. E szerint átlagosnál jobb minőségű az 1. 2.minőségi osztályú szántó, az 1. és 2. minőségi osztályú legelő.

Földrészlet statisztika művelési ágaként						
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	53	54	607108	589	75607	11243
kert	12	12	13432	797	1378	1119
kivett	588	599	2605639	327	161539	4350
legelő	19	23	214418	457	45414	9323
szántó	479	807	31944754	360	1836139	39585

A településen az ingatlan-nyilvántartás szerint kimagaslóan nagy területű szántó (összesen 3194,47 ha) és erdő (60,71 ha), valamint kivett (260,56 ha) terület található. A kivett területek lakóterületek, illetve a gazdasági és a mezőgazdasági majorok területei.

14.1.3. alulhasznosított barnamezős területek és konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. §Fogalommagyarázat 43. pontja szerint

Barnamezős terület: olyan földrészlet vagy földrészletek összessége - ide nem értve a mező- és erdőgazdasági területeket -, amely elsősorban ipari, kereskedelmi, közlekedési vagy honvédelmi célú felhasználást követően felhagyottá, alulhasznosítottá vagy leromlott állapotúvá vált, jellemzően környezetszennyezéssel terhelt, ugyanakkor környezeti és műszaki beavatkozással értéknövelt, fejleszthető területté alakítható.

Mátyásdombon barnamezős terület nem található.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Mátyásdomb két elkülöníthető településrészből áll. A központi szerepet a belterületi lakóterület és a hozzá csatlakozó major látja el, elkülönülő településrész még Ágostonpuszta lakóterülete és a major terület.

A külterületi telekstruktúrát elsősorban a síkvidék sajátosságai és régre nyúló mezőgazdasági hagyományok határozták meg. Jellemzőek a nagy táblás szántók. A lakott belterületi településrészen jellemzően családi házak találhatók. A központi település szerkezete a szabályos raszteres vonalvezetést követi.

1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat

Az önkormányzat tulajdonában levő területeket vagyonleltár rögzíti. Az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól szóló 3/2007. (VIII.29.) önkormányzati rendelet rögzíti a vagyongazdálkodási szabályokat. Forgalomképtelen vagyontárgyak az önkormányzati utak, közterületek, a nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásként épült létesítmények.

Korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak a település intézményeinek ingatlanai.

Mátyásdomb üzleti vagyonnal is rendelkezik, ezek között beépített és beépítetlen belterületi, külterületi ingatlanok is találhatóak.

1.14.3. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

Az épületállomány feltüntetése az alaptérképen jónak mondható, nagyon kevés a rendezetlen jogállású, vagy térképen fel nem tüntetett épület. Ezek jellemzően engedély nélkül építhető melléképületek.

1.14.4 Az építmények vizsgálata, településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Épített környezet és településképi szempontból a legjellemzőbb helyi sajátosság a településen a szabályos jellegű kialakítása a település magja. Mátyásdomb jellegzetes településképe a településközpont tekintetében sem tér el a hagyományosan mezőgazdálkodással foglalkozó vidéki településektől, mert a településközpontban is többnyire lakóépületek vannak. A település többi része a földrajzi viszonyoknak megfelelően a mezőgazdasági település képét mutatja.

A település karakterét, az utcaképet és a jellegzetes épülettípusokat Mátyásdomb települési arculati kézikönyve részletesen vizsgálja.

1.14.5. Az épített környezet értékei

1.14.5.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Feltételezhetően a település kialakulásának okát a földművelésre alkalmas közép- mezőföldi pozíciója határozta meg. A településmag kialakulásában megfigyelhető, hogy a táj adottságaihoz illesztették és a környező településekkel a megfelelő összeköttetés másodlagos szerepet töltött be.

1.14.5.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Mátyásdomb közigazgatási területén 2 nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Lelőhely azonosító	Lelőhely neve	Lelőhely jellege	Lelőhely kora
96237	Kislángi árok	-	-
97213	Pinkóc-puszta DK	telepnyom (felszíni)	késő vaskor (kelta), avar, Árpád-kor

1.14.5.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A településképvédelmi rendelettel megállapított helyi védett építmények Mátyásdombon nincsenek.

1.14.6. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A településen jellemzően a múlt század közepén épült földszintes, sátozott lakóépületek határozzák meg a településképet. Kevés vályogház található a faluban.

Az épületek többsége szépen karbantartott.

Az önkormányzati épületek rezsiköltségének csökkentése energiahatékonysági beruházásokkal megoldható, ezáltal fenntarthatóbbá válna a költségvetés is.

A település úthálózatának nagy része már burkolt, csak kis része makadám út.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

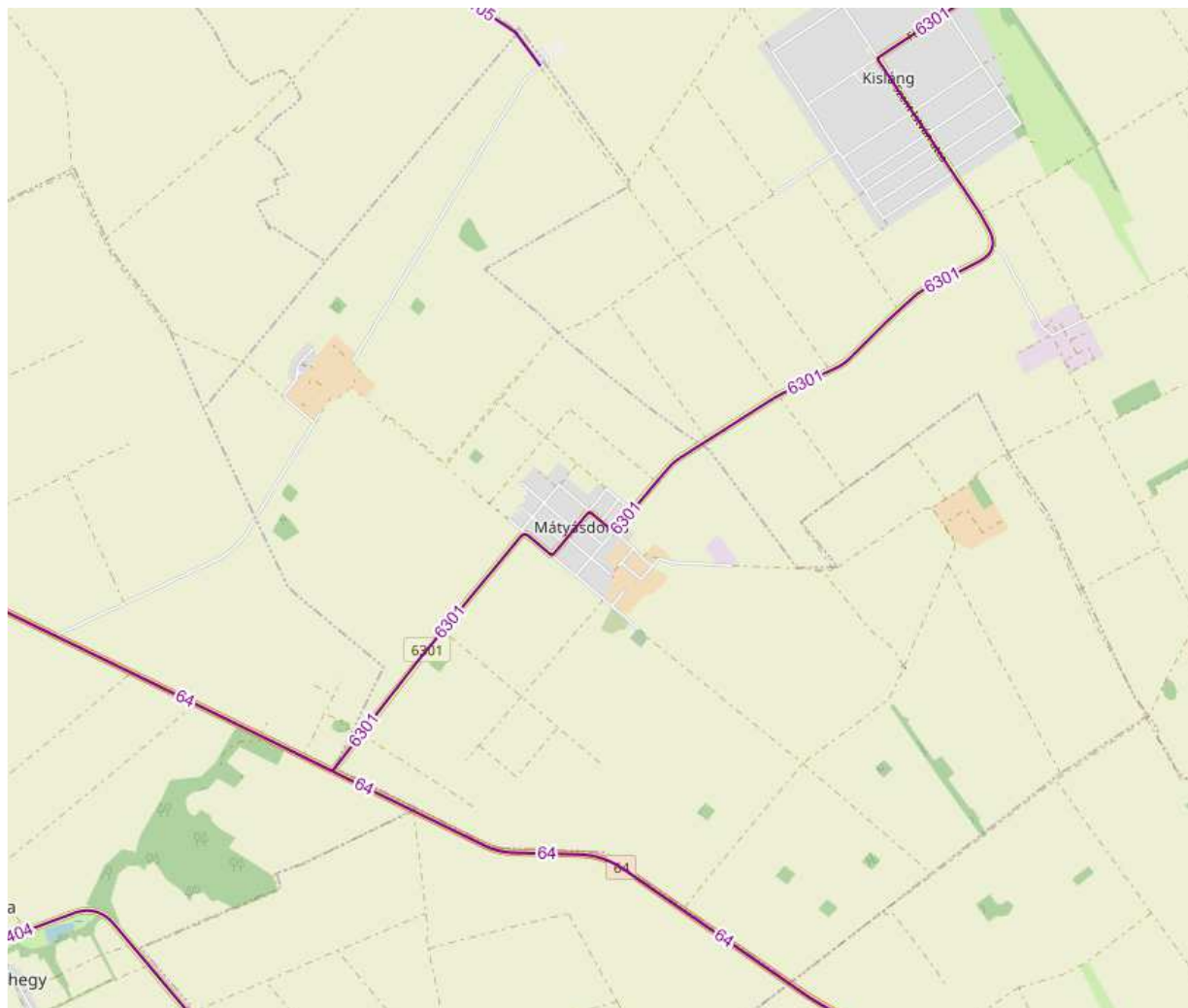
Mátyásdomb község Fejér megyében az Enyingi járásban, a Mezőföldi déli határán a 64. sz. főút mellett, Székesfehérvártól 30 kilométerre délnyugatra fekszik. A kistérség központjától, Enyingtől 6 kilométerre van. Mátyásdombtól a megyeszékhely közúti kapcsolattal mintegy 35km-re, a főváros pedig 100km-re helyezkedik el. A nagy távolság, illetve a kialakult közúti rendszer miatt Mátyásdomb nem tartozik a megyeszékhely, vagy fővárosi agglomerációba. A település az országos közúthálózaton a 6301. jelű (Polgárdi-Mátyásdomb összekötő út) közúton érhető el. A közút közvetlenül csatlakozik az országos főúthálózat részét képező 7. sz. I. rendű főúthoz Polgárdiban, illetve a 64. sz. II. rendű

főúthoz a település határában. A 64. számú Simontornya – Enying II. rendű főút délen egy rövid szakaszon érinti a település közigazgatási területét.

A szomszédos Kisláng és Soponya településen keresztül a 63. sz. főút is elérhető szilárd burkolatú úton, amely a két település kezelésében van. Fejér megye területrendezési terve Mátyásdomb térségében az alábbi fejlesztéseket tartalmazza:

- **M8 gyorsforgalmi út:** A település északi részén halad a tervezett nyomvonal, lakott területet nem érint, azonban a tényleges nyomvonal a települést délről érinti.
- **Mezőszentgyörgy-Kisláng összekötő út:** A tervezett nyomvonal tartalmaz egy Mátyásdomb, illetve 64. sz. főút irányába történő nyomvonal korrekciót is. A tervezett úthálózat a tervezési területet nem érinti.

Mátyásdomb közúti közlekedését alapvetően a 64. számú másodrendű főútvonal, illetve a településen keresztül haladó 6301. jelű Mátyásdomb-Polgárdi összekötő út határozza meg.

1.15.2. Közúti közlekedés

A település úthálózata nagyobb részben burkolt utakból, kisebb részben burkolatlan utakból áll.

A tervezési területet a település belterülete nem érinti. A külterületi utak közül a mezőgazdasági területek megközelítésére szolgáló utak 3-7 m szélesek.

1.16. Közművesítés

1.16.1. A közművek jelenlegi kiépítettsége állapota.

A település külterületi részén közművek közül csak az alábbiak találhatók meg.

A lakóterület ellátását biztosító Kisláng felől érkező D 90 x 8,2 KPE P 10 nyomásfokozatú gázvezeték.

A tervezési területet érinti a meglevő Adria (Százhalombatta) – Káloz – (Kára) – (Kutas) – (Berzence) – (Horvátország) kőolaj szállító vezeték.

Villamosenergia-átviteli hálózati távvezeték elemek közül a tervezési terület nyugati oldalán halad a 400 kV-os átviteli hálózat Paks – Litér I. távvezeték. Fejér Megye területrendezési terve szerint a vezetékkel párhuzamos nyomvonalon tervezett a Paks – Litér II. 400 kV-os hálózat.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj és a földtani közeg állapota

Domborzati viszonyok

A kistáj 105 és 172 m közötti tszf-i magasságú, egyenetlen síkság. ÉK-ról és DNy-ról meredek lejtőkkel határolódik el a Sárvíz, ill. a Sió árterétől. A felszín ÉNy–DK-i csapású, DK felé lejtő völgyközi háta sorozatából áll, amelyeket az ugyancsak ÉNy–DK-i irányú, tektonikusan előre jelzett vízfolyások völgyei, ill. szárazvölgyek tagolnak. A felszín átlagos relatív reliefe 18 m/km², DDK felé kissé csökkenő. Az orográfiai domborzattípusok több változata is képviselve van; a háta többnyire közepes magasságú tagolt síkságok, ill. hullámos síkságok. Az ÉNy-on található Tikacs süllyedéke, ill. a DK-en kiszélesedő folyóvölgyek az enyhén hullámos síkságok típusába sorolhatók. A legjellemzőbb felszíni formák eróziós-deráziós úton képződtek.

Földtani viszonyok

A mélyszerkezetet meghatározza, hogy D-i részén metszi a Közép-magyarországi vonal: ettől É-ra újpaleozoos és mezozoos képződmények vannak, D-re pedig főleg metamorfitek fordulnak elő. A felszín közelében a kistáj alapja pliocén rétegek denudált felszíne, amelyre helyenként eltérő vastagságban a pleisztocén végéig folyóvízi rétegsor települt. Az ÉNy–DK-i csapású vetők mentén a késő-pleisztocénban a pannóniai felszín kissé megemelkedett, s ezzel párhuzamosan a kistáj ÉNy-i pereme (Tikacs) lesüllyedt, s a korábbi ÉNy-i irányból lefolyó patakok durva szemcséjű üledékeinek akkumulációs térszínévé vált. Az emelkedő hátakon a folyóvízi feltöltés fokozatosan ment át futóhomok-képződésbe, ill. löszképződésbe. A kistáj felszíni és felszín közeli üledékei az utóbbi, löszszerű üledékek. DK felé vastagságuk 15–20 m-re növekszik. Balatonfőkajárnál ordóvíciumi kvarcfillitkibúvás.

Talajtani viszonyok

A lösz talajképző kőzetű kistáj talajtakarója 99%-ban csernozjom talajokból áll. Mészlepedékes csernozjom (61%), alföldi mészlepedékes csernozjom (28%) és réti csernozjom (10%) a megoszlási sorrend. Igen kedvező mezőgazdasági adottságaik (ext. 70–95; int. 80–125) következtében főként szántóként – a felsorolás sorrendjében 57, 92 és 82% – hasznosíthatók. Szőlő a mészlepedékes csernozjom talajok 10%-át, a réti csernozjom talajok 5%-át teheti ki. Az 5°-nál meredekebb lejtőkön a csernozjom talajok – sorrendben – 20, 7 és 5%-a található. A zömében 60–110 cm humuszos rétegvastagságú talajok a lejtőkön könnyen erodálódnak.

A völgyek vízhatás alatt képződő talajai 1%-nál kisebb kiterjedésűek, ezért a táj talajai között nem szerepelnek. Az egyetlen kiterjedtebb réti talajfolt (1%) Enying és Mátyásdomb között található. Löszös anyagon képződött, vályog, amelynek 90%-a szintén szántóként hasznosítható, ligeterdőként pedig a fennmaradó része.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszíni vizek

K-ról a Nádor–Malom-csatorna ártere, Ny-ról a Csíkgát (Kabóka) völgye, D-ról a Sió Mezőkomárom–Simontornya közötti völgye határolja. A Sióhoz folyik le egyetlen vízfolyása, a Bozót-patak is (29 km, 239 km²). É-i területeit a Csíkgát-patak mellékveze, a Cinca (22,5 km, 114 km²) keresztezi. Mérsékelt száraz, gyenge lefolyású terület.

A vízjárásról becslések alapján tudjuk, hogy ritka nagy felhőszakadások és hóolvadások idején a Bozót-patakon 60 m³/s körüli árvizek vonulhatnak le, de az év nagyobb részében alig van vize. Víztisztsága II. osztályú.

A kistájnak 8 természetes tava van, együtt 14 ha felszínnel. A legnagyobbak Igar mellett csak 7 ha a felszíne. A 6 mesterséges tározó és halastó sem nagyobb összesen 141 ha-nál. Közülük a Káloz melletti a legnagyobb, 91 ha.

Mátyásdomb településen található vízfolyások:

- Kislángi-árok,
- Fenékpusztai-árok,
- Mátyásdomi-árok.

Csapadékvíz elvezetés

A település csapadékvizeinek befogadói a településen található vízfolyások, időszakos árkok.

Felszín alatti vizek

A löszös háta alatt 4–6 m, máshol 2–4 m között találjuk a „talajvízszintet”. A talajvíz mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de Dég és Mezőszilas között a nátrium is elterjedt. A keménysége általában 15–25 nk°, de sok helyen ezt meghaladó. A szulfáttartalom K-en 60 mg/l feletti, máshol az alatti.

A rétegvíz készlet csekély. Az artézi kutak mélysége számos helyen a 200 m-t is meghaladja, vízhozamuk általában mérsékelt. Sok az igen kemény és vasas víz.

A közműháló nagyon szélesre nyílt: 2008-ban a vezetékes vízzel ellátott lakások aránya 97,3%, a csatornázottaké viszont csak 18,8%.

Mátyásdomb települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik:

Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
sp.1.7.1	Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő	porózus

A Séd-Nádor-Sárvíz vízgyűjtő megnevezésű porózus és sekély porózus víztestek a Dunántúl K-i részén helyezkednek el, jelentős területen, változatos tájképi és földtani körülményeket foglalva magukba. Északon a Dunántúli-középhegység hegyvidéki területéig nyúlnak, körül ölelik a Velencei-hegységet, nyugaton a Balaton, illetve Siófok, délen a Tolnai-Hegyhát, míg keleten a Mezőfalva–Vál vonal határolja a víztesteket.

A terület részben dombsági, részben síkvidéki jellegű morfológiát mutat; a hegylábakra felkapaszkodó része, illetve a Somogyi-dombság területére eső része közepes reliefenergiájú, 100-150 m-es szintkülönbségekkel jellemezhető, míg DK-en a mezőföldi rész morfológiája leginkább az Alföldre emlékeztet. A Velencei-tó térségére, illetve a Sárvíz völgyének egy részére mocsaras, pangó vizek, magas talajvízszint jellemző, míg a lösszel fedett észak-somogyi területen a talajvíz felszíntől számított mélysége meghaladhatja a 20 m-t is.

A településen található karsztvíz a Kt. 1.6. jelű (Szabadbattyáni termálkarszt elnevezésű) víztesthez tartozik.

A 1042/2012. (II.23.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve 1-13 jelű, Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő tervezési alegysége szerint a Szabadbattyán termálkarszt kt.1.6 jelű víztest jó mennyiségű állapotúnak minősül. A terv szerint a víztestre vonatkozó környezeti célkitűzés a termálkarszt jó állapotban tartása.

A vízgyűjtő területen a termálvíz utánpótlása erősen korlátozott.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

Éghajlati viszonyok

A település klímája az alábbiak szerint jellemezhető:

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg, mérsékelt száraz.

Az évi napsütéses órák száma 2000; a nyári 800, a téli 190 körüli. Az évi középhőmérséklet 10,1–10,3 °C, a nyári félévé 17,0 °C. Évente 196–200 napon keresztül, ápr. 2–5. és okt. 20. között, a napi középhőmérséklet nagyobb, mint 10 °C. A fagymentes időszak hossza 198–203 nap körüli (ápr. 5–10. és okt. 26–28. között). Az abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok sokévi átlaga közel 34,0 °C, ill. –16,0 és –16,5 °C közötti.

A csapadék évi összege 570–600 mm szokott lenni, de É-on csak 560 mm várható. A tenyészidőszak csapadéka 320–340 mm. Lepsényen mérték az egy nap alatt hullott legtöbb csapadékot (130 mm). A hótakarós napok átlagos évi száma 32, átlagos maximális vastagsága 20–22 cm körüli.

Az ariditási index 1,17–1,22, de É-on 1,25 körüli.

A leggyakoribb szélirány az ÉÉNy-i, ami a száraz lösztakarót gyakran felkavarja. Az átlagos szélsébség 2,5–3 m/s.

A nem túl vízigényes növények termesztésének kedvező az éghajlat.

Környezeti levegő minősége

Mátyásdomb településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi automata és manuális mérőállomás Székesfehérváron található. Ezen adatok Aba település esetében nem relevánsak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak:

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a) - pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Aba esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Bűzzel járó tevékenységek.

Ipari kibocsátások

Egységes környezethasználati engedéllyel vagy környezetvédelmi működési engedéllyel két vállalkozás rendelkezik Mátyásdomb területén, az ATEV Zrt. és a Kabóka Kft.

Légszennyező forrás működési engedély kiadására 3 telephely esetében került sor az alábbi tevékenységekre:

- terménytisztítás, szárítás
- állattartó telep,

A LAIR 2019. évi adatai alapján Mátyásdomb településen az alábbi légszennyezőanyag kibocsátások bejelentésére került sor:

4. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása

2019	2	Szén-monoxid
2019	3	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	999	SZÉN-DIOXID
2019	98	PM10 (Szálló por szemcse-átmérő 10 mikron alatt)
2019	7	Szilárd anyag

Lakosság fűtése

A fűtésből származó légszennyezés csak a fűtési szezonban jelentkező légszennyezés. A fűtésből származó emissziókat a légszennyező anyagok közül a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, a szilárd anyag és a korom emisszió jellemzi.

Mátyásdomb településen a fűtés jellemzően földgázzal történik. Az ingatlanok gázzal való ellátottsága kb. 75%. A nem gáz fűtésű lakások fűtését vegyes tüzeléssel (szén és fa) oldják meg. Az érvényben lévő levegőminőség védelmi jogszabályok alapján fűtési célú, kizárólag füstgáz kibocsátással járó tevékenységek engedélyezésében az első fokon eljáró engedélyező hatóság a járási környezetvédelmi hatóság.

Megújuló energiaforrás:

Megújuló energiaforrás kizárólagosan fotovoltatikus napelemtáblák használatára korlátozódik és csak a nagy közületi fogyasztók (Enyingi Agrár Zrt. telephelye) esetében.

Közlekedés légszennyezése

Mátyásdomb közigazgatási területén az alábbi utak haladnak át:

- 6301. számú 7. sz. főút 64. sz. út összekötő út.

Vasútvonal a település közigazgatási területét nem érinti.

3. számú ábra: Mátyásdomb közlekedés-hálózata (forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

Ezen út 2019. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyait az alábbi táblázat mutatja be.

2. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)
	6301. sz. út 0+000 és 26+172 kmsz. között
Személygépkocsi	731
Kis tehergépkocsi	157
Szóló autóbusz	53
Csuklós autóbusz	0
Közepes tehergépkocsi	11
Nehéz tehergépkocsi	18
Pótkocsis szerelvény	5
Nyerges tehergépkocsi	4
Speciális jármű	0
Motorkerékpár	15
Lassú jármű	4

A vizsgált út forgalma csekély, így a közlekedés várható kibocsátásai alacsonyak, egészségügyi határértéket meghaladó légszennyezettség még rendkívüli közlekedési állapot mellett sem várható.

Bűzterhelés

Mátyásdomb településen 2 telephelyen történik állattartás, illetve az ATEV Zrt. fehérje feldolgozó üze me is működik.

Az állattartó telepek közül a sertéstelep közel fekszik Mátyásdomb belterületéhez időnként kellemetlen szaghatással terheli a települést.

A településen megfigyelhető még a kedvtelési célú hobbi állattartás. A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható.

Összefoglalóan Mátyásdomb esetében a vizsgált tevékenységekből nem várható jelentős mértékű légszennyezettség kialakulása, egyedül az állattartásból (sertéstelep) származik időnként zavaró bűzterhelés.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Mátyásdomb területén zajterhelés részben az ipari/szolgáltató tevékenységekből, illetve a közlekedésből várható.

Üzemi és szabadidős zajterhelés

Üzemi és szabadidős tevékenységek esetén a zajterhelési határértéket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú melléklete szabályozza:

6. számú táblázat: Zajterhelési határértékek üzemi és szabadidős tevékenységek esetén

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

A településen nincs jelentős zajkibocsátást okozó telephely. Ipari jellegű (termelő tevékenység) zajforrások becsült száma a településen 25-30. Egy telephelyre (kőmegmunkálás tevékenységre) zajkibocsátási határértéket megállapító határozatot adott ki a Környezetvédelmi Hatóság. Ennek alapján valószínűsíthető, hogy termelési, vagy szolgáltatási tevékenységekből zajtól védendő területeket a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KöM-EüM együttes rendeletben meghatározott határérték feletti zajterhelés nem éri.

Közlekedés zajterhelése**Közúti közlekedési zajterhelése**

Közúti közlekedési zaj szempontjából a 4.2.1. *Levegőminőség* c. fejezetben bemutatott út mentén kialakuló zajterhelést vizsgáljuk elsődlegesen.

A mértékadó átlagos napi forgalmat (ÁNF) a 2. számú táblázat tartalmazza.

A zajterhelés számítását a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 1. és 2. számú mellékletében megadott számítási módszer szerint vizsgáljuk. A számításhoz szükséges további adatokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

7. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak zajterheléséhez szükséges kiinduló adatok zajtól védett környezetben

Paraméterek	Vizsgált útszakasz
	6301. sz. út 0+000 és 26+172 kmsz. között
Útburkolat érdességi tényező	0,49
Sebesség (km/h)	50

Ezen kiindulási paraméterek mellett az útszakasz mentén referencia távolságban várható hangnyomásszinteket az alábbi táblázat foglalja össze:

8. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak várható zajterhelése referencia távolságban (dB)

Paraméterek	Vizsgált útszakaszok
	63. sz. út 72+763 és 84+680 kmsz. között
Zajterhelés nappal	65,9
Zajterhelés éjszaka	57,8

A közlekedési zaj terhelésére a határértékeket a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. számú melléklete tartalmazza.

9. számú táblázat: Zajterhelési határértékek közlekedési zaj esetén zajtól védendő területen

Sor-szám	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)			
	Zajtól védendő terület	kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra	az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a	az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti

				repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

A 6301. számú út esetében falusias, kisvárosias beépítésű övezetek esetében az úttengelytől mért legalább 15 m-es távolság már biztosítja a lakóövezetek megfelelő mértékű zajterhelését már éjszakai időszakban is, ha egyéb zajcsökkentő tényező nem vehető igénybe.

1.17.5. Sugárzás védelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer működik.

A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat, amely olyan műszerekkel felszerelt szabad téren álló állomások összessége, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást (óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét).

Magyarországon a természetes háttérsugárzás mértéke 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják. A 250 nSv/h alatti háttérsugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

A településen jelentős sugárzással bíró objektumról nincs tudomásunk.

1.17.6. Hulladékkezelés, hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás területén jelentős változások történtek a 2012. évi törvény életbe lépésével. Aba esetében a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtése és jogszabályoknak megfelelő kezelése megoldott.

Mátyásdomb község Önkormányzata Képviselő-testülete a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról önkormányzati rendeletet hozott.

Mátyásdomb csatlakozott a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társuláshoz. A társulás célja megoldani a hulladékgazdálkodás területén jelentkező feladatokat és korszerű hulladékgazdálkodási rendszert üzemeltetni.

Közszolgáltatás körébe tartozó hulladékok gyűjtése, kezelése

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységet a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. (továbbiakban: közszolgáltató) végzi.

A háztartási hulladéknak és háztartási hulladékhoz hasonló hulladéknak minősülő vegyes hulladékok elszállítása heti rendszerességgel történik, befogadó a Polgárdi nem veszélyeshulladék-lerakó.

Az elkülönítetten gyűjtött (szelektív) hulladék (papír, fém, műanyag) szelektív gyűjtése házhoz menő gyűjtéssel történik, havonta 2 alkalommal.

Üveghulladék szelektív gyűjtése házhoz menő gyűjtéssel történik évi 2 alkalommal.

Zöldhulladék a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. és az önkormányzat által közösen meghirdetett időpontban évi 10 alkalommal történik.

A lomhulladék elszállítása az ingatlanhasználó által a közszolgáltatóval előre egyeztetett időpontban, évente egy alkalommal házhoz menő jelleggel történik.

A hulladék közszolgáltatási előírások alapján a településen működő intézmények is a közszolgáltatás rendszerét veszik igénybe.

Termelési hulladékok kezelése

A Mátyásdombon működő vállalkozások közül egyik sem tartozik Magyarország 100 legnagyobb hulladéktermelő vállalkozása közé.

A termelő vállalatok nem kötelezettek a közszolgáltatás igénybe vételére a termelési hulladékok kezelése során, ennek ellenére az ipari és szolgáltató vállalkozások döntő többsége a közszolgáltatást veszi igénybe keletkező hulladékaik elszállítására.

A képződő termelési hulladékok a vállalkozások tevékenységi köréhez kapcsolódnak, nagyobb részben nem veszélyes.

Mátyásdombon településen hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozás nem működik, így a hulladéktermelők bizonyos fajtájú hulladékaikat helyben nem tudják átadni előkezelő/begyűjtő szervezetnek.

A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet hatályba lépésével, illetve a VM-OKIR HIR (Hulladékgazdálkodási Információs Rendszer) segítségével a hulladékok keletkezésének és kezelésének nyomon követése egyre könnyebb, így egyre megbízhatóbb adatok állnak majd rendelkezésre.

A termelési hulladékok speciális csoportjába tartoznak az építési, bontási hulladékok, melyek forrása részben a lakossági megbízásából történő kivitelezés, továbbá a vállalkozások által kezdeményezett fejlesztések.

Az építési, bontási hulladékok kezelésére Mátyásdombon területén nincs lehetőség, illetve a lerakási járulék megjelenésével jelentősen drágult az építési, bontási hulladékok lerakási díja. Ez sajnálatosan az illegálisan lerakott építési, bontási hulladékok ismételt növekedését vonja maga után. Legközelebbi

építési, bontási hulladékot is befogadó hulladéklerakó Polgárdi településen, a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. üzemeltetésében található, mintegy 25 km távolságban.

1.18. Katasztrófavédelem (terület-felhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. építésföldtani korlátok

Releváns adat nem áll rendelkezésre.

1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Mátyásdomb területén alábányászott területek nem ismertek.

1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A Fejér Megyei Területrendezési Terv alapján Mátyásdomb területe földtani veszélyforrás területének övezete által nem érintett, csúszás és süllyedésveszélyről nincs tudomásunk.

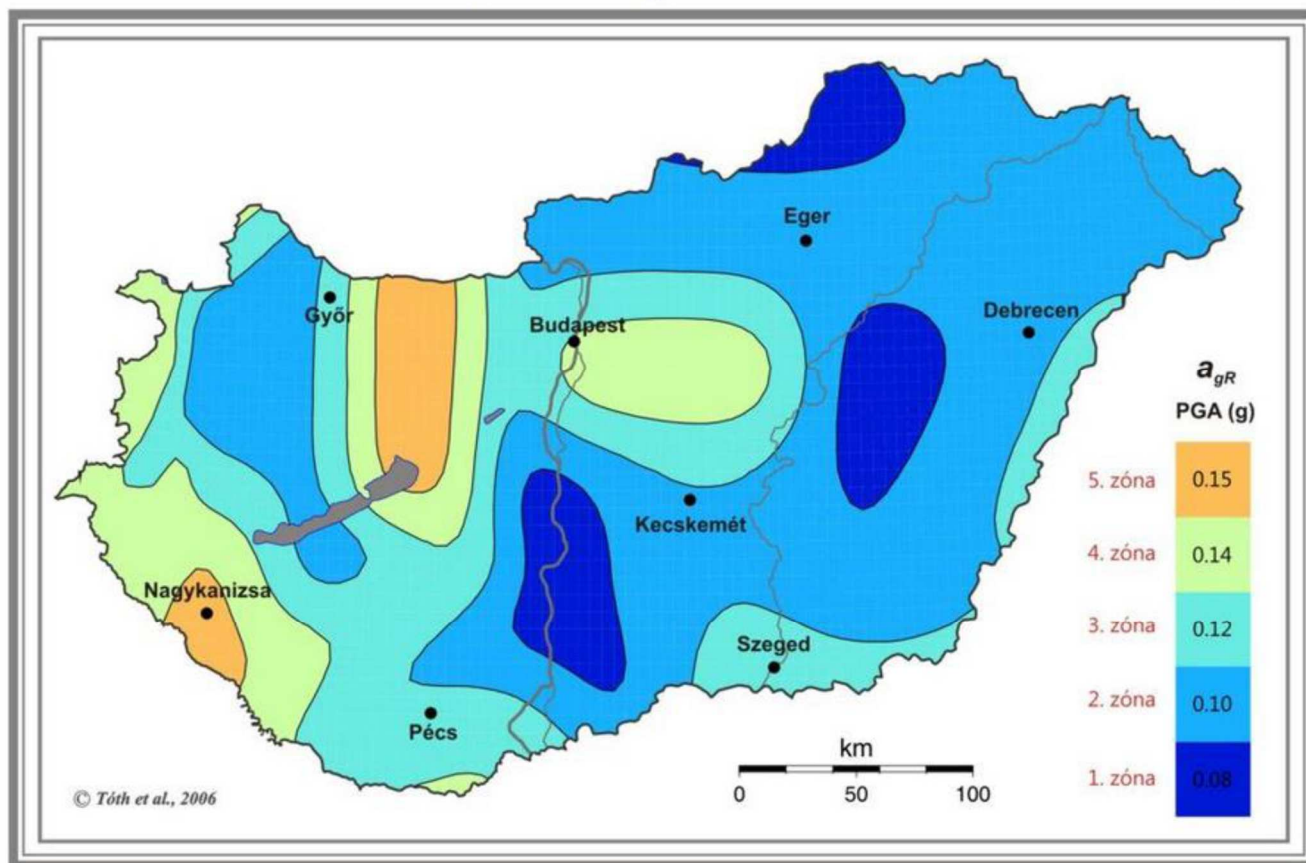
1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei

A földrengésnek a Föld felszínén érezhető és az épített környezetben okozott hatását a rengés intenzitása jellemzi. Az európai országokban 1992 óta az Európai Makroszeizmikus Skálát (rövidített jelzése: EMS) használják. A skálához igazodva minden ország elkészíti a nemzeti szeizmikus zónatérképet. Ennek értelmében minden építményt úgy kell tervezni, hogy az élettartama (általában 50 év) alatt 10% valószínűséggel előforduló földrengést komolyabb szerkezeti károsodás, összeomlás nélkül kibírjon. A térkép alapján Aba a 4. zónába esik, ami „Széles körben érezhető” kategóriába esik, azaz a rengést épületen belül sokan érzik, a szabadban kevesen, néhány ember felébred. A rezgés mértéke nem ijesztő. Ablakok, ajtók, edények megcsörrennek, felfüggesztett tárgyak lengenek.

MSZ EN 1998-1 (EUROCODE 8) NEMZETI MELLEKLET

Szeizmikus zónatérkép

Horizontális gyorsulás értékek 50 évre,
10% meghaladási valószínűség mellett
(1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten, g egységben

Forrás: www.foldrenges.hu

1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. árvízveszélyes területek

A település területén több kisebb vízfolyás halad át, ezek azonban az beépítésre kijelölt területeket áradásaikkal nem veszélyeztetik.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Ásványi anyag gazdálkodási terület övezete nem került kijelölésre Mátyásdombon a Fejér Megyei Területrendezési Terv alapján.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Mátyásdomb természeti adottságai következtében és fekvéséből eredően meghatározó a mezőgazdasági tájhasználat, illetve a mezőgazdasági feldolgozó ipar, valamint az ezt kiszolgáló közúti közlekedés.

A bemutatott területhasználatból következik, hogy a környezet terhelése is ezen hatásokból fakad, azaz levegőterhelési, felszíni vízminőség védelmi, zajterhelési, illetve hulladékgazdálkodási konfliktusok nem jellemzik a tervezési területet.

A lakóterületekre a gazdasági és mezőgazdasági területek kevésbé vannak hatással, tekintve, hogy azok a főközlekedési vonalak csak érintik a falusias lakóövezeteket.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Mátyásdomb hagyományos vidéki településszerkezettel és épített környezettel rendelkezik.

A település Budapesthez, Székesfehérvárhoz és a Balatonhoz való közelsége, a kiépült infrastruktúra mindenképpen előny, melyet a gazdasági növekedés és a helybeli lakosok igényei szerint továbbfejleszteni szükséges.

A településen jelenleg működő gazdálkodó szervezetek munkaerőfelvevő képessége kicsi, a településen lakók számára a munkahelyek helyben nem biztosítottak. A foglalkoztatás szintje magasabb az országos átlagnál, a munkanélküliség alacsonyabb, a kiemelkedő foglalkoztatottsági szint és kedvezőbb munkanélküliségi mutatókkal. A település egy főre jutó iparüzési adóbevétele az országos átlag szerinti.

A gazdaság-fejlesztése a már meglévő gazdasági területen és a kisebb fejlesztési területen biztosíthatók. A gazdaságfejlesztési alapelveknek meghatározásánál elsődleges szempont a kiváló termőfölddel való takarékos bánásmód.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Mátyásdomb legfontosabb potenciálját a jó minőségű termőföld, az közlekedési infrastruktúra tervezett fejlesztése, az itt élők lokálpatriotizmusa, valamint a helyben működő mezőgazdasági és gazdasági vállalkozások adják. Külső tényezőként befolyásolja a gazdálkodó szervezetek működését az ország gazdasági, piaci helyzete.

A település környezetének fejlesztését két belső tényező befolyásolja jelentősen: szegregációval veszélyeztetett területek megjelenése a településen, valamint az ingatlan tulajdonosainak anyagi helyzete.

Ezen kívül belső tényezőként említendő a népesség elöregedése, az iskolai végzettség és a munkahelyek kis száma. Mátyásdombon a mezőgazdaságban jelentős a munkaerő felvétel, többnyire időnymunkára.